

Від автора

Так трапилося, що я закохалася. Мій обранець – солідний і шанований у світі. Це театр, будь він неладний. А тому життя рідних, близьких і знайомих мені людей перетворене на суцільне обговорення різних прем'єр, пошук костюмів і спостереження маленьких і великих внутрішніх драм конкретного колективу – молодіжного аматорського театру EX LIBRIS.

Театр «EX LIBRIS» (з латини «з книжок») створений при кафедрі філософії та культурології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка 2014 року. Любов до сценічного мистецтва об'єднала молодь від 17 до 35 років: старшокласників, студентів і випускників різних факультетів, проте традиційно більшість складають філологи.

Творче кредо, якого тримається колектив: «Граємо, щоб оживали добрі книги». У репертуарі переважають вистави за творами сучасних авторів, таких як Неда Неждана, Наталка Ворожбит, Філіп Дік, Валерій Герасимчук. Сцену побачили також твори й вашої покірної слуги. Працюємо для різних глядачів, експерименти сягають філософсько-психологічної царини. Наші жанри: драми, трагікомедії, ліричні комедії для молоді та просвітницькі інтерактиви для дітей.

Особливостями колективу є активна культуртрегерська і соціальна позиції. У репертуарі кожного сезону є вистави з циклу «життя великих», «ігри в класики» та «веселі мотиватори для малечі». Маємо досвід виконання міжнародних проєктів у 2017–2018 роках. Наприклад, за сприяння Швейцарського бюро займалися драма-терапією з пацієнтами обласної дитячої лікарні та в навчально-реабілітаційних центрах Чернігівської області, створивши п'ять вистав з елементами інклюзії. Виконали також проєкт на замовлення Чернігівської міської ради, створивши антинаркотичну виставу та провівши низку публічних дискусій «Про сенс свободи» у 2020 році.

Разом із молодими аматорами намагаємося розвивати драматургічні, акторські, дизайнерські навички у тісній взаємодії з митцями регіону. Зокрема, останні роки режисером театру є актор драми Євген Бондар.

Віriamo, що традиції «розумної арлекініади», закладені Лесем Курбасом, сьогодні мають право на життя та переосмислення. Тому нехай ця збірка драматургічних творів для молоді та сценаріїв для дітей стане у нагоді тим, хто розділяє наші життєві та естетичні цінності.

Марина Каранда

МАНДРИ ЛІТЕРАТУРНИМИ МОРЯМИ

Збірка п'єс та сценаріїв

SCRIPTORIUM

Чернігів 2021

Каранда Марина.

К 21 Мандри літературними морями. Збірка п'єс та сценаріїв. – Чернігів: *SCRIPTORIUM*, 2021. – 124 с.

ISBN 978-617-95061-7-8

До збірки «Мандри літературними морями» увійшли сім п'єс і чотири сценарії кандидатки філософських наук, драматургині та художньої керівниці Чернігівського молодіжного аматорського театру EX LIBRIS Марини Каранди. Це друга її збірка, яка покликана розширити репертуар молодіжних, юнацьких та дитячих театральних колективів. Також збірка буде корисною соціальним і педагогічним працівникам, які організовують змістовне дозвілля школярів і студентів та прагнуть зробити естетичне й етичне виховання плідним, а головне – творчим і неформальним. Матеріали збірки диференційовані згідно з віковими можливостями та духовними потребами молодших школярів, підлітків і молоді.

Широкий публіці, всім шанувальникам літератури та театрального мистецтва видання може стати у нагоді, знайомлячи із жанрами сучасної постмодерної трагікомедії, соціальної драми у стилі кіберпанк, ліричної комедії, драматичного мюзиклу.

УДК 821.161.2 – 2 (082)

Художник: Світлана Ненаженко

Обкладинка: Дмитро Сапон

Надруковано технічними засобами Видавничого центру «*SCRIPTORIUM*».
Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єкта видавничої діяльності
Серія ДК № 6356 від 16.08.2018 р.
Наклад 100 прим.

ISBN 978-617-95061-7-8

© Каранда М., текст, 2021
© *SCRIPTORIUM*, макет, 2021

ЗМІСТ

Від автора 4

Частина перша

Мандри у прозу:
одноактні драматургічні інтерпретації

Букініст (за мотивами новел С. Цвейга, М. Булгакова, Р. Бредбері) 6
Потьмарення (за мотивами однойменного роману Філіпа Діка) 20
Мандарини (за мотивами новел О. Генрі, у співавторстві з Олександром Білогурою) 48
Кораблі. Кораблі? (за мотивами феєрії О. Гріна «Багряні вітрила») 64

Частина друга

Мандрівки в оригінальність:
мініатюри для юнацького та дитячого театру

Рюкзак із сюрпризом 78
Куля, яка була трохи пірамідою 85
Етюд про театр 93

Частина третя

Мандрики:
драматизовані інтерактивні сценарії свят для малечі

Ведмедик Петрик та його мрія 96
Острів скарбів 100
Ковбої у ЗОО 105
Скринька Святого Миколая (у співавторстві з Катериною Тверезовською) 116

З історії сценічного життя п'єс 121
Відгуки 122

лише книги. На обличчі його я прочитала таємницю, яка створює художника й вченого, мудреця й безумця.

ПТАШКА. І що, такий книжковий хробак міг бути наділений чимось винятковим?

ФРАУ ЦУККЕН. Тобі важко в це повірити, але так. Якоб Мендель мав талант. Одного погляду на людину йому було достатньо, щоб зрозуміти, яка тій особі потрібна книжка.

ПТАШКА. Хм! Можна подумати, що всім потрібні книжки!

ФРАУ ЦУККЕН. Так. Одного разу до Менделя прийшов молодий чоловік.

ПТАШКА. Красень?

ФРАУ ЦУККЕН. Кращий студент професора економіки Людвіга фон Мізеса.

ПТАШКА. А-а-а!

ФРАУ ЦУККЕН. Курт купував часто книги у Менделя. Але якось після великої перерви він з'явився із дуже нещасними очима.

ПТАШКА. Невже старий єврей продав студенту книжку про те, як стати щасливим?

Сцена 2.

Повоєнний Зальцбург. Кімната старої фрау Магдалени зі столом посередині. На столі лежить обличчям вниз Йоган.

КУРТ. (Обабіч авансцени). Я майже вдома! Спеціально вийшов за два квартали раніше, щоб розім'яти ноги. Усе миле, провінційне, тепле у Зальцбурзі.

Вулички...

Бруківка....

Квіткарка...

Усі чекали на столичного красеня, який не проциндрив ані крони від спадщини покійних батьків, проте – вклав у освіту й деякий бізнес.

Це просто чудово: ка-ні-ку-ли... після передостанньої сесії! Ось, за цим рогом, моя Блюмен-штрассе.

МАГДАЛЕНА. Йогане, хоч сьогодні спустиш з горища! Ти пам'ятаєш, який зараз день?

ЙОГАН. Субота зранку!

МАГДАЛЕНА. Ого! Він заговорив. Так, мій хлопчику! Сьогодні приїздить Курт! Ходи, мерщій, треба стіл накрити.

ЙОГАН. Ні. Я не вийду.

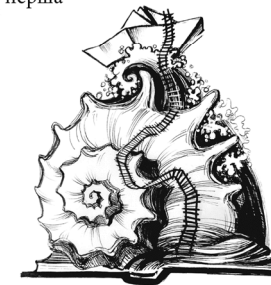
МАГДАЛЕНА. Я приготувала ваші улюблені картопляні котлети, Курт їх ще новим чудернацьким словом називає...

КУРТ. Цепеліни!

МАНДРИ У ПРОЗУ: одноактні драматургічні інтерпретації

Частина перша

БУКІНІСТ

*Одноактна трагікомедія
за мотивами малої прози
С. Цвейга, М. Булгакова та Р. Бредбері*

Дійові особи:

ФРАНЦ БЕРГЕР – молодий австрійський фотограф
ПТАШКА – співачка у кафе «Глюк»
КУРТ ШУМПЕТЕР – студент-економіст
ФРАУ ЦУККЕН – власниця кафе «Глюк»
МАГДАЛЕНА – бабуся Курта
ЙОГАН – молодший брат Курта, онук Магдалени
МАМА, ТАТО – загиблі батьки Йогана і Курта
ХЕЛЕНА – однокласниця Йогана
АЛЕКС – Олександр Тарновський, молодий український лікар, котрий отримав освіту у Відні
ХРИСТИНА ГНАТІВНА – акушерка в містечку Кременець
ПОРОДІЛЛЯ – селянка зі с. Дядьковичі
ТАТО ЗІММЕЛЬ – віденський єврей Йосип, який напередодні Другої світової війни емігрував із родиною до США
МАМА ЗІММЕЛЬ – його дружина Сара
АГНЕСА – старша з доньок Зіммель
МАРІ – молодша з доньок Зіммель
ПЕРІ ЛАРСЕН – американська подруга сестер
БОБ ДЖОНС – американське перше захоплення сестер Зіммель

Сцена 1.

*Віденське повоєнне кафе. Атмосфера скромної ошатності.
Біля рояля молода співачка намугикує разом з акомпаніатором
пісню «Лілі Марлен».*

ФРАНЦ БЕРГЕР. *(Вбігає й зупиняється, побачивши співачку Пташку).* Мені сьогодні пощастить. Фройляйн, ви моя мелодія – я ваш відданий Орфей!

ПТАШКА. А! Пане Бергер! Знову ви – перший відвідувач. І чого було вчитися на фотографа, якщо любите музику...

ФРАНЦ БЕРГЕР. Ви знову, як мама, повчаєте. Пташко, вкотре прошу: станьте обличчям мого салону. Я сфотографую вас! Я такі

світлини зроблю!!! Хочете, будете як... Мерілін Монро! Ой, ні, та – білявка... як Одрі Хепберн!

ПТАШКА. Ні. Дякую. Достатньо бути собою. Та й у мене контракт із фрау Цуккен.

ФРАНЦ БЕРГЕР. Ну-ну, торгівля щастям...

ПТАШКА. Франце, не верзійте дурниць, усі знають, що назва «Глюк» – то на честь улюбленого композитора хазяйки.

ФРАУ ЦУККЕН. Вітаю, юний Бергер! Певно, ти прийшов борг повернути? Півроку, як купив фотоапарат.

ФРАНЦ БЕРГЕР. Фрау Цуккен, моє шанування. Знаєте... заробіток поки що... не дуже... У вас знайдеться ще краплина терпіння?

ФРАУ ЦУККЕН. Ех, якби не твоя мати...

ФРАНЦ БЕРГЕР. *(Цілує їй руку).* Дякую!

ФРАУ ЦУККЕН. Мила Пташко, дозволь нагадати, що ти на роботі. Тебе рекомендували як гарну співачку. Дівчині твого віку і стану зовсім непристойно так швидко приймати залицяння якогось сумнівного типа.

ПТАШКА. Фрау Цуккен, ви перебільшуєте, як завжди.

ФРАУ ЦУККЕН. У мене найкращі у Відні тістечка й найсмачніша кава. Саме сюди до війни заходили справжні чоловіки.

ПТАШКА. Отакої, тільки щоб потішитися звичайнісінькою кавою у кафе «Глюк»?

ФРАУ ЦУККЕН. З музикою, вершками й шоколадними тістечками... І не тільки... Тут працював, чи скоріше, жив один чоловік, який знав все про книжки.

ПТАШКА. Ну й що тут особливого?

ФРАУ ЦУККЕН. Усі професори нашого славетного Хауптуні саме в нього купували книги для лекцій та дисертацій, студенти теж летіли в кафе, наче метелики на світло.

ПТАШКА. То тут до війни був студентський клуб?

ФРАУ ЦУККЕН. Старий єврей Мендель нагадував ходячу енциклопедію. Без сумнівів, він був моєю щасливою перлиною, прикрасою кафе, а воно слугувало йому місцем роботи. За оренду столика я не брала. Він приносив стоси рідкісних книжок і казав зранку: шолом, фрау Цуккен! А я власноруч пришивала йому гудзик.

ПТАШКА. А де він сидів?

Лунає уривок з опери К. Глюка «Орфей і Евридика».

ФРАУ ЦУККЕН. Кожен міг помітити його за мрамуровим столиком, заваленим книгами. Він читав, похитувався так, як читають талмуд, як гойдають колиску. Якоб Мендель, наче дитина уві сні, бачив

В один з таких вечорів я сидів у себе в кабінеті над атласом з анатомії. Навкруги була тиша, тільки інколи миші щось гризли у кутку.

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Потерпи, голубко. У нас лікар, хоч молоденький, але досвід – річ велика!

АЛЕКС. Що там трапилося?

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Та жінку привезли із Дядьковичів. Пологи у неї неблагополучні.

АЛЕКС. Ось воно. Почалося! Що ж, рано чи пізно це мало трапитися. Не все життя самі ларингіти та катарі шлунку. Христіно Гнатівно, готуйте жінку до огляду. Де той клятий довідник! Хто б міг подумати, що у Кременці немає практикуючого гінеколога, а про психіатрію ніхто навіть і не чув. Так, «Психологія статі» – геть, «Навіювання та сні» – дурість. Ось. Воно. Додерляйн, «Оперативне акушерство». Боже правий! Чому я в тому семестрі волочився за Лізою, тільки два рази був на пологах і екзамен склав на задовільно?

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Пане лікарю, пацієнтка готова! Чекаємо!

АЛЕКС. За хвилинку. Перевірте пульс.

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. У нормі.

АЛЕКС. *(Стрімко наближається до породіллі).* Вітаю, голубонько. Це твій первісток?

ПОРОДІЛЯ. Так. Лікарю, я не помру? Моя кума минулої осені так і не розродилася!

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Темний народ, вони дитинку на цукор виманювали, а до лікаря не везли. Вузький таз, без кесаревого не можна було. Але родичку її привезли запізно, ми нічого не встигли.

ПОРОДІЛЯ. Сил моїх нема терпіти!

АЛЕКС. Не хвилюйся, зараз буде все по-іншому. Так, подивимося, що у вас з дитиною...

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Та нема сумнівів, плід у поперечному положенні.

АЛЕКС. *(З ентузіазмом).* Вірно. Будемо повертати. Готуйте інструменти, стерильні матеріали і...

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Хлороформ?

АЛЕКС. *(Із полегшенням).* Обов'язково хлороформ! *(У залу).* Я навіть не знав, чи під анестезією треба виконувати цю операцію. *(До акушерки).* Зараз я швидко, за сигаретами... *(Знову біжить до кімнати).*

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Та нічого, лікарю, ще час є.

АЛЕКС. *(На колінах перед розкиданими книжками).* Ось воно, сторінка 77, «Патологія передлежання плоду та екстрена акушерська допомога»... так, угу, так... *(Читає).* «Являє собою дуже небезпечну

МАГДАЛЕНА. Саме так! Пухкі, неначе у повітрі летять. Ой! Мій любий! Нарешті!!! Дочекалися!

КУРТ. О, майн херц, ти все молодієш!

МАГДАЛЕНА. Ах, ти підлещуєшся, голодний студенте? Твоя бабуся вже сьомий десяток розміняла!

КУРТ. Проте цепеліни від цього тільки смачніші! Як я скучив за вами!... Як малий? Хоч трохи краще?

МАГДАЛЕНА. Ні. Апетит відсутній. Усе, як і взимку, коли його товариш твій, Алекс, оглядав.

КУРТ. Глибока депресія.

МАГДАЛЕНА. Називайте як знаєте, а я скажу: хлопчик заблукав. Після того, як поховали батьків... *(Схлинула).* Мовчить.

КУРТ. Так, це не назвеш доброю новиною.

МАГДАЛЕНА. Хоча... сьогодні він на моє базікання повідомив, що субота зранку.

КУРТ. *(Звертається до Йогана).* Привіт! Ого, як ти виріс! *(Безвольну руку брата підняв).* Майже зрівнялися. *(Торкається іншої руки).* Йогане, це літо наше. Тепер я маю час навчити тебе підсікати рибу чи плавати «батерфляєм». *(Йоган звільняється).* Відпочиватимеш? Невже ти не пообідаєш з нами? *(Сідає).* Коли схочеш чогось нового – ось, проглянь. Чоловік один написав, Генріх Борх. Назва така смішна: «Сновиди». Купив для тебе у Відні.

ЙОГАН. Для мене? Дякую. *(Починає читати і засинає. З'являються Хелена, Тато і Мама).*

Хелено, привіт! Ми з тобою за партою сиділи у першому класі! Ти куди це?

ХЕЛЕНА. *(Починає разом з Татом та Мамою хоровод навколо Йогана заводити дрібними кроками, неначе фарфорові фігурки у музичній шкатулці).* На твій день! На твій день! На твій день!

ЙОГАН. Але я народився у грудні!

ХЕЛЕНА. Сьогодні твій день! Сьогодні! Сьогодні!

ЙОГАН. Мамо, що вона верзе? Ти казала, що коли я народився, тато ялинку купив.

МАМА. Сьогодні твій день, Йогасю, милий!

ЙОГАН. Я у пастці?

ХЕЛЕНА. Ні, це твій корабель. Твій корабель!

ЙОГАН. Куди пливе цей... білий пароплав?

ТАТО. У твій день! У твоє майбутнє!

ЙОГАН. Куди ж ви? Давайте мерщій зі мною! Дайте трап!

ХЕЛЕНА. Зустрінемося у школі!

ТАТО. Синку, ставай до штурвалу! Прощай!

ХОРОМ. Ми любимо тебе! *(Майже з-за куліс).*

ЙОГАН. *(Прокидається).* Що це було? *(Притискає до грудей книжку).* Курте, ти тут?

КУРТ. Звісно, друже.

ЙОГАН. От і добре. Ти, і бабуся, і будинок, і Блюмен-штрассе – все тут.

КУРТ. Йогане, так і ти тут, серед нас.

ЙОГАН. Бабусю, смерть – це коли не від'їздять нікуди на пароплаві. А ми тут, і можемо рухатися у будь-якому напрямку.

МАГДАЛЕНА. Приблизно так, Йогане.

КУРТ. А що з твоїм пароплавом?

ЙОГАН. Все добре, я хочу будувати.

КУРТ. Невже?

ЙОГАН. Так. Я буду авіаконструктором. Ти казав, що у тебе гарні професори. Допоможеш мені підтягнути фізику за літо?

КУРТ. Із задоволенням! Ходімо!

МАГДАЛЕНА. А вечерея?

ХОРОМ. *(Наперебій).* Потім, потім!

Сцена 3.

Відень, кафе.

ПТАШКА. Дорога Фрау Цуккен, ви дуже романтично сприймаєте ті часи. Старий втюхав хлопцю модного белетриста. Так, те спрацювало, бо Мендель добре знав проблеми молодого чоловіка... Нічого дивного, що порада прийшлася до двору.

ФРАУ ЦУККЕН. Нічого дивного? Добре. Я скажу тобі, Пташко, більше. Курт Шумпетер привів свого найкращого друга, молодого медика Алекса. Спеціально до букініста.

ПТАШКА. Навіщо? *(Ставить троянду в вазу).*

ФРАУ ЦУККЕН. Мабуть, хотів для друга такого ж дива. То був дуже легковажний, веселий і самозакоханий хлопчина. З усіх наук цікавився тільки «фліртознавством».

ПТАШКА. Блондин, брюнет?

ФРАУ ЦУККЕН. Цього я вже не пам'ятаю, хоча... Троянди. *(Помітила на столику в вазі).*

ПТАШКА. До чого вони?

ФРАУ ЦУККЕН. Він міняв у петлиці троянди. Алекс, як і більшість студентів-іноземців після розвалу нашої імперії, переймався своїм корінням. Говорив, що у нього на батьківщині всі дівчата – файні, як ружі.

ПТАШКА. О, то він не австріяк?

ФРАУ ЦУККЕН. У тому то й справа. *(Дістає візитку, вдягає окуляри).* Лікар Олександр Тарновський.

ПТАШКА. Поляк чи росіянин...

ФРАУ ЦУККЕН. Ні, мій Якоб після тієї зустрічі часто повторював про нього: «молодий пагін... *(Підшукує, згадує).* Українець».

ПТАШКА. Так що, єврей у вашого Алекса по очах родовід до сьомого коліна прочитав?

ФРАУ ЦУККЕН. Ні, тільки зміну фаху. І продав ту книгу, без якої студент ні за що не став би лікарем.

Сцена 4.

Кременець. Муніципальна лікарня.

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. *(Входить з лампою).* З прибуттям! Дуже, дуже раді, ледь дочекалися! Без лікаря півроку – справжнє лихо. Дехто до приватних спеціалістів звертається, за потреби до Рівного їде, але простим людям – зась, не по кишені. Наше містечко вам сподобається, до Почаївської Лаври рукою подати.

АЛЕКС. *(Ставить валізу і портфель).* Дозвольте спитати: із ким маю честь...

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Вибачте... Маківка Христина Гнатівна, сестра милосердя, операційна сестра та акушерка Кременецької муніципальної лікарні. *(Кніксен).*

АЛЕКС. Дуже приємно, ваш новий лікар – Тарновський Олександр... Сергійович.

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Пане лікарю, кімнату я для вас на горіщі підготувала – там ліжко нове, і вікна всі засклені, і грубка є. Вечереємо зазвичай о сьомій, але на вас так чекали, що не сідали ще.

АЛЕКС. Дуже люб'язно, змерз і зголоднів у дорозі. Тим більше – дощ не вщухав!

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Розміщуйтеся, груба гаряча, взуття і одяг є на чому просушити. Ми завжди поруч, все до ваших послуг.

АЛЕКС. Так розпочалися мої будні на батьківщині. Перші дні я страшенно боявся хірургічних випадків, нагноень, фурункулів, сепсису. Вони мені навіть снилися. Але спочатку потягнулися нескладні пацієнти: дівчинка з ангіною, дід із кон'юктивітом. Поступово поголос про лікаря зробив свою справу: за добу я став приймати десятки пацієнтів.

Цілими днями й ночами лив дощ, краплі невгамовно стукали по даху, вода хльостала під вікном, стікаючи до діжки. На дворі була сльота, туман, чорна імла, у якій тьмяними плямами світилися вікна лікарського будинку й гасовий ліхтар біля воріт.

МАРІ. Так скільки вам років?
АГНЕСА. Дурненька, вісімнадцять йому.
МАРІ. Що ви любите найбільше: баскетбол, футбол, танці, плавання?
АГНЕСА. Зовсім не так! Треба спорт і розваги окремо! Будь-який американець тобі скаже: «бейсбол», і замовкне. Боб, ви любите більше танці чи кіно?
БОБ ДЖОНС. Танці.
ТАТО ЗІММЕЛЬ. Дипломат...
МАРІ. Плавання чи танці?
БОБ ДЖОНС. Плавання.
ТАТО ЗІММЕЛЬ. Геній!
АГНЕСА. Що любите більше: пиво чи морозиво?
БОБ ДЖОНС. Пиво!
ТАТО ЗІММЕЛЬ. Що за питання???!
ПЕРІ ЛАРСЕН. Це я, Пері, пане Зіммель.
ТАТО ЗІММЕЛЬ. Дійсно, ви. *(Пері Ларсен танцює з Татом замість рукостискання).*
ПЕРІ ЛАРСЕН. Мене запросили судити. Боб уже тут?
ТАТО ЗІММЕЛЬ. Ще тут, я б сказав. Знемагає від наукового підходу. *(Показує на Боба, зупинивши танець).*
ПЕРІ ЛАРСЕН. Бідний Боб! *(Захопила увагу Боба й провела пальчиком по грудях Боба, спіймала запитальний погляд сестер і виправилася).* Але вигадка дуже цікава!
ТАТО ЗІММЕЛЬ. *(До мами).* Ти знаєш, у мене передчуття. Ти коли-небудь придивлялася до Пері Ларсен?
МАМА ЗІММЕЛЬ. А що там?
ТАТО ЗІММЕЛЬ. Якщо у нашої Марі зовнішність, а в Агнеси – індивідуальність, то у Пері перше, друге й голова на плечах.
МАМА ЗІММЕЛЬ. Будемо сподіватися, бурі не станеться.
АГНЕСА. *(Кричить).* Ти неправильно порахувала! Треба середньоарифметичне вивести!
МАРІ. А я й вивела!
АГНЕСА. У тебе трійка з математики!
МАРІ. Я у стовпчик рахувала: плавання дванадцять балів, танці – дванадцять...
АГНЕСА. Все одно у тебе трійка!
МАРІ. Побачення – дванадцять і пиво два. Все правильно! Теж мені, відмінниця. Зате Бобу подобаються молоді дівчата, а не бабці вісімнадцятирічні. Правда?
БОБ ДЖОНС. Ну...

для матері операцію»... угу, перевертаємо на ніжку... яку ніжку?.. Куди перевертаємо? *(Знову читає).* «Комбінований поворот це... якщо відчуваєте затруднення – відмовтеся від виконання». Добре. Якщо я визначу ці затруднення. Чому автор не каже, що мені далі робити із приспаною жінкою на столі? Ні, Господи! Дай мені сили. А якщо вона помре, що я скажу її чоловікові? *(Знову в книгу).* З кожною годиною росте ризик... *(Різко закриває книгу).* Достатньо! Врешті решт, Алексе, ти не панікер і не баба, ти назавжди віденський студент. *(Рішуче виходить до пацієнтки і акушерки).*

ПОРОДІЛЛЯ. Мука яка, мука!!! Мати Божа, я не витерплю!
ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Дихаємо повільно, все добре, зараз по волі засинаємо...

ПОРОДІЛЛЯ. Пустіть! Ні!

АЛЕКС. Тримайте породіллю й контролюйте постійно пульс!

Музика танго.

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. *(Лікар передає їй стос книжок, які зібрав з підлоги).* Який славний хлопчина з'явився, чотири кіло майже.

АЛЕКС. Для селянки з крупною поставою не рідкісний випадок.

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. А ви, лікарю, вправно так поворот зробили, впевнено. Зрозуміло – два роки практики в столицях... Усе вивірено, без поспіху. Кровотечу не спровокували. Не гірше за Анатолія Карповича, вашого попередника. Гарна робота, Олександр Сергійовичу. Заслужили на спокійний восьмигодинний сон й особисто від мене – чай з цукеркою. А прибрати я допоможу!

АЛЕКС. Сердце моє повнить радість. Я дивлюся на червоно-білий безлад навкруги й відчуваю себе переможцем. Але в глибині ворухиться сумнів. Подивимося ще, як далі справи в неї підуть. Христіно Гнатівно!

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Тс... Що може бути?

АЛЕКС. Запалення, наприклад...

ХРИСТИНА ГНАТІВНА. Та все благополучно. Дасть Бог, нічого страшного, все стерильно, чисто.

АЛЕКС. Було на півдругу ночі, коли я повернувся до себе. На столі, в плямі світла від лампи, мирно лежав розкритий Додерляйн. Ще годину, ковтаючи охолонутий чай, я сидів над ним, гортаючи сторінки. І тут з ними трапилася цікава річ: всі попередні темні місця зробилися абсолютно зрозумілими, неначе налилися світлом.

Уночі, у глухомані, я зрозумів дещо. І навіть я збрехав про два роки практики? Нічого, у провінції теж можна набратися справжнього досвіду. Тільки треба читати, читати побільше. Читати.

Сцена 5.

Втретє у віденському кафе «Глюк». Спогади.

ФРАУ ЦУККЕН. Війну не люблю згадувати. Прокляті роки. Ти була ще дитиною і, мабуть, мало пам'ятаєш...

ПТАШКА. Чому? Мені й досі сниться, як горить наш будинок. Але інколи заплющу очі і бачу братів, які марширують. Так кумедно (*Осіклася сама від себе. З іншою інтонацією*). Тоді здавалося.

ФРАУ ЦУККЕН. Так-так. (*Поплескує по плечу*). Навіть тоді траплялися світлі дні. Яюсь, до війни, до Менделя завітав старий приятель, Йосє Зіммель. Все кликав Якоба їхати з ним до Америки.

ПТАШКА. А той що?

ФРАУ ЦУККЕН. Мендель відказав. (*Говорить, як старий єврей*). І шо, ти маєш думати, я буду багатим янкі пропонувати Рільке чи Шпенглера? Ні, утримаюся від такого сміху! (*Пташка сміється*).

Тато Зіммель попросив у нього на прощання книжку для доньок, які до всього прагнуть підходити науково!

ПТАШКА. Вперше чую, щоб дівчатам це допомогло в житті!

ФРАУ ЦУККЕН. Ти починаєш мислити як букініст!

ПТАШКА. То що він продав?

ФРАУ ЦУККЕН. Пташко, це не був гешефт. Якоб подарував йому книгу з психології, того... відомого розпусника... Зігмунда Фрейда!

Сцена 6.

США. Житло емігрантів-євреїв. Тато сидить і читає газету із люлькою у зубах, мама вишиває за тим самим столиком.

АГНЕСА. Він високий, тату!

МАРІ. Він темноволосий, тату!

АГНЕСА. Він такий красивий, тату!

МАРІ. І сьогодні ввечері, тату, він прийде до нас у гості.

ТАТО ЗІММЕЛЬ. (*Не відривається від газети*). До обох?

МАМА ЗІММЕЛЬ. Цікаво...

АГНЕСА. (*Замріяно*) Так...

МАРІ. (*Замріяно*) Так...

АГНЕСА. Не хочеться їсти...

МАРІ. Не хочеться їсти...

ТАТО ЗІММЕЛЬ. За це м'ясо платили по долару за фунт. І зараз ви не хочете його їсти.

АГНЕСА. Такий високий...

МАРІ. Такий темноволосий...

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Так-так, і красивий... Саро, дороженька, скажи, будь-ласка, коли найчастіше жінки сходять з глузду? Весною?

МАМА ЗІММЕЛЬ. Зазвичай наше психіатричне відділення переповнене у червні.

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Сьогодні з четвертої дня наші доньки дивно поведуться. Юнака, який увечері прийде, хочуть поділити на двох, як пиріжок. Ні, це бійня, де бичка вдарять по голові та розділять тушку навпіл. Цікаво, хлопчик знає про це?

МАМА ЗІММЕЛЬ. Добрі батьки попереджають своїх хлопчиків.

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Мені не легше... Я знаю, що чоловік у сімнадцять років – ідіот, у вісімнадцять – бовдур, до двадцяти розвивається до недоумка, у двадцять п'ять вони роззяви, у тридцять – ні те ні се, і тільки до сорокалітнього віку стають звичайними...

МАМА ЗІММЕЛЬ. Дурнями. Йосю, ти занадто збуджений.

БОБ ДЖОНС. (*З м'ячем*). Доброго дня! Мене звуть... Боб Джонс!

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Доброго! Мої доньки приміряють своє вбрання, хочуть вас вразити. Сідайте.

БОБ ДЖОНС. Дякую!

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Із ким ви зустрічаєтесь?

БОБ ДЖОНС. (*Татові*). Вони ще не вирішили.

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Он як? Ви не маєте права голосу?

(Боб вручає м'яча Марі, виривається, підбігає до столу з боку Мама Зіммель; Сестри одразу ж починають війну за м'яч).

БОБ ДЖОНС. Одна мені подобається більше... (*Перебігає позад столу до Тата Зіммеля*) але я боюся про це говорити: (*В зал, боязко оглядаючись на сестер*) роз-де-руть! (*Після чого лишається спостерігати, як сестри воюють за м'яча*).

ТАТО ЗІММЕЛЬ. (*Встав, підійшов до Боба і, взявши за плече, починає розмову тоном сповідальника*). Що ж порадити? Марі красивіша, проте в Агнеси яскрава індивідуальність. Це лотерея. Кожна вам стане прекрасною дружиною.

БОБ ДЖОНС. (*Вириваючись од Тата Зіммеля*). Не квапте мене з весіллям.

ТАТО ЗІММЕЛЬ. (*Притягуючи Боба назад*). А хто квапить? Не хочете одружуватися сьогодні, одружуйтеся завтра. Одруження – справа відповідальна. Можна і післязавтра. Головне, вирішіть, із ким.

БОБ ДЖОНС. Вони влаштують мені екзамен!

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Екзамен???

БОБ ДЖОНС. Так, усний, за всіма правилами психології! Я так хвилююся.

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Успіхів!

ПОТЬМАРЕННЯ

*Соціальна драма
за мотивами роману
Філіпа Кінреда Діка «Затьмарення».*

Дійові особи:

БОБ АРКТОР – наркоторговець і наркоман
ФРЕД – таємний агент відділу боротьби з наркотиками, alter ego Боба Арктора
КІМБЕРЛІ – колишня дружина Фреда
ДОННА ХОТОРН – кохання Боба
ЛАКМЕН – друг Боба
БЕРІС – друг Боба
ЧАРЛЬЗ – друг Боба
ДЖЕРІ – друг Боба
МАЙК – товариш по клініці
МЕДСЕСТРА КЛІНІКИ «НЬЮ ПАС»
ХЕНК – старший офіцер у відділі боротьби з наркотиками, товариш Фреда
ТЕЛЬМА – пацієнтка іншого відділення клініки
ПОЛЩЕЙСЬКИЙ ЛІКАР 1
ПОЛЩЕЙСЬКИЙ ЛІКАР 2
КЛЮЧНИЦЯ (АДМІНІСТРАТОР МАЙСТРА КЛЮЧІВ) – привітна жіночка
ТЛЯ-ІНОПЛАНЕТЯНИ (ГАЛЮЦИНАЦІЇ-АГРЕСОРИ)
СОВИ (ГАЛЮЦИНАЦІЇ-АГРЕСОРИ)
ВЕЛЕТНІ (ГАЛЮЦИНАЦІЇ СОВІСТІ)
ДІВЧАТА БІЛЯ МАГАЗИНУ
ГРОМАДСЬКІ АКТИВІСТИ ТА ЖУРНАЛІСТИ
БАРМЕНІША
ДЖЕНІФЕР – дівчина Лакмена

Сцена 1.

Дія відбувається у клініці у відділенні для жертв психофізичної залежності від наркотику «С».

Головний герой – Боб Арктор – перебуває у стані тяжкого деструктивного ураження нервової та інших систем. Волонтер, колишній наркоман, доглядає Боба під час ломки.

ПЕРІ ЛАРСЕН. Тихо! За балами Боб дістається Марі! (*Агнеса починає вити*). Хвилиночку, здається, я помилилася. Виграс... Агнеса. (*Марі починає ревити*). Стоп-стоп-стоп. Якщо за основу взяти не футбол, а молочні напої, то... зачекайте... Виходить... очевидна... однакова кількість балів!!!

МАРІ. Боб, значить будеш стрічатися з обома!

БОБ ДЖОНС. Ні, я так не можу!

АГНЕСА. Доведеться! Науку не обдуриш!

БОБ ДЖОНС. Ні, тут якась помилка, ви погано тестували...

АГНЕСА і МАРІ. Ми погано тестували? Тату!!! Допоможи, допоможи швидше!

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Добре, добре, тільки вам, певно, треба до Боба...

(Пері Ларсен виходить на авансцену. Боб Джонс підходить до неї).

ПЕРІ ЛАРСЕН. Як справи?

БОБ ДЖОНС. Помалу. Можна б і швидше... (*Рухами показує, що хоче втекти*).

ПЕРІ ЛАРСЕН. Ти дійсно певен?

БОБ ДЖОНС. Здається, що так.

ПЕРІ ЛАРСЕН. Я згадала: мама просила допомогти... у саду саджати квіти! Час бігти додому! Хай щастить! (*Проходячи повз всіх через авансцену, схопила руку Боба*).

МАРІ. Пері, але ти суддя, повернися!

БОБ ДЖОНС. Спасибі за гостинність. У вас було цікаво... Але... (*Схопив з центру столика пляшку кока-коли, яку приніс у подарунок, і втік разом з Пері Ларсен*). Ми дуже поспішаємо!

АГНЕСА. Тату, що вийшло?

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Діти, Марі отримала великий красивий нуль. У Агнеси символ такий самий. Ви забули...

АГНЕСА і МАРІ. (*Хором*). Що?

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Прочитати щоденник вашої мами. Там багато сторінок любові й жодного психологічного тесту.

АГНЕСА. І що тепер робити?

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Бачили, яке обличчя було в Боба? Запам'ятайте назавжди. Це означає, що вам обом треба було давно замовкнути. Я не вірю, що ви побачите містера Джонса ще раз. (*Сестри плачуть*).

МАМА ЗІММЕЛЬ. Що трапилося?

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Ми йдемо до кіно! А коли повернемося, дівчата погодяться, що Боб не такий вже й високий, темноволосий і красивий.

МАМА ЗІММЕЛЬ. Йосю, я правильно зрозуміла: один-нуль, Пері Ларсен проти двох сестер Зіммель?

ТАТО ЗІММЕЛЬ. Абсолютно правильно, люба. Швидше всім вдягатися, виходимо...

Сцена 7.

Віденське кафе «Глюк» перед закриттям.

ФРЕНЦ БЕРГЕР. Фрау Еммо, ваша вугільна яма під сходами чи у підвалі?

ФРАУ ЦУККЕН. У підвалі. А що?

ФРАНЦ БЕРГЕР. Ключ можна взяти?

(Фрау Цуккен жестом вказує на ліхтар, де висить ключ).

ПТАШКА. Так холодно стало. Вітер не вщухає. Фрау Цуккен, що було далі?

ФРАУ ЦУККЕН. Його звали Штольц. Фріц Штольц, лейтенант гестапо. Він показав нам ордер на обшук. Я сказала, що це помилка!

ПТАШКА. Він нікого не став слухати...

ФРАУ ЦУККЕН. *(Пародіює).* Фріц Штольц ніколи не помиляється, коли справа тхне жидівством! І чому ви втратили пильність? Це відмова співпрацювати з новою владою! Юден швайне!

ПТАШКА. Не треба, зупиніться!!! Фрау Цуккен, що сталося з букіністом?

ФРАУ ЦУККЕН. Як об Мендель так ніколи і не повернувся до своєї вранішньої кави та вірної Емми... *(Важко сідає на стілець, по волі дістає з кишені фартуха книжечку, кладе на коліна і прикриває долонями).* Як він був закатований у Дахау, мені розповіли вже декілька років по тому. Все, що я знаю: у концтаборі в нього розбилися окуляри, і він навпомацки ходив від барака до місця роботи.

ПТАШКА. То що, від нього нічогосінько не лишилося?

ФРАУ ЦУККЕН. Чому? Лишилася остання воля: подарувати єдину не спалену книжку. *(Знімає долоню з книги і кладе на стіл).* Вже кілька років я для неї намагаюся знайти гідного господаря. Тільки сьогодні, здається, настав час.

ПТАШКА. Тобто?

ФРАУ ЦУККЕН. Тримай, Пташко, ця книга – твоя.

ПТАШКА. Еммо, це дуже... Дякую. *(Розгортає).*

ФРАУ ЦУККЕН. *(Встає).* Якобе, не знаю, як тобі мій вибір, але сподіваюся, вона зможе зрозуміти те, що ти заповів.

ПТАШКА. Ельфріде Елінек. Was geschah, nachdem Nora ihren Mann verlassen hatte. Нобелівська премія з літератури... 2004 рік.

ФРАУ ЦУККЕН. Який? Ти нічого не переплутала?

ПТАШКА. 2004 *(Ніяково сміється).*

ФРАУ ЦУККЕН. *(Сміється щиро).* О! Це дуже схоже на нього!

ПТАШКА. Останній жарт букініста?

ФРАУ ЦУККЕН. Мабуть... Нехай ті, хто житиме у двадцять першому столітті, усе перевірять.

ФРАНЦ БЕРГЕР. *(Відсапуючись ввалюється, спіткнувшись. Заносить відро вугілля й ключ. Обличчя вимащене вугільним пилом).* Я все перевірів. Ваша яма була майже порожня. Зі мною студенти геологічного інституту за випускний альбом розраховалися... вугіллям. Чого ж вам мерзнути?... *(Фрау Цуккен і Пташка починають посміхатися, Франц ніяковіє, побачивши свої брудні руки).* Вибачте...

ФРАУ ЦУККЕН. Франце, ти наче з того світу... *(Дбайливо витирає хусточкою йому обличчя).* Пташко, у тебе завтра вихідний. *(Легідно).* І добре було б... сфотографуватися! *(Роблять фото напам'ять. Пташка з Францом починають співати «Лілі Марлен», поступово до неї приєднуються всі відвідувачі кафе).*

Завіса.

ФРЕД. Я не схожий на вас. Моя робота – відслідковувати дилерів і вберегти ваших дітей від спокуси наркотиків.

АКТИВІСТ 4. Офіцере, загальні фрази. Будьте ближче до реалій...

ФРЕД. Які блискучі ситі пики. Їм не відомо, як воно насправді по той бік барикад.

ГЕНК. Фреде, заспокойся. Почнемо за текстом. Повторюй: наркотики є загрозою національного масштабу. Ми, відділ департаменту шерифа округу Оранж...

ФРЕД. Коли ви мене зустрінете на вулиці – погидуєте. Просто пройде несвіжий чоловік із вимкненим поглядом. Я розповім вам про те, що реально є поруч зі мною. Препарат «С». Сліпота. Спустошення. Самотність. Смукот. Смерть.

АКТИВІСТ 5. Скажіть, це новинка на наркотичному ринку?

АКТИВІСТ 1. Скільки покидьків сидять на цьому препараті?

АКТИВІСТ 3. Чи плануються резонансні посадки?

ГЕНК. Офіцере Фред, повертайтеся до плану промови. Нам потрібна їхня підтримка.

ФРЕД. Не гнобїть наркоманів. Більшість із них не знали, на що підсідають. Особливо дівчатка на дискотеках – обпоєні, згвалтовані та силоміць накачані «мексиканкою» – сумішшю героїну та препарату «С».

АКТИВІСТ 1. Розкажіть детальніше про цей наркотик!

ФРЕД. Загадковий препарат насправді є продуктом підпільних фармацевтичних концернів, які щохвилини синтезують до купи рослину основу та декілька штучних отрут. Дїє агресивно та швидко. Останні роки попит на препарат «С» зростає у геометричній прогресії.

АКТИВІСТ 4. Офіцере, ви серйозно?

АКТИВІСТ 5. Скажіть, як це зупинити?

ФРЕД. Повбивати всіх бариг! *(Різко відвертається. Активісти беруть інтерв'ю і роблять фото з Генком).*

ГЕНК. Ти провалив лекцію.

Сцена 5.

У будинку Фреда розпочинається вечїрка-презентація цефалоскопа, апарата для сканування мозку. По черзі між реплїками знайдуть всі друзі та масовка.

БОБ. Так, сьогодні будемо...

ЛАКМЕН. Готувати піцу.

ЧАРЛЬЗ. Слухати старі платівки!

БЕРІС. І набивати косяки...

ДЖЕРІ. Бобе, у тебе бойлер нормально працює?

МЕДСЕСТРА. Тиха година. У клініці «Нью пас» тиха година. Прохання розійтися по палатах і не галасувати. До 16.00 тиха година.

МАЙК. Ходїмо, я проведу до палати.

БОБ. Не треба. Там дивляться.

МАЙК. Але тобі треба лягти. Лягти і поговорити зі мною.

БОБ. Я не хочу говорити...

МАЙК. Можна і помовчати... І навіть задрїмати. Так мозок відновлюється. Я півтора року тут. Пройшов через це. Тому можна й помовчати. О, знаю, хто тобі зараз потрібен! *(Озираючись, щоб не помітила медсестра, яка пише за столом, виводить Тельму).*

БОБ. Привіт!

МАЙК. Тсссс!

ТЕЛЬМА. Привіт! Ти вже пам'ятаєш, як тебе звати?

БОБ. Тельма...

ТЕЛЬМА. Ні, це – моє ім'я. Ти – не дівчинка.

БОБ. Так...

ТЕЛЬМА. Ти знаєш які-небудь історії?

БОБ. Я знаю історію про вовка...

ТЕЛЬМА. Про вовка і бабусю?

БОБ. Ні, про чорно-білого вовка. Він сидів на дереві й чатував. А потім стрибав на овець. Одного разу їх господар, фермер, зібрав своїх синів і вистежив вовка.

ТЕЛЬМА. А він сказав їм: Ри! *(Боб жахається і неначе прокидається).*

БОБ. Коли вовк стрибнув, вони поцілили у чорно-білу шкуру.

ТЕЛЬМА. Ой, погано...

МАЙК. Але шкуру вони зберегли? Друже, розкажи нам всю історію.

БОБ. Але шкуру вони зберегли. То була чорно-біла краса. Дивлячись на неї, можна пишатися перемогою і... трохи оплакувати його смерть.

ТЕЛЬМА. І про овець теж розкажи... Я бачила їх один раз. Вони білі й пухнасті. І кумедно біжать за ватажком.

Сцена 2.

Майстерня «Гальма й шини».

ЧАРЛЬЗ. Чого вчора цілий день не відповідав на дзвінки? Ми з Бобом Арктором лінію ледь не зірвали.

ДЖЕРІ. Бо я витрушував їх зі свого волосся.

ЧАРЛЬЗ. *(Дивиться у волосся).* Там нічого немає.

ДЖЕРІ. Ти що, на їхньому боці? Я вісім годин мився під душем. І все одно мучать, гади.

ЧАРЛЬЗ. Ти вже місяць говориш, що вони в тебе в легенях.

ДЖЕРІ. Так. Я почав розраховувати їхній життєвий цикл. Тітка в рогових окулярах у міській бібліотеці витріщилася, як на чорта, коли механік Джері Фебін попросив том енциклопедії «Британіка» на літеру «Т» – тля.

ЧАРЛЬЗ. (Вбік). Зрозуміло, після чого купив розпилювач «Рейд». (До Джері). Ти чого либишся, Джері?

ДЖЕРІ. (Вбік). Чарльз дурень – не бачить, що є носієм комах. Вони ще не мають ані щелеп, ані підзьобків. Але скоро, дуже скоро він відчує...

ЧАРЛЬЗ. Джері, як почувається Хантер?

ДЖЕРІ. Я його жалю, бо ці гади завелися в шерсті. А від минулого тижня й в легенях. І не зважають на те, що собака не може «Рейдом» скористатися.

ЧАРЛЬЗ. Якого біса ти миєш собаку дорогим шампунем і мастиш дитячою олійкою?

ДЖЕРІ. Ти придурюєшся, Чарльзе? (Йде по собаку). Я покажу. Ось. Там у Хантера – тля.

ЧАРЛЬЗ. Я не бачу жодної. Чи не час нам... (До себе). Ні, у мене мало залишилося (Ковтає таблетку).

ДЖЕРІ. Місце. Місце, Хантор. У банку з-під соусу ми закрутимо під кришку декілька зразків. Я візьму завтра із собою до лікаря. Ось. Понад дюйм завдовжки. Бачиш?

ЧАРЛЬЗ. Агггаааа! Яка здоровенна! Огооо!

ДЖЕРІ. Допоможеш?

ЧАРЛЬЗ. Звісно... А що завтра за них отримаємо?... Бабло?

ДЖЕРІ. Чарлі, ти – дурень. Я від них вилікуюся.

ЧАРЛЬЗ. А ці виродки жалять?

ДЖЕРІ. Так.

ЧАРЛЬЗ. Я так і думав. (Ставить банку на підлогу). Тоді бувай.

ДЖЕРІ. Бувай, сцикло.

Сцена 3.

Чарльз, перехожі й Донна на вулиці міста.

ЧАРЛЬЗ. Не так багато людей мають бабло для блискучих магазинів. (Йде дівчина в яскравій куртці). Непогана фігура. (Дівчина перевірила сумочку й пішла). А ця намагається виглядати старшою. Зараз буде курити. (Дівчина закурила, але втекла покvapом, відчувши його погляд). А цю я точно знаю. (Донна з презирством зміряла поглядом). Думає, що хочу ухопити за дупу. Вона не тікатиме. Донно! (Донна побігла, Чарлі наздогнав, вхопив за руку). Хіба ти не дівчина Боба Арктора?

ДОННА. Ні, відчепися! (Вихоплює нож).

ЧАРЛЬЗ. Я тебе бачив у Боба Арктора... (Не одразу сховала ножа, Чарльз говорить вбік). Сраний ніжик. Тьолки не повинні такого носити. Донно! Ми з тобою й Бобом два тижні тому слухали платівки Саймона.

ДОННА. Я подумала, що ти покидьок, що хоче мене звалтувати.

ЧАРЛЬЗ. Ммм. Я просто... Хочеш тебе підкину?

ДОННА. Ні, не сяду до того, хто руки розпускає.

ЧАРЛЬЗ. Я тебе знаю! I... Боб мене завалить...

ДОННА. Я дещо... короткозора...

ЧАРЛЬЗ. У тебе є щось на продаж?

ДОННА. Ні. (Чарльз панікує). Але я зможу дістати.

ЧАРЛЬЗ. Так, тільки пігулок. Я не ширяюся. З дитинства боюся голок.

ДОННА. Зараз дефіцит. Не зможу багато. Зустрінемося після завтра.

ЧАРЛЬЗ. Бляха-муха!!! А завтра??? А завтра ніяк?

ДОННА. Добре. Спробую. Нагадай своє справжнє ім'я? (Записує).

ЧАРЛЬЗ. Чарльз. Чарльз Фрек. І номер. Це домашній.

ДОННА. Ти щасливий, бо знаєш – завтра буде чим закинутися?

ЧАРЛЬЗ. Так! (Вбік). У неї великі гарні темні теплі очі. Це означає, що вона не під наркотою. Шкрябала повільно. Чи сліпа, чи школу кинула. Зараз у школі нічому не вчать! Випускають повних дуреп! Та нехай... Головне у кралях – гарні цицьки.

Сцена 4.

Конференц-зала для зустрічі поліції та громадських активістів і журналістів. Присутні Генк, Фред та 5 громадських активістів.

АКТИВІСТ 1. Раді вітати у стінах клубу «Лайонз» наших доблесних полісменів.

АКТИВІСТ 2. Клуб об'єднує приборчників здорового способу життя із різних соціальних груп та професій.

АКТИВІСТ 3. Ми будемо щиро вдячні за оприлюднення дозволених законом даних.

ГЕНК. Шановна громадо! Дозвольте подякувати за співпрацю. Користуючись нагодою, до слова запрошую агенту нарковідділу із департаменту шерифа округу Оранж, штат Каліфорнія. Наш офіцер працює під прикриттям, тому на ньому буде захисний костюм. Він прочитає вам актуальну лекцію й відповідь на питання (Оплески Фреду, який з'являється в костюмі, розписаному за мотивами картин Клеє, Модильяні та Кандинського).

БЕРІС. Під час абстиненції тебе виверне шістсот шістдесят шість разів. А опісля чекає біологічна контрацепція назавжди.

ЧАРЛЬЗ. Я не ширяюся герою.

БАРМЕНША. *(Граїливо).* Сік – за рахунок закладу джентельмену у жовтій футболці.

ЛАКМЕН. Зараз Беріс тобі розкаже, що чув, неначе в клініках відрізають... ті самі органи. *(Беріс замахується).*

БЕРІС. Лакмене, скажи – він боїться не ломки. Насправді твій страх – не дістати нової дози.

ЧАРЛЬЗ. *(Віддаляється).* А от і ні. Дівчина Боба, Донна Хоторн мені пообіцяла дістати.

ЛАКМЕН. То заради Бога, Чарлі, навіщо ти замовив, якщо хочеш зіскочити?

БЕРІС. Та хитра кокаїнщиця тебе кине.

ЧАРЛЬЗ. А мені здалося, що вона чиста.

Лакмен і Беріс регочуть.

БАРМЕНША. *(Образливо і роздратовано витирає у них зі столика).* У нас пристойний заклад, прошу поводитися чемно. *(Беріс нагло її лапає, барменша задкує у кулісу ображена, Беріс швидко за стійкою шукає гроші у касі).*

БЕРІС. Донна Хоторн кидає нашого Боба вже кілька місяців.

ЛАКМЕН. Ні, його не кинеш.

ЧАРЛЬЗ. А мені здалося, що у них...

БЕРІС. Це вона зламала його цефалоскоп, я певен.

ЧАРЛЬЗ. Але у той день її не було в будинку.

ЛАКМЕН. Та ні я, ні Беріс до нього не торкалися.

БЕРІС. Так, поки Боб вештався, як він каже, у центрі викупу бонусних купонів «Блю чіп». До речі, що він там робить? Фарбує купони у синій колір? *(Всі регочуть).*

ЛАКМЕН. Хтось таки зламав машинку для сканування мозку.

ЧАРЛЬЗ. Це не вона. Я скоріше повірю, що у нашому колі щуром може бути... Беріс.

ЛАКМЕН. *(Сміхом).* Бо він постійно винює, де та як надурняк поживитися. Думав, якщо та штука, сканер, коштувала 900 баксів, значить мікродеталі можуть бути із... золота.

БЕРІС. Ви – тупі торчки. Я професійний хімік-технолог. Можу зі звичайного балончика «Соларкейн» дістати кокс. Обладнання тільки дорого коштує.

Чарльз і Лакмен регочуть.

ЧАРЛЬЗ. Ти ще у сотий раз розкажи про майбутній бестселлер «Видобуток наркоти на кухні в Каліфорнії».

БОБ. Не переймайся, старий! Все ок.

ДЖЕРІ. Мені треба буде відмитися від них.

ЧАРЛЬЗ. Джері, ти можеш хоч раз не бути мудаком. Нема у тебе тлі. Немає. Сьогодні вся вона пішла... на екскурсію.

ЛАКМЕН. Опа! Тримайте! Середземноморське диво! *(Всі стягуються до коробки).*

БЕРІС. Знову риба...

ЛАКМЕН. Червона... Ми таку їли на фестивалі у Лос Анджелісі. Поїдемо знову?

ВСІ. Таааак!

БОБ. Дуже смачно...

ЧАРЛЬЗ. І я куплю там нові платівки...

БОБ. А ти, Берісе, про що мрієш?

БЕРІС. Ще не визначився. *(Обіймає двох дівчат).* Чи лабораторію доведу до пуття... чи книжку допишу. Але книжки з хімії погано розходяться. Хіба що написати про методи виготовлення легких наркотиків...

БОБ. Давай перевіримо твій потенціал! Я нарешті зібрав цефалоскоп.

ЛАКМЕН. Ти чокнутий. На всю голову. Хіба варто всі заробітки вкладати... Вау! *(Боб витяг цефалоскоп і включив лампочки на голові у Беріса. Джері злякався, бо побачив тлю на Донні й агресивно замахнувся).*

ЧАРЛЬЗ. Джері, ти чого? *(Разом з Бобом захищають Донну від Джері).*

БЕРІС. І що?

БОБ. Зачекай. Зараз мій апарат просканує тебе. *(Вдягає).* Хто ти і на що здатен. Ось. Читай.

БЕРІС. Ритми мозку паталогічно прискорені *(натовп підсміюється),* амплітудна міжпівкульна асиметрія... виявлена схильність до прихованої агресії... «его» характеристики більше не читаються, сканую темряву.

БОБ. *(Відверто-іронічно пирскає зі сміху).* Може, я не точно налагодив...

БЕРІС. *(Зриває апарат).* На хрін твій цефалоскоп. Лайно якесь. Теж мені психіатр... Краще ось. *(Високо піднімає торбочку з таблетками, «закидаються» всі синхронно).*

Хореографічна вставка на тему «Параноїдальна дискотека Джері та тля-інопланетяни». Тільки Джері бачить дівчат у костюмах тлі і вирішує їх розстріляти. Усі інші гості бачать наркомана, який прагне розстріляти своїх друзів.

ДЖЕРІ. І нехай всі суки здохнуть. *(Різкий звук пожежної й поліцейської машин. Згортається тент. Поліція заломлює руки і виводить Джері, який борсається).* Не торкайтеся! Дурні копи, ви заразилися від мене! Не торкайтеся!!

Генк підбирає пістолет, кинутий Джері. Телефонує.

ГЕНК. Фреде, я проаналізував коло наркодилера Боба Арктора. Усі вони дуже підозрілі. Але треба поспішати, бо під препаратом мозок плавиться. І кого куди розверне – невідомо. Так одного з них вони упаковували до клініки декілька годин. *(Підшукує ім'я).* Згадав – Чарльз Фрек, механік. Ні, Джері Фебін. Тому краще, щоб у будинку цьому камери встановили. І сканували геть усе. Усе без винятку.

Зустріч з Донною біля будки, Донна покvapом робить вигляд, що не знайома, Генк проводить її довгим поглядом.

Сцена 6.

Вулиця. Мізансценовування постійно змінюється по трикутнику, персонажі заходять за телефонну будку.

Герой і його внутрішній двійник завжди з різних боків Донни.

ДОННА. О, це ти, Бобе! Рада чути!

ФРЕД. Хто я насправді?

ДОННА. Що? Ні, як завжди, парфумерна крамниця зачинається у сьомій. Уявляєш, той скнара сказав, що вчора у мене була нестача у касі – цілих 10 баксів.

БОБ. Хто я насправді?

ДОННА. Що? Кажі гучніше.

ФРЕД. Чому питання ідентичності таке болюче?

ДОННА. Не можеш?

БОБ. Тому, що тут кінчається лицемірство і починається справжнє життя. *(Обмін з Бобом. Телефонує).*

ДОННА. ... А, ти про це... Так багато?!?! Тисяча – це серйозна партія. Зустрінемося завтра.

ФРЕД. А ще вона сказала, що хоче показати книжку.

БОБ. Яку придбала для мене.

ФРЕД. Про вовків. І...

РАЗОМ. ...про те, як вовки перемагають ворога і потім мітять його територію.

Телефонує знову.

ФРЕД. Чарльзе, привіт.

РАЗОМ. Це я, Боб Арктор.

БОБ. Ти на колесах?

ФРЕД. Заїдь, будь другом, до мене додому.

БОБ. Тому що я сьогодні у відрядженні.

ФРЕД. А Беріс з Лакменом можуть рознести дім.

БОБ. А...

РАЗОМ. ...Був вже сьогодні...

БОБ. Що?

ФРЕД. Ти певен?

РАЗОМ. Мій цефалоскоп???

ФРЕД. Я їх вб'ю! *(Актори синхронно кулаками ударяють у будку).*

БОБ. Я віддав за нього більше 900 доларів. Бувай.

Сцена 8.

Зустріч Донни з Чарльзом відбувається біля телефонної будки.

ЧАРЛЬЗ. Хочеш поїхати до Джері Фебіна? Везу речі.

ДОННА. Куди?

ЧАРЛЬЗ. До федеральної клініки.

ДОННА. *(Вражена).* Джері думав, що я заразила його тими комахами. І поведився агресивно. Я не поїду. Усе, що трапилося, – незворотне.

ЧАРЛЬЗ. Ти... теє... е... и... е? *(Навіжено жестикулює).*

ДОННА. У тебе що, мовленнєвий центр уражений?

ЧАРЛЬЗ. *(Різко оговтався).* Ні, просто ненавиджу, коли хтось говорить, як грьобані лікарі.

ДОННА. Ти тремтиш. Мозок не вивезе важких розваг. Я читала.

ЧАРЛЬЗ. Я дві ночі не спав, рахуючи тих довбаних комах і складаючи їх у банки. Коли ми із Джері вирубилися та прокинулися наступного дня, щоб їхати до лабораторії, всі банки виявилися порожніми. Жодної комахи. Жодної!!! Але Джері... *(Відвертається, щоб приховати сльози).*

ДОННА. Ідь.

ЧАРЛЬЗ. У мене погане передчуття. Неначе це початок чогось, що має трапитися з усіма. Це стосується всіх нас – мене, тебе, Боба, Лакмена й навіть Беріса.

Сцена 9.

Кафе «Три мушкетери».

Берріс, Чарльз і Лакмен всідаються за стійкою.

Барменша кокетує з Чарльзом.

ЧАРЛЬЗ. Берісе, я хочу спробувати зістрибнути. Скажи мені як хімік, самотужки – це можливо?

ДОННА. Двері були відчинені. Я зайшла. Що тут коїться?

БОБ. Ти ...вдома. Я власними руками хотів його продати у тому мороку, у спільному тріпі, у світі навиворіт. Привіт! Ти нас витягнула. (Друзі кланяються на колінах Донні як божеству, вона від них, як від мух, відбивається).

ДОННА. З чого?

БОБ. З моєї розчавленої голови... (До себе). І про цю дівчину я маю настукати у відділ. І саме її я маю надію спокусити.

ДОННА. Я тут 38 хвилин і не зробила те, заради чого прийшла. Бобе, це крута книжка про вовків.

БЕРІС. Хе, єдина крута річ – це веселе життя. Яке закінчиться могилію.

ДОННА. Мені не наснилося? Ти хочеш продати будинок?

БОБ. (Заперечує хитанням голови). Ми всі спимо... (До себе). Вона сказала «Бобе, це крута книжка»... Таке оцінити міг би Фред. У нього велика бібліотека й була дружина, яка слухала у коледжі курс європейської літератури.

ФРЕД. А що Боб? Ходить на роботу, але більше барижить, спить у шкарпетках, які не міняє по чотири доби. Ага...

БОБ. Скільки ж існує Бобів Аркторів? Я знаю принаймні двох.

ФРЕД. Одного звати Фред, і він стежить за іншим, якого звати Боб. Але чому і Фред, і Боб мають думати про все це... А хто такий я?

БОБ. І чому питання таке болоче?

Обмін репліками ФРЕДА і БОБА:

Степових десяток вовків:

Кожен п'яний, неначе свиня.

Я був би одним із них

Але стоп, у мене сім'я.

Сцена 12.

Поліцейський центральний офіс.

ГЕНК. (До Фреда). Сідай. Давай ще раз повернемося до легенди. Ти – один із друзів господаря будинку. Того типового наркоманського лігва. Коли все скінчиться, ми його зачистимо, бо опісля торчків він не згодиться ні на що, дуже занехаяний.

ФРЕД. (Стрепенувся). Дах. Там ідеальний дах.

ГЕНК. А стан фарби в середині та зовні? А підлога? А кухонні шафки? Я переглянув записи сканерів.

ФРЕД. Дружина покинула господаря. Там самі холостяки. Якби туди переїхала Донна Готорн...

ГЕНК. Це мене обходить. То ти рекомендуєш цей дім для нашої справи? Ну, після арешту угруповання?

БАРМЕНША. (Повернулася з битою). Кафе «Три мушкетери» зачиняється. Робіть розрахунки, панове.

Друзі показують на Чарлі, що платить він.

Сцена 10.

Боб вдома, спить, але все відбувається активно.

Боб шукає у холодильнику корм котам.

БОБ. Зараз, зачекайте. Вже даю. Можна подумати, з голоду помираєте. Коти – це такі хижі пики, які щоденно потребують три-чотири баночки консервів. ... Люблю, коли сита пухнаста морда залізе до тебе під ковдру.

КІМБЕРЛІ. Якось ти купив для котів дорожеских консервів із тунцем. Для себе – заготовку для цефалоскопа. Нашій доньці – йо-йо. А мені апарат для попкорну...

БОБ. Кімберлі??? Так, пригадую, ми саме збиралися переглянути новий бойовик по телевізору, і ти кажеш...

КІМБЕРЛІ. Любий, можна тебе попросити насмажити попкорну?

БОБ. Я пішов до кухні, почав завантажувати той апарат і добряче вдарився об шафку головою. Раптом відчув: мені остогидли й шафа, і газонкосарка, і гараж, і білий паркан... Жодних пригод... Надто безпечно. Нічого нового. Я серед всього – як маленький пластмасовий човен.

КІМБЕРЛІ. І ти подумав, що човен стане справжнім, коли залишити дружину з донькою...

БОБ. Ти все одно мені снишся, тому скажу: так! І тепер маю щодня самі пригоди. То Джері хоче пристрелити, то Беріс обкраде.

КІМБЕРЛІ. Лихо...

БОБ. Лихо – це не знати скільки існує Бобів Аркторів і хто саме з них я?

КІМБЕРЛІ. Я жила у шлюбі з веселим і амбітним поліцейським, допоки... (Грюкіт зламаних меблів).

БОБ. Я став працювати під прикриттям. І мій найбільший страх – це хімічна залежність від того, з чим я борюся. Жертва не може боротися.

Починає метушитися по кімнаті та щось шукати.

КІМБЕРЛІ. Спочатку він приходив зі служби із винуватими очима. Поквапом обіймав і йшов до себе.

БОБ. Я працював багато. А вона не розуміла, що про око я маю приймати...

КІМБЕРЛІ. Я відчувала, як ми поступово стаємо чужими... Я навчилася обпікати руку сковорідкою, запорошувати собі око, прибира-

ти вночі його кабінет. Шукати там обручку. Одного разу якось натрапила на пакунок. *(Дістає з кишені).*

БОБ. Люба...

КІМБЕРЛІ. Це... звідти?

БОБ. Так.

КІМБЕРЛІ. Не роби вигляд, що є щось важливіше за твоє здоров'я.

БОБ. Ти як стара місіс Морган. Нудить від банальностей... *(Намагається забрати пакет, Кімберлі не віддає).* Як, по-твоєму, я зможу виконувати там завдання?

КІМБЕРЛІ. Ти мене не чуєш. Я не прошу. Вимагаю, щоб ти зав'язав. Щоб у нашої доньки був батько на весіллі.

БОБ. Та мене можуть вбити в будь-яку хвилину!

КІМБЕРЛІ. Це інше. І як казала місіс Морган на лекції з літератури: «Обов'язок – це любов до того, що сам обираєш для себе». *(Із відчаєм кидає пакет йому під ноги).*

БОБ. Від її слів захотілося вдаритися об полицку головою...

Дістає таблетку, «закидається».

Сцена 11.

Починається дія у кімнаті Боба.

Далі колективна галюцинація «автопрогулянка».

БЕРІС. *(До Боба).* Досить спати! Ми сьогодні бандою їдемо до Лос-Анджелеса!

ЧАРЛЬЗ. Бобе, ведеш ти!

ЛАКМЕН. Його тачка, то, звісно, він!

ЧАРЛЬЗ. Ні, він надійний!

БОБ. Не знаю, чому торчки не люблять людей, але шаленіють від тварин й автівок?

БЕРІС. Твоя тачка жере багато бензину. Треба про це подумати, коли нову купуватимеш.

ЧАРЛЬЗ. Як думаєте, у Судний день ми отримаємо перелік наших гріхів у хронологічному чи алфавітному порядку?

ЛАКМЕН. Думаю, вони будуть об'єднані перехресними посиленнями...

БЕРІС. Це жидо-масонський міф.

БОБ. Твої, Берісе, гріхи, оприлюднять, як тільки архангел вилле бочку з поміями тобі в пику.

ЛАКМЕН. А там будуть плавати твої та кілька десятків гріхів людей з такими ж іменами.

ЧАРЛЬЗ. Гальмуй!!!!

БОБ. Чорт! Не слухається!

ЛАКМЕН. То вивертай мерщій!

AAAAA!!!!

БОБ. *(Дивиться під капот разом з усіма).* О, Боже! Це не могло бути випадково.

ЧАРЛЬЗ. Присягаюся сраній бабусі, схоже, тобі хтось хоче вкоротити віку.

ЛАКМЕН. Так, болт робочого циліндра зчеплення вивернуто обортів на 12...

БОБ. Ні, це болт кріплення шлангу гальмівної рідини... Точно!

БЕРІС. Не скубіться. Варто у нештатній ситуації закинутися моїми фірмовими. *(Як цукерки роздає пігулки, синхронно вживають).*

БОБ. Все, повертаймо.

ЧАРЛЬЗ. Ти ж не поведеш?

ЛАКМЕН. Треба викликати чувака із сервісу, бо з такими гальмами...

БОБ. Ви добре подивилися на... *(Різко з огидою відсажується від машини).* От чорт! Якого біса тут все під капотом собачим лайном вимазане?

ЛАКМЕН. *(Дивиться і підігрує).* Так, смердить... Але я не бачу... *(Регоче безшумно за спиною. Вириває у Боба з рук ганчірку і починають всі гратися, як у баскетбол).*

ЧАРЛЬЗ. Хі-хііі собачим лайном, каже... Да тут слони випорожнилися...

БЕРІС. Все. *(Протирає обличчя тією ганчіркою).* Автостопом за годину повернемося.

БОБ. Берісе, ти не гидуєш? *(Вириває і розглядає її, усі та він бачать, що ганчірка чиста).* Це він навмисно. От сука. Так і є, нам свої гриби підсунув, а сам нормально закинувся. О чорт, як нудить...

БЕРІС. Боб і без нас тут почекає.

БОБ. Ні, до будинку без мене не зайдете.

БЕРІС. Чому? Я двері лишив відчиненими...

Всі: AAAAA!

ЧАРЛЬЗ. А якщо туди прийшли копи? Нас затримують за зберігання.

БЕРІС. Треба... мерщій будинок продати до біса. І брудним копам не дістанеться наш запас...

ЛАКМЕН і БОБ. Це наш дім!

БЕРІС. Але напханий наркотою, як пиріг свічками!

ЛАКМЕН. То таки спродатися прийдеться...

ДОННА. Привіт!

Всі впали на підлогу.

БОБ. Розумніше було б вирізати коробку для збору монет.

БЕРІС. Вона з селянської родини, яка емігрувала до Америки із голодної післявоєнної Європи. Її ощадливий мозок не міг розтратити автомат для разової насолоди.

ДОННА. І Беріс почав оповідати, що я переробила автомат. Так, щоб контрабандно продавати кока-колу.

Лакмен вдавився піцою і просить про допомогу, Беріс розуміє, але свідомо не надає. Всі інші не бачать, що Лакмену зле.

БОБ. Маячня. Як же поштова машина, яка за інвентарними номерами перезаряджає автомати?

БЕРІС. *(Награно-піднесено, у пришвидшеному темпі).* Ця дівчина – ненормальна. Вона загінотизувала водія. Є у ній щось чи то від чаклунки, чи то смертниці.

БОБ. Балачки Беріса мене дратують. Завжди.

Донна встала і раптом побачила тіло Лакмена.

ДОННА. Скоріше! Швидко! *(Кинулися з Бобом реанімувати).*

БЕРІС. Операторе, це інгаляція чи реанімація? Думаю, це серцевий напад. Так... Адреса? Я правильно почув, сер, адреса?

Лакмен кашляє.

БОБ. *(Вириває слухавку, замахується на Беріса).* Дякую, з нашим другом все гаразд.

ЛАКМЕН. Мабуть, я вирубився? *(Оглядає себе, чистить одяг).* Бляя... Я повністю брудний! Зовсім деградував, як сраний алкаш...

БЕРІС. Ти просто вирубився...

ЛАКМЕН. Ні... я пам'ятаю! *(До Беріса).* Ця курва мене хотіла вбити! *(Фізично наступає).*

БЕРІС. Не кричи. Треба всім заспокоїтися. *(Беріс простягає пігулки, всі беруть, окрім Донни).*

БОБ. Цікаво знати, як поводить ся Донна, коли її ніхто не бачить. Чи побачу я зміну, від якої у мене вибухне мозок? *(Вживає таблетку).*

Але все, що я тут почув

Заколисую, наче смерть.

Я забув вдягнути кольчугу

І шматок із життя йде геть.

Хореографічна вставка. Соби, серед яких є Генк, Донна та Фред, виконують завдання з навернення Боба до американської арміїщини. Мучать фізичними вправами.

ДОННА-СОВА 1. Слабак! Ти не зможеш!

ГЕНК-СОВА 2. Прискорення! Ще прискорення!

ФРЕД. Так... або по-іншому...

ГЕНК. Тебе на планове обстеження викликали, не барися.

ЛІКАР 1. Ви офіцер Фред?

ФРЕД. Так, мем.

ЛІКАР 2. Ви вживаєте препарат С?

ЛІКАР 1. Ми розуміємо специфіку вашої служби... і все-таки?

ЛІКАР 2. Сідайте. Ви знаєте про високу токсичність і швидке звикання до препарату С?

ФРЕД. Звісно, до чого це? *(Звертає увагу на картки перед собою).*

ЛІКАР 1. Зараз ми вас протестуємо. *(Забирає з-під носа у нього тести).*

ФРЕД. Не довіряєте?

ЛІКАР 2. Ці тести не на виявлення залежності... Ми перевіримо вашу професійну придатність. Головне для поліцейського – вміти розрізнявати речі.

ЛІКАР 1. Ми маємо переконатися, що у вас здорова психіка.

ФРЕД. Починайте! *(Лікарі показують картинки, глядач не бачить зображень).* Кола!

ЛІКАР 2. Содова.

ФРЕД. Дуб!

ЛІКАР 2. Клен!

ФРЕД. *(Вороже).* Вівця.

ЛІКАР 1. Де саме?

ФРЕД. Там немає вівці? Але я близько до правди?

ЛІКАР 2. Це...

ФРЕД. Що????

ЛІКАР 1. Собака.

ФРЕД. Де ви там бачите собаку? Яка собака!!!! Ні... от блін. Не просто собака, а навіть хорт. Той, що вовка подужає.

ЛІКАР 1. Поки у вас функціональне ушкодження.

ЛІКАР 2. Терміново треба пройти курс лікування.

ФРЕД. Я... я подумаю.

ЛІКАР 1. Невже ви не помічали втрати аналітичних потужностей?

Спогад Фреда-Боба як проходка по авансцені.

ЧАРЛЬЗ. Ти просто красава! Такий велосипед і як задарма!

БЕРІС. Чорнопикий, що спродав, сказав, що тут 10 швидкостей.

ЧАРЛЬЗ. Я нарахував 8.

ФРЕД. Що трапилось із двома, яких бракує?

БЕРІС. Чорні, мабуть, розібрали. А коли зібрали, то два загубили... Стоп, я щойно сім нарахував.

ФРЕД. І ми покотили назад. Чорний хлопець сказав...

ЧАРЛЬЗ. *(За чорного говорить).* Потрібно помножити кількість зірочок спереду на кількість, що позаду... Кількість передач завжди визначається...*(Ідуть).*

ЛІКАР 2. Ви всі були під кайфом?

ЛІКАР 1. Тоді продовжимо тест і вам вдасться...

ФРЕД. *(Агресивно наступає на лікарку).* Що вдасться? Звикнути до лузерства? Тьолку вломати? Знайти вихід?

Лікарка друга перекрила шлях.

ЛІКАР 1. Купи їй квіти.

ФРЕД. Що?

ЛІКАР 1. Можна здивувати простими нарцисами.

Сцена 13.

Гараж біля будинку Боба.

Порпаються над машиною Боб, Беріс, Лакмен.

БОБ. Хто знає, чому дросельна вісь погнулася?

БЕРІС. Я подзвонив, і вони перевіряють, який карбюратор підійде до твоєї тачки.

ЛАКМЕН. Будуть завеликі оберти на неробочому ходу, якщо чо-тирикамерний поставити.

БЕРІС. Ти debil? А тахометр навіщо? Слідкуй і не переходь на вищу передачу.

ЛАКМЕН. Сам debil. Якщо Боб різко прибере газ, це зірве прокладки в циліндрах чи ще гірше – вибухне двигун.

БЕРІС. Нехай пригальмує.

ЛАКМЕН. На обгоні?

БОБ. Моя тачка важить десь тисячу фунтів.

БЕРІС. Якщо ви стулите писки, я прикину, як зробити, щоб вона видавала вісімдесят миль на годину.

БОБ. Не буде вісімдесят. Один циліндр зламався, і полетів поршень.

БЕРІС. То навіщо ми зняли карбюратор?

ЧАРЛЬЗ. *(Підходить).* То твоя тачка не заводиться?

ЛАКМЕН. Вона не заводиться, бо ми вийняли карбюратор.

БЕРІС. А навіщо? Я вже забув...

БОБ. Щоб це гръобане залізо знову не навернулося, як минулого разу!

БЕРІС. Якби ці виродки не тринділи під руку, як згряя торчків, я би вже закінчив підрахунки.

ЧАРЛЬЗ. Лакмене, почитай Берісу для натхнення.

ЛАКМЕН. Той, хто має змогу побачити Христа...

БЕРІС. Що?

ЛАКМЕН. Побачити Христа краще за будь-які реалії світу сьогодні...

БОБ. Що це?

ЛАКМЕН. Філософ, Теяр де Шарден. Модний.

БОБ. О, Господи, Лакмене!

Беріс бере інструмент, щоб вдарити Лакмена, Боб і Чарльз стають між ними. Лакмен закриває книгу, побачив загрозу й замахнувся першим книгою на Беріса. Біганина і бійка.

ЛАКМЕН. Підходь ближче, сова трусна! Я тебе вирублю до завтра. Тоді і поговоримо. Без дози.

Дзвінок телефону.

ЧАРЛЬЗ. Це з приводу карбюратора.

БОБ. *(Кричить істерично-агресивно, що зупиняє бійку на задньому плані).* На хрін карбюратор! Я не хочу думати про карбюратори! Голова лопається! А якщо він і потрібен, то новий, відновлений чи модифікований? Га? Та пішли ви всі... *(Замахується. Усі плюються розпачливо. Беріс кидає інструменти, Лакмен користується цим і нападає знову, вже за межами сцени).*

ЧАРЛЬЗ. Невже тут усе піде шкереберть? Упродовж останнього часу я просто нас не впізнаю. Раніше все було прикольно. Усі тусили, кайфували під «Ролінг стоунз». Донна посміхалася нам і радісно виблискувала її шоколадна шкірянка. Я знаю: тепер сюди насувається те, що забрало від нас Джері Фебіна.

Сцена 14.

Домівка Боба. Входять Боб і Донна, всідаються вальяжно на диван.

Беріс і Лакмен усе ще не помирилися, тому на відстані один від одного.

БОБ. Вони постійно брешуть. Обіцяють. Планують. І... паф!... нема нічого. А якщо починають розказувати, то все стає кумедним. І ніколи не добереш: чи брешуть, чи таки діло кажуть.

ЛАКМЕН. От якось Беріс розповів, як Донна вкрала автомат з продажу марок. Присягався, що вона сама все йому... як на духу. *(До Беріса).* Хочете піцу? А я і не дам.

ДОННА. Я кинула четвертак. Автомат збожеволів і почав видавати марку одна за одною. Коли їх виявилось на 18 тисяч, вони перестали влізати у кошик для продуктів.

БЕРІС. Все чудово, окрім того, що Донна Готорн і гадки не мала, що з ними робити. Вона зателефонувала одним психам, ті приїхали, викопали вночі автомат і перевстановили на її підвір'ї.

КЛЮЧНИЦЯ.

*У нього в грудях дві душі живуть,
Між себе вкрай не схожі і ворожі.
Одна впила жадливо в світ земний
І розкошує з ним в любовній млості,
А друга рветься в тузі огневій
У неба рідній високості...*

БОБ. Ні, ключ я не губив. Це Беріс. Невже Беріс хоче мене вижити з будинку? Точно. На нього схоже. Він просто хоче всім заволодіти. Навіть мою бібліотекою. Навіть ключем від моєї мрії про наукове визнання.

КІМБЕРЛІ.

*У цих мальованих шибках
Небесний світ – і той зачах.
Стримлять до неба стоси книг
І кіпоть осіда на них.*

БОБ. Кімберлі! Ти десь тут! Це був розіграш. Просто трохи відриву.

Сцена 17.

Будинок Чарлі.

ЧАРЛЬЗ. У нашому колі нема проблеми піти з цього нікудишнього світу. Просто треба вирішити, як саме. Чорне простирадло мерехтить перед очима, ховаючи двері в інший світ. Мо, кращий? Я вирішив купити доброго снодійного. Багато (*Витрушує з торби таблеток, зняв з гачка слухавку*). Тихо мені. Без смикання і театральних сліз. Нехай археологи потім розберуться, чого це Чарлі втік.

Висувається триєдиний велетень і складає з кубиків скрижалі Старого Заповіту.

ЧАРЛЬЗ. У цьому тріпі все моє життя – це ж треба! Кинути мене навіть сьогодні. Замість снодійного – знову якась дурь.

ВЕЛЕТЕНЬ 1. Чарльз Фрек, поглянь на мене!

ЧАРЛЬЗ. Ти збираєшся зачитати мені мої гріхи? (*Розгортається сувій тканини*). Судячи з всього, це триватиме сто тисяч і тринадцять годин.

ВЕЛЕТЕНЬ 2. Простір і час тебе не стосуються.

ВЕЛЕТЕНЬ 3. І через сто тисяч і тринадцять годин ти так само лежатимеш розчавлений.

ВЕЛЕТЕНЬ 1. Чарльз Фрек, згадай свій шостий клас...

ЧАРЛЬЗ. Я у дівчачій вбиральні.

ВЕЛЕТЕНЬ 2. Що ти там робиш, Чарльзе?

БОБ. Блін, це ж тепер... Мене можуть відсторонити від справи. Повна засада. Хто буде слідкувати за ними?

СОВА 3. Ти не з того тіста, салага!

ФРЕД. Це ж мої друзі. Я повинен.

СОВА 4. Будеш скиглити і проситися у відпустку?

БОБ. Дім напханий камерами. За два квартали кімната для перегляду відеозаписів.

СОВА 2. Ти не витримасш!

ФРЕД. Нічого, якщо відсторонять. Я сам можу того клятого Арктора контролювати.

ДОННА-СОВА 1. Ти не зможеш!

БОБ. Зможу, щоб знати – Донна у безпеці. (*Падає*).

Сцена 15.

Починається дія з будинку Боба та переміщується до будинку Донни.

ЧАРЛЬЗ. (*Будить Боба*). Чувак, овва! Проспиш своє щастя.

БОБ. (*Тримається за голову*). Не верещи. Де всі?

ЧАРЛЬЗ. Хіба знаю? Лакмен із Берісом і досі не спілкуються. Думаю, що останній у підвалі зі своїми грибами.

БОБ. Ну, щастя мені з того не буде. Я думаю, що ми ледь на небеса не потрапили через клятого Беріса.

ЧАРЛЬЗ. Цукерки з грибами він тобі силоміць не закидав.

БОБ. (*Роздратовано*). І ти у проповідники? Двері не замкнені.

ЧАРЛЬЗ. Донна чекає.

БОБ. Бреши краще.

ЧАРЛЬЗ. До нього дуже повільно доходить, що це – те саме – побачення.

БОБ. (*Метушливо*). Чарлі, то мені червону футболку вдягнути? Ні, синю!

ЧАРЛЬЗ. Їдь голий. Точно втрапиш в око. (*Отримує запотилічника*).

Чарльз іде.

ДОННА. Беріс мені не подобається. Ти біля нього стаєш божевільним. Не те щоб... сильно. А... хочеш, у неділю сходимо на рок-концерт. Тільки одягнися охайно. Без цього дрантя. Бо насправді ти привабливий.

БОБ. То може? (*Лізе цілуватися, отримує ляпас*).

ДОННА. Просто не рухайся. Стань на газету.

Боб вмикає магнітофон. Лунає танго.

БОБ. Донна?! (*Запрошує*).

ДОННА. Не треба. *(Але підкоряється, вони починають танець).* Знаєш, скільки мені коштує чистка килимка?

БОБ. Ощадливість – головна риса французьких селян, твоїх пращурів.

ДОННА. *(Знімає шкірянку).* Колись я збираюся вийти заміж. І тоді мені знадобиться все, що я зуміла заощадити. Людині тоді все стає потрібним. Якось я побачила в сусідів велике дзеркало. Таке, щоб бачити себе все життя. Таке, щоб усе видно. *(Іншим, легковажним тоном).* Хочу таке собі у вітальню.

БОБ. Мені потрібен товар.

ФРЕД. І знову маю нагоду тебе причинити.

БОБ. *(До себе).* Але я цього ніколи не зроблю. Що б ти не скоїла.

ФРЕД. У тобі є щось світле...

БОБ. що не можуть знищити ані торчки...

ФРЕД. ані бариги.

ДОННА. *(Виносить пакет).* Тут тисяча. Я важила. *(Ображено, Боб намагається щось сказати, вона перебиває).* Ти заходиш у книжкові крамниці? Там ще й платівки продаються. Якось я бачила одну малу дурепу...

БОБ. Донно... я хотів би тобі показати свій цефалоскоп. Це дещо схоже на велике дзеркало, яке сканує у мозку твої справжні емоції і думки. Я... люблю тебе, Донно.

ДОННА. *(Розриває пару, незграбно перелазить через закам'яного Боба).* Так, я у курсі. Ти мене кохаєш. *(Відходить).*

БОБ. *(Нервово).* Тобі подобаються коти?

ДОННА. *(Спокійно).* Ті малі тварюки, що гадять під меблями?

ФРЕД. А квіти? Весняні квіти подобаються?

ДОННА. Так, білі, із маленькими жовтими серединками. Росуть... доки хтось не розчавить.

БОБ. Я тобі огидний?

ДОННА. *(Тепло).* Справді – ні. Просто залиш моє тіло у спокої. Я збираюся жити. Переїхати до Орегону. Буду лопатою чистити сніг зі свого ганку. У мене буде невеличкий город із овочами.

БОБ. Це дорого.

ДОННА. Але *(Взяла за руку Боба)* я вірю. Так і трапиться.

Боб притискує її руку до серця, вона вивільняє дуже повільно.

Сцена 16.

Будинок Боба й паралельно майстерня з виготовлення ключів.

БЕРІС. Алло? *(Боб виходить і перечіплюється за стілець).*

КЛЮЧНИЦЯ. Містере Аркторе?

БЕРІС. Так, це я. *(Боб прислухається).*

КЛЮЧНИЦЯ. Майстерня ключів «Енглстон». Перепрошую, але той чек, що ви виписали, не дійсний. За нього не можна взяти готівку.

БЕРІС. Отакої! Я трохи хворію, знаєте – ламає мабуть... Чи зайвого хлопці підсипали. Хі-хііііі...

КЛЮЧНИЦЯ. Що за жарти... Чек повернули, бо рахунок закрито.

БЕРІС. Навалися, відключися і прощавай. *(Сміється, кидає слухавку).*

БОБ. Він мене підставив. Номер варто перевірити. *(Перевіряє).* Це дійсно майстерня з виготовлення ключів. Звідки чек? Нащо ключі Берісу?

БЕРІС. О, прочував? Бобе, хочеш моїх печеричок? Свіжі.

БОБ. Яка ти паскуда. Мене і зараз нудить від твоїх довбаних пігулок. І сморід лайна пригадую в тому дорожньому тріпі. Ти хочеш моєї смерті?

БЕРІС. А хіба ти цього не хочеш? *(Йде).*

КІМБЕРЛІ. Він постійно губив ключі. Як мала дитина.

БОБ. Добрий день. Я хочу оплатити свій рахунок.

КЛЮЧНИЦЯ. Добрий, скажіть своє ім'я.

БОБ. Якби я міг якимось дивним ключем відкрити собі своє ім'я...

КІМБЕРЛІ.

Стоять, мене на глузки беручи,

Вали, зубці, колеса, кулі.

Біля дверей, б'ючись,

Я мав вас за ключі,

Та ви мені замка не відімкнули...

КЛЮЧНИЦЯ. Ось. Липовий. *(Тримає).*

БОБ. Я випадково виписав... Можна гляну? Чорт!!! Це не почерк Беріса!!

КЛЮЧНИЦЯ. Все добре?

БОБ. Ні. Обкурений, угашений Боб Арктор власноруч це виписав і забув. Охрінити.

БЕРІС.

Чим витріщився ти, черепа пустий?

Твій мозок, як і мій, колись серед туману

Шукав ясного дня й блукав у тьмі густій,

До правди рвався і потрапляв в оману...

БОБ. Це, мабуть, було на тусі в Санта-Ана. От халепа. Я за ту ніч змінив, може, тридцять імен. Із Мексики надійшла крупна партія і я мав зустрітись зі скупниками. Але вони почали дегустацію... І там я загубив ключ від будинку.

ЛАКМЕН. Це у них спитай. Я просто зараз у твоїй голові. Тихо заздрю, бо, окрім дотепів, не здатний по-іншому допомогти...

ФРЕД. Усі йдуть до біса із повчаннями та нездатністю! (*Лікарі і Лакмен йдуть*). Якщо вам повірю, у мене заберуть справу Арктора! Якесь нездара продовжить полювання? І хтось інший буде поруч із Донною.

ГЕНК. Сядь і мовчи. Просто вислухай. Ти зовсім божевільний. Можливо, пара клітин тут ще працює, але не більше.

ФРЕД. Із трильйона й шістдесяті п'яти мільйонів клітин... Що тепер буде?

ГЕНК. Варто перечитати карний кодекс. Якщо офіцер за власним бажанням стає наркозалежним, він карається штрафом у розмірі сто окладів, позбавленням волі на один рік із позитивним відстороненням від служби.

ФРЕД. За власним бажанням?

ГЕНК. Ніхто тебе не змушував підсідати.

ФРЕД. Я мусив!

ГЕНК. Міг удавати! Як більшість офіцерів під прикриттям! Але ти обрав дозу. А завданням лише прикривався.

ФРЕД. Не розмовляй зі мною як зі злочинцем!

ГЕНК. Я з тобою як із власними дітьми розмовляю.

ФРЕД. У мене теж є... дочка

ГЕНК. Не вірю... Може... тобі до Донни поїхати?

ФРЕД. Так... Але звідки?

ГЕНК. Я давно вирахував, хто ти.

ФРЕД. То хто? Я Фред? Чи Боб? Скажи????

Сцена 19.

Донна і Кімберлі заходять у будинок Боба.

БОБ. Прийшла сама? Чи ще хтось є з тобою?

ДОННА. Заспокойся. Сьогодні все скінчиться.

БОБ. Там десь валіза. Візьми. Я полагодив.

КІМБЕРЛІ. Прошу машину за адресою... Дякую. Скільки чекати? Якомога швидше. Так, два пасажери.

ДОННА. Ні, майже без багажу. Він... такий... дивний. Як це працює? Дозволь... (*Вдягає цефалоскоп на Боба, мигтять вогники*). Хо-мо сапієнс, мозок вагою одне кіло 300 грамів, сірі та білі речовини у стані критичного дисбалансу. Психологічні аспекти сканування: біполярне роздвоєння.

КІМБЕРЛІ. Частина особистості є гіпервідповідальною, в іншій частині домінують інфантильні установки...

ЧАРЛЬЗ. Силоміць лапаю малу Крісті. Я лізу до неї під спідницю. За п'ять хвилин я її...

ВЕЛЕТЕНЬ 3. Чому ти це робиш, Чарльзе?

ЧАРЛЬЗ. Тому що сусіди кажуть – вона нагуляна. У неї немає батька чи старшого брата, який би дав мені у пику та нахилив у смердяче вічко туалету.

Велетні виносять мертве тіло, загорнуте у саван.

Сцена 18.

Поліцейський відділок.

ЛІКАР 1. Добрий вечір. Ви, офіцере Фред, дуже затягнули із другим візитом.

ЛІКАР 2. Пригадуєте, минулого місяця ви були у нас на тестуванні?

ФРЕД. Так.

ЛІКАР 1. Тоді пройдемо до лабораторії.

ФРЕД. От тобі й шах, Бобе Аркторе. А може, ще відіграюся? Як у Лакмена вийшло.

ЛАКМЕН. Моя подружка, мала Дженніфер, якось втратила свідомість і записалася на аборт.

ДЖЕННІФЕР. Лікар сказав, що вже приблизно три місяці. Я певна, що товстішаю, як бочка. Ні, як цистерна.

ЛАКМЕН. Коли вона дізналася, скільки коштує аборт...

ДЖЕННІФЕР. ...вирішила, що у мене істерична, не справжня вагітність. Я про це якось передачу бачила.

ЛАКМЕН. І ти зробиш не справжній аборт...

ДЖЕННІФЕР. І сплачу за нього несправжніми грошима...

ЛАКМЕН. А за п'ять років я привів нашого малого до психолога, бо він страшенно брехав.

ДЖЕННІФЕР. А він і каже:

ЛАКМЕН. Містере Лакмен, у вас дуже істерична дитина.

ДЖЕННІФЕР. А ми йому – то була дуже істерична вагітність... (*Сміються разом*).

ФРЕД. Так, мені підходить – несправжня вагітність.

ДЖЕННІФЕР. (*Серйозно*). Ерні, любий, коли я померла, ти хоч розумів, що трапилося?

ЛАКМЕН. Ні, я просто бачив, що ти нищпориш і хочеш взяти наші останні гроші. А у мене закінчувалися таблетки. І грошей я тобі не дав.

ДЖЕННІФЕР. Я пішла під ніж старої Лу-лу із брудними нігтями. Після доби, проведеної у її трейлері, мене закопали біля смітника. Ко-

ли ти помітив, що твоє ліжко стало порожнім? Ерні, невже для тебе твій Бог помер?

ЛАКМЕН. *(На максимальній напрузі).* Замовкни! Я і не знав, що він хворів!

Йдуть.

ГЕНК. Фреде, заглянь до мене після тестів на хвилинку. Ти читав нову пам'ятку?

ФРЕД. Ні, сер! Так багато роботи...

ГЕНК. Зрозуміло, але на цьому тижні переглянь! Головне – поки тримайся подалі від будинку Арктора. До речі, у тебе діти є?

ФРЕД. Так.

ГЕНК. Без імен. У мене теж, дві. Пам'ятай, у тебе є для кого боротися.

ФРЕД. Так, сер. Треба притиснути того Арктора і його кубло. *(Тиснуть руки).* І куди це я йшов? Ага... кабінет номер... номер...

ЛІКАР 1. Двісті три. Ось.

ЛІКАР 2. Проходьте. Готові? *(Тестують мовчки, пантомімою, картки, рухи, молоточок).*

ЛІКАР 1. Нам потрібен зразок вашої крові.

ФРЕД. Звісно. *(Вивільняє руку).*

ЛІКАР 2. Ви виглядаєте набагато гірше.

ФРЕД. З чого це ви взяли?

ЛІКАР 1. Раніше ви мали почуття гумору. Чекайте. За півгодини буде результат.

Фред шарахається в бік, бо побачив Беріса з Генком.

ГЕНК. Зайди, тобі буде цікаво. Це Джим Беріс. Стверджує, що не судимий і не затримуваний. Перевір його. Має інформацію.

БЕРІС. Хочу заявити, що Боб Арктор, у якого я винаймаю кімнату, належить до великої таємної організації наркоторговців. Там добре фінансування, доступ до арсеналу зброї, засобів прослуховування та стеження.

ГЕНК. Докази? *(До Фреда).* Глянь, у психіатричній клініці не на обліку?

БЕРІС. Готовий нотаріально завірити свої слова... Веду вже півроку аудіозаписи.

ФРЕД. От сука...

БЕРІС. Підозрілим об'єктом є також Донна Готорн.

ФРЕД. Це дівчина господаря будинку!

БЕРІС. Це два наркоторговці. Але Арктор ще й незворотно залежний. Він небезпечний для суспільства.

ФРЕД. Небезпечний?

БЕРІС. Зорові центри, пам'ять, здатність зіставляти – все втрачено. Скоро впізнавати людей перестане. Він мене може вбити.

ГЕНК. Ви перебільшуєте. У вас теж є ознаки вживання. Наприклад, манія переслідування.

Беріс сердито оглядається і йде.

ФРЕД. Мені час до кабінету... *(Падає).*

ГЕНК. Ого... Фреде? Все ок? *(Підхоплює під руку).*

ЛІКАР 1. *(Забирає до себе).* Офіцере, будьте максимально уважні.

ЛІКАР 2. Ми коротко пояснимо, що з вами відбулося. Зазвичай у людини, коли свідомість цілісна, одне «єго». Якщо настає залежність від препарату С, картина змінюється. Особа гає час, не припиняє руйнацію мозку й поступово півкулі починають конкурувати між собою.

ФРЕД. Прошу простіше...

ЛІКАР 1. Це ніби ваше авто має два індикатори рівня пального. Один говорить, що бак повнісінький, а інший – порожній. І жоден не показує правду.

ФРЕД. Чому?

ЛІКАР 2. Препарат С.

ФРЕД. Коли я з нього злізу... це мине?

ЛІКАР 2. *(Прокашлявся).* Можливо, якщо...

ЛІКАР 1. Але, якщо це органічне ушкодження, якщо наркотик став частиною вашого мозку, роз'ївши нейронні зв'язки продуктами свого напіврозкладу...

ФРЕД. Що? Я не розумію. Це означає ні? Це означає, що мій мозок став як недоварене яйце?

ЛІКАР 1. Заспокойтеся. У вас в голові зараз неначе подвійне дзеркало посередині. Ліве стає правим і праве...

ФРЕД. Лівим... Яке ж це дзеркало. Дивлюся, неначе крізь затьмарене скло. Той дивак, здається Павло, сказав про це.

ЛІКАР 2. Такий собі світ навиворіт.

ФРЕД. І Лакмен мені про це торочив, а я не розумів, думав, що він на космосі поїхав...

ЛАКМЕН. Це як із чорною дірою.

ФРЕД. Ерні, може, це вони, суки із клятими тестами, бачать навиворіт, а ми – правильно?

ЛАКМЕН. Не знаю. Як на мене – так я і сам вже неначе чорна діра. Був зіркою. Але зірка в Голівуді – це дуже відносна річ. Пару зірваних знімальних днів – і ти на смітнику. Але я вірю, що не всі ми заснемо мертвим сном. Не спи, друже.

ФРЕД. Скільки треба потерпіти, щоб злізти?

МАНДАРИНИ

(у співавторстві з О. Білогурою)

*Різдвяна лірична комедія
за мотивами новел О. Генрі
«Фараон і хорал», «Дари волхвів», «Ялинка з сюрпризом»*

Дійові особи:

ДЕЛЛА – домогосподарка, молода дружина Джима
ДЖИМ – клерк, чоловік Делли
МІСІС БЕНКС – багата клієнтка перукарні
МАДАМ СОФРОНІ – перукарка, скупниця волосся
СОПІ – безхатько
ДВА ПОЛІСМЕНИ – добрий підлеглий і суворий начальник
ОФЦІАНТ КОНІ
ЖІНКА У ЯСКРАВОМУ КАПЕЛЮШКУ – повія
ЖІНКА-РЕГЕНТКА – крадійка із совістю
ХОР У СОБОРІ (усі вільні актори в три ряди)
ЧАРОКІ – золотошукач та Санта Клаус
БОЛДІ – суддя, друг Чарокі
ТЕД – візник екіпажу, друг Чарокі
БІЛЛІ – поштар, друг Чарокі.
ШАРОН, хазяйка трактиру – забута кохана Чарокі
БОБІ – шибеник, несподіванка, син Чарокі
ІРМА – служниця в забігайлівці «Жовта кирка», усе про всіх знає
МЕНЕСТРЕЛЬ – співак-оповідач

Пролог.

Експозиція починається з вулиці безіменного американського містечка початку двадцятого століття.

Менестрель повільно перебирає струни на гітарі. Співає.

МЕНЕСТРЕЛЬ.

Dm Gm

Слова нам не потрібні

B7 A7

Нам все без слів відомо

Dm Gm

Знецінені, бо срібні

БОБ. *(Знімає)* Все це брехня. Викинь.

КІМБЕРЛІ. Ні, любий, це правда.

БОБ. Не дивися. Мені гидко від того, що ти це бачиш. Відійди... геть. Я смердітиму. І скоро критиму тебе матом.

КІМБЕРЛІ. Мені байдуже. Зачекай, я зараз... *(За водою).*

Повертається Донна. Напоїла, накрила пледом.

БОБ. Чому ти стаєш схожа на?.. Вставлений, обдובбаний, кінчений, вгашений – це не про мене? Чи ще про мене?

ДОННА. *(Вдягає кулон).* У тебе є мрія?

БОБ. Яка нахрін мрія в кінченого кислотника?

КІМБЕРЛІ. У будь-якої людини є мрія. Тільки одні здатні за неї боротися, а інші її зраджують.

ДОННА. Я, наприклад, мріяла, щоб ти нарешті прочитав ту книжку. Вона, звісно, не найкраща у світі. Але автору...

КІМБЕРЛІ. Нобелівку врешті решт дали. Тому «Степовий вовк» міг бути не просто окрасою нашої бібліотеки...

ДОННА. А й твоїм дзеркалом.

БОБ. Ти знущаєшся?

КІМБЕРЛІ. Ні. Коли вовк стає більшим за мисливця, він починає пишатися. Навіть болем, який сам собі завдав, потрапивши до капкану...

БОБ. Так, не треба мене плугати, я все ще мисливець. Шлях обра-
но.

ДОННА. *(Вдягає йому ланцюжок із рибою).* Яких тільки шляхів ми не обираємо...

КІМБЕРЛІ. ...щоб приховати себе справжнього.

ДОННА. До себе дорога не через ліс...

КІМБЕРЛІ. Пустелю...

ДОННА. Степ.

КІМБЕРЛІ. Мабуть через...

БОБ. Смерть. Дайте мені просто здохнути. Ідіть на хрін обидві!

ДОННА. Бобе, уже скоро!

КІМБЕРЛІ. Он уже таксі фарами світить. Я зустріну. *(Йде).*

Етюд, де від Фреда і Боба залишається лише костюм маскувальний, розписаний абстракціями у стилі В. Кандинського.

МЕДСЕСТРА. Це що?

ДОННА. *(Простягає тканину).* Людина.

МЕДСЕСТРА. Я маю на увазі препарат.

ДОННА. Препарат С.

МЕДСЕСТРА. От невдаха.

ДОННА. Судити легко. Допоможіть.

МЕДСЕСТРА. Ви поручителька?

ДОННА. Так, оплата – анонімна благодійна пожертва.

МЕДСЕСТРА. У який спосіб?

ДОННА. Готівка. Прощавай, Бобе Аркторе.

ГЕНК. Офіцере Сем, звіт.

ДОННА. Об'єкт доставлений до визначеного пункту надання медичної допомоги.

ГЕНК. Стан?

ДОННА. Кризовий.

ГЕНК. Прогноз?

ДОННА. Слабко задовільний.

ГЕНК. Відтепер ви виходите з угруповання Боба Арктора. Передайте справи агенту 04617. Нове завдання буде за межами нашого штату.

ДОННА. Так, сер. Можу бути вільна?

ГЕНК. Сем, я шкодую. І ти знаєш... він...

ДОННА. Генку, не треба. Я не почую зараз про справедливість.

ГЕНК. Бо ти його любила.

Сцена 20.

Клініка «Нью пас».

МЕДСЕСТРА. У клініці «Нью пас» тиха година. Прохання розійтися по палатах і не галасувати. До 16.00 тиха година.

МАЙК. Ходімо, я проведу до палати.

ФРЕД. Не треба. Там дивляться.

МАЙК. Але тобі треба лягти. Лягти і поговорити зі мною.

ФРЕД. Я не хочу говорити...

МАЙК. Можна і помовчати... І навіть задрімати. Так мозок відновлюється. Я півтора року тут. Пройшов через це. Тому можна і помовчати. О, знаю, хто тобі зараз потрібен! (*Озираючись, виводить Тельму*).

ФРЕД. Привіт!

МАЙК. Тсссс!

ТЕЛЬМА. Привіт! Ти вже пам'ятаєш, як тебе звати?

ФРЕД. Тельма...

ТЕЛЬМА. Ні, це – моє ім'я. Ти не дівчинка.

ФРЕД. Так...

ТЕЛЬМА. Ти знаєш які-небудь історії?

ФРЕД. Я знаю історію про вовка...

ТЕЛЬМА. Про вовка й бабусю?

ФРЕД. Ні, про чорно-білого вовка.

ТЕЛЬМА. Інші, кращі історії знаєш?

ФРЕД. Так, про друзів, які заблукали у темряві.

МАЙК. А що... Нехай це буде... книга... Бестселлер!

ФРЕД. Просто книга з присвятою. Пам'яті тих, хто помер.

ВСІ ПЕРСОНАЖІ ПО ЧЕРЗІ.

Уживання наркотиків – це не хвороба. Це рішення. Це те саме, що вирішити кинутися під колеса автомобіля. Це спосіб існування. Коли починаєш помирати одразу, з першої хвилини. Коли тобі здається, що маєш великий кредит, а насправді – всього лише пенні. Відсотками є все ваше життя.

Ось список тих, кому я присвячую свою історію.

Будують дорогу в далечінь з кубів декорації між репліками.

Джері Фебін – тяжке ушкодження мозку.

Чарльз Фрек – помер від передозування.

Ерні Лакмен – помер.

Джим Беріс – тяжке ушкодження печінки та нирок.

Дженіфер – померла.

Ненсі – перманентний психоз.

Деніс – помер.

Нік – шизофренія.

Сью – померла.

Філ – помер.

Мері – самогубство.

Джулія – гепатит С.

ФРЕД. Ми були неначе діти, які граються на дорозі. Ніхто не помічав, що тут мчать автівки. Граючись, гинули кожної секунди. Могли прийняти рішення і зійти, та ні, ми не зробили цього.

Пластичний етюд «Дорога», упродовж якого всі граються та ледь встигають ухилитися від машин, що мчать на великій швидкості.

Завіса.

ЖІНКА У ЯСКРАВОМУ КАПЕЛЮШКУ. Ну добре, з поцілунком...

СОПІ. Я... я... У мене... справи, точно... І мабуть... сьогодні я забув гаманець...

ЖІНКА У ЯСКРАВОМУ КАПЕЛЮШКУ. От гидота! А ще лізе, руками лапає, неначе при грошах!! Пішов ти під три чорти...

СОПІ. Йду-йду... Тьфу, що це так не щастить... Стоп... здається, придумав.

Сопі почав горланити пісню, прикидатися п'янчугою.

ПОЛІСМЕН 1. О-о, накидався... Що, Джоне, пакуємо клієнта?

ПОЛІСМЕН 2. Та ні, це один з тих студентів Хартфордського коледжу.

ПОЛІСМЕН 1. А-а... це їхня футбольна команда сьогодні перемогла?

ПОЛІСМЕН 2. Так, тож маємо інструкцію їм не заважати. Трохи галасу, але нічого небезпечного. Ніяких студентських арештів.

Йде елегантно одягнена жіночка з парасолькою в руках. Сопі підходить і вихоплює її. Стоїть, роздивляється.

ЖІНОЧКА-РЕГЕНТКА. Це моя парасолька.

СОПІ. (У відчаї). Та ну? То може полісмена тоді покличемо? Сопі ж узяв чужу парасольку. Он він там за рогом, клич фараона, давай.

ЖІНОЧКА-РЕГЕНТКА. Бачте, ну трапляються іноді помилки... якщо ви впізнали свою парасольку, то пробачте мені... я випадково взяла її сьогодні в ресторані... так, машинально, знаєте... я сподіваюсь ви...

СОПІ. Авжеж, ця клята парасолька належить Сопі.

ЖІНОЧКА-РЕГЕНТКА. Ви не подумайте, я не навмисно... Так буває, коли тільки музика у голові... Ще раз пробачте.

Хутенько побігла подалі. Сопі покрутив парасольку і із буркотінням її викинув. Знайшов лавку і сів на неї.

СОПІ. Боже... (З претензією). Хіба не можна просто трохи допомогти? Насправді так мало треба для зимівлі безхатьку... (Відвертається).

Збирається хор. Регент починає концертну програму. Лунає колядка «Гаудете». Сопі слухає, натхненно підіймається з лави.

СОПІ. Заради таких звуків варто було і померзнути... У яку ж безодню може впасти жива істота... ганебні дні, негідні бажання, втрачені здібності... А ще років три тому мене навіть запрошували в пристойній родині. Ні, не будь я Сопі. (Пауза, рвучко ковтає). Ні, не будь я

B7 A7

Кидаються по колу.

Dm Gm

Початок. Все спочатку.

B7 A7

Життя не перепишем.

Dm Gm

Мелодія звучала

B7 A7

Неначе біла тиша.

Один клерк в Америці був не зовсім... клерком. Бо коли тебе звуть, як Шекспіра, а працювати треба, як ковбою, можна потрапити до різних історій.

Після роботи на ранчо так приємно зрозуміти, як влаштовано банк. Історія з тим банком вийшла зовсім не кумедна, бо через розтрату провести три роки у в'язниці – такі собі жарти.

Але наш герой навіть у в'язниці писав смішні оповідання. Декілька із них готові сьогодні бути прочитаними...

Відкрив декорацію-книжку й пішов.

Лунає різдвяна джазова музика. На вулиці дівчата грають у сніжки. Чоловіки несуть ящик. Один із них впав через сніжку, що втрапила в око, розсипає мандарини. Чоловіки сваряться. Перехожі піднімають мандарини, повертають власникам. Ящик виносять.

Сцена 1.

Безхатько Сопі лежить у лахміттях на лавці, згорнутий калачиком.

Йому холодно, починає крутитися. Підходить Делла, яка хоче дати волоцюзі милостиню, Сопі закриває руку дівчини з монетами.

СОПІ. Дякую вам, пані, але Сопі не потребує милостині.

ДЕЛЛА. Ви певні?

СОПІ. О так, дівчинко. (Киває шляхетно головою).

Делла хоче йти, однак Сопі не відпускає руку.

СОПІ. Хочете знати, про що мріє Сопі?

ДЕЛЛА. Ем... про що ж? (Насторожено на нього дивиться).

СОПІ. Не про курорти на тропічних островах, не про море... Сопі мріє про... в'язницю.

ДЕЛЛА. Ага... добре... вибачте, я поспі...

СОПІ. А чому? (Не дочекавшись відповіді). Бо я зможу перезимувати в прийнятній компанії з гарантованим харчуванням... (Шкіриться). Добре придумав, скажіть?

ДЕЛЛА. Ну... (Ніяково висмикує руку). Щастя вам... (Вражена, побігла у своїх справах).

СОПІ. Ех, залишилось тільки найпростіше – вигадати, що його втнути не те щоб сильно, але і не так, щоб... Словом, треба по-ху-лі-га-ни-ти. Саме так, щоб вистачило на три місяці утримання за рахунок міста! (Бурмоче собі під носа, потирає руки, дмухає на них). Ага, ось що... а може... ні, це зайве... хоча... хм... о, а це ідея.

Сопі остаточно розім'явся й пішов на пошуки «криміналу».

СОПІ. (Читає). Перукарня Софроні. Те, що треба.

Побачив камінь і розбив вітрину.

МАДАМ СОФРОНІ. Караул! Грабіж! Вандали! Поліція, де наша шляхетна поліція?

Прибігли поліцейські. Сопі стояв, засунувши руки в кишені, і давив усміх.

ПОЛІСМЕН. Гей, чоловіче, хто це зробив?

СОПІ. А чи не думаєте, що це я, власною персоною чи то – власними руками – розквасив вітрину?

ПОЛІСМЕН. Ви дивак? Який злодій чекатиме поліцію? Знайшли час жартувати!

Полісмен помітив двох чоловіків (Біллі та Теда), які бігли з ялинкою на плечі, і сприйняв їх за злодіїв.

ПОЛІСМЕН. Стояти, розбійники, іменем закону!

МАДАМ СОФРОНІ. Іменем справедливості! (Починає бігти, але збagnула, що зайве. Оглядає Сопі, розчаровано відкидає, як гіпотетичного кавалера, підспівуючи йде).

СОПІ. А як же... я? Тьфу.

Сопі прагне потрапити до трактиру. Офіціант-вибивайло не хоче пускати.

ОФІЦІАНТ-ВИБИВАЙЛО. Куди преш? Тільки для джентльменів!

Підходить хазяйка.

ШАРОН. (Бачить, що бідний, але співчуває, плескає по плечу офіціанта, і той пропускає). Добрий вечір. Що будемо замовляти?

СОПІ. Гарячий суп... з грибами. Смажену індичку. А ще подайте мені... Як же його... о, італійська страва відома... на сссс...

ШАРОН. (Стає напруженою). Спагетті? З яким соусом?

СОПІ. З яким-яким – італійським!

ШАРОН. Зрозуміло. Що пити будете? Чай, каву?

СОПІ. (Шепоче на вухо).

ШАРОН. Добре, тільки...

СОПІ. Що?

ШАРОН. Ні, поки нічого... (Йде, швидко повертається з пляшкою, бачить хамство, скидає ноги Сопі зі столика).

Сопі плямкає, нахабно їсть, спиною до глядача.

ШАРОН. Сер, вам коли подати рахунок? Перепрошую, маєте хоч чим платити?

СОПІ. (Розвертається). Ні, мем. (Витирає краваткою губи). Лиса дуля у мене, а не гроші. Тепер не лупайте очима, а кличте фараонів. Швидше, не змушуйте джентльмена чекати. Сопі хоче у в'язниці.

ШАРОН. (До себе). Так і подумала. Ще на спагетті.

СОПІ. (Зняв черевик і стукає по столу з дурним криком). Копів! Копів!

ШАРОН. Ніяких копів! (Ховає поспіхом пляшку віскі). Надумав таке дурне у часи сухого закону. Гей, Коні, неси свою дупу сюди!

Підійшов дужий офіціант, який їв мандаринку.

ОФІЦІАНТ. Шо, Шарон?

ШАРОН. Та не «шокай», тут один фраер не хоче платити. Тобі час добре розім'ятися.

ОФІЦІАНТ. Ага... поняв... (Кинув шматок мандаринки до рота, дожував, а потім викинув Сопі на вулицю. Сміється услід). Іди провітрися, волоцюго.

СОПІ. Та що ж за день такий, зурочив мо хто?

Сопі помітив жінку в яскравому капелюшку, яка щось роздивлялася у вітрині. Неподалік чатував полісмен. Сопі поправляє свою краватку, причепурається та залицяється до пані.

СОПІ. Ах, крихітко! Прогуляємося? Я покажу тобі справжнє кохання. (Лапає за сідниці).

Полісмен дивиться на залицяння й готовий вже арештувати Сопі. Але жінка вхопила Сопі за рукав та притягла до себе під руку.

ЖІНКА У ЯСКРАВМУ КАПЕЛЮШКУ. Авжеж, красеню! Почастуєш пивком? Ходімо звідси, бо той коп зиркає, зараз все зіпсує.

Сопі і жінка пройшли вдвох повз полісмена. Коли залишилися удвох, жінка відпустила Сопі.

ЖІНКА У ЯСКРАВМУ КАПЕЛЮШКУ. Годі язиком дарма чесати. (Награно). У різдвяну ніч роблю знижку – лише долар за годину. Але то без поцілунків і гроші уперед.

СОПІ. Пробач, а навіщо мені ціла година?

Тим часом місіс Бенкс задоволено усміхається, танцює й говорить по телефону.

МІСІС БЕНКС. (Пританцьовує). Хм... Хм... Альоууу... Дорогенька, покличте містера Бенкса. Ла-ла-ла. Це я, твоя бейбі. Любий, я трохи зніму з нашого рахунку готівки? Так, нагледіла подаруночок. Чому тобі? Як завжди, собі. Лала-ла-ла.

Сафроні та Делла виходять.

МАДАМ СОФРОНІ. Шарман, повний шарман. Ви анітрохи не погіршали на вигляд. (Ховає мандаринку у кишеню Делли).

ДЕЛЛА. Дякую. Сподіваюся, ви маєте рацію.

Делла взяла гроші та пішла за подарунком. Перехожі із подарунками. Пластичний етюд.

ДЕЛЛА. (В руках крутить ланцюжок). Цей платиновий ланцюжок для кишенькового годинника точно вартий мого Джима. Він такий же, як і мій Джим – поєднання скромності та гідності. (Хихикнула та притисла ланцюжок до грудей. А потім згадала про своє волосся). Але... якщо Джим не вб'є мене з першого погляду, то, поглянувши вдруге, скаже, що я схожа на хлопчика-хориста з Коні-Айленда... Але, Господи, що іще я могла зробити з одним долларом і вісімдесятьма сімома центами?

Чутно кроки Джима.

ДЖИМ. Кохана, я вже вдома.

Делла сховала ланцюжок до коробочки, щоб зробити чоловіку сюрприз.

ДЕЛЛА. Діво Маріє, зроби, будь ласка, так, щоб я все ще подобалася йому.

Джим увійшов до кімнати і поглянув на Деллу, отетерівши.

ДЕЛЛА. Джим, милий, не дивись на мене так. Я б не пережила, якби нічого не змогла купити тобі на Різдво. Тому продала волосся. Воно відросте, Джиммі, воно в мене швидко росте. Прошу, не гнівайся тільки... Просто привітай мене з Різдвом, і будемо щасливі.

ДЖИМ. Ти обстригла... волосся?

ДЕЛЛА. Обстригла і продала. Але ж я все одно тобі подобаюсь? Я така сама, тільки з короткою зачіскою.

ДЖИМ. То, виходить, твого волосся вже немає?

ДЕЛЛА. І не шукай його, не знайдеш. Джимі, це все я зробила для тебе, бо люблю тебе. Волосся ніщо порівняно з тим, як я тебе кохаю. Будь ласкавий зі мною, любий. Сьогодні свят-вечір, смажити котлети, Джим?

Персіваль, а таки вилізу з цього бруду, знову стану людиною. Я ще молодий, час є. Завтра піду і знайду роботу... Я буду...

Позаду підходить полісмен і кладе йому руку на плече.

ПОЛІСМЕН. І що ти тут винохуєш?

СОПІ. Нічого. Просто слухаю хор.

ПОЛІСМЕН. Ага, а я гуляю й заодно виконую обов'язки Санта Клауса. Кажі, свиснути щось надумав?

СОПІ. Ні, сер. Я справді просто слухав...

ПОЛІСМЕН. Я таких, як ти, наскрізь бачу! Ходімо у відділок, поясниш все судді...

Хористи йдуть, хтось розсипав ноти. Хористка збирає і співчуває знайомому безхатьку, вона простягає йому мандаринку. Сопі вагається, але поліцейський киває, що волоцюга може прийняти дарунок. Сопі кланяється й цілує руку жінці. Це мадам Софроні, якій руку поцілунок неначе «пече». Вона замріяно слухає Менестреля.

МЕНЕСТРЕЛЬ.

Як дивно, що раптово

Зустрілися ми знову.

Та місяця підкова

Чомусь не виняткова.

Чи втратили себе ми?

Чи вічність загубили?

Стрибаєм на арені

За половинку слова.

Перегортає сторінку декорації.

Сцена 2.

Кімната в квартирі подружжя Делли та Джима.

ДЕЛЛА. Цей бакалійник – ну чисто злодій проти людства! Не поступився ані центом.

ДЖИМ. А ти торгувалася, тобто боролася, як левиця! І таки маємо здобич до сніданку?

ДЕЛЛА. Так. Запашний добрий фунт чаю і вершки до нього!

ДЖИМ. Ти маєш талант бути...

ДЕЛЛА. Бути гарною дружиною у перший рік нашого шлюбу!

ДЖИМ. Так триватиме сто один рік! (Хоче поцілувати, Делла вислизає).

ДЕЛЛА. Так... Коханий, поквался, щоб сьогодні містер Бенкс не мав шансів оштрафувати тебе за запізнення!

ДЖИМ. Боронь Боже! Де мої черевики?... (З чашкою йде).

ДЕЛЛА. Один долар вісімдесят сім центів... цього зовсім не вис-
тачить на хороший подарунок. Що робити? Різдво вже завтра.

Чує кроки свого чоловіка, сідає, мов нічого не сталося.

ДЖИМ. Люба, ти не бачила, куди я поклав батьків годинник?

ДЕЛЛА. *(Перелякано).* Ти його загубив?

ДЖИМ. Ти що? Ніколи! А, ось він...

*Джим нервує, робить акцент на годиннику, який лежить на сто-
лику – сумно його розглядає, потім дивиться на Деллу, усміхається,
підходить, цілує її в щоку і обіймає.*

ДЖИМ. Мені вже час на роботу. Прошу, менше стій на ногах. Вам
зараз лікар радить більше відпочивати... Бувай, люба.

ДЕЛЛА. До вечора, Джиме.

*Дружина провела поглядом свого коханого і знову почала перера-
ховувати гроші.*

*Вскочила до дзеркала. Вона висмикнула шпильку і розпустила своє
довге волосся.*

ДЕЛЛА. Недаремно сусідка мадам Софроні казала, що подружжя
Янг має дві коштовності, якими вони страшенно пишаються: золотий
годинник Джима й водоспад волосся Делли. *(Чужим голосом, імітую-
чи стару бабцю-парикмахерку).* Місіс Янг, чи не ви вправі розпоряди-
тися своєю половиною коштовностей?

*Делла швидко накинула на себе плащ, капелюшок і вибігла на вули-
цю.*

*«Салон Софроні». Мадам Софроні закінчує укладку клієнтці,
спільній знайомій.*

МІСІС БЕНКС. Уявляєте, мадам Софроні, один чоловік сказав,
що мій шиньйон вже не тримає форму.

МАДАМ СОФРОНІ. Ого. Ви напевно були у салоні того вискоч-
ки з П'ятої авеню?

МІСІС БЕНКС. Ні... це був... візник. Але зауважив, що на голові
у мене гніздо...

МАДАМ СОФРОНІ. Щооо? Мій шиньйон – гніздо? Та він просто
козел.

МІСІС БЕНКС. І я кажу...

МАДАМ СОФРОНІ. Ідіот!

МІСІС БЕНКС. Ну, може...

МАДАМ СОФРОНІ. Merde!

МІСІС БЕНКС. Що?

МАДАМ СОФРОНІ. Так казав мій тато, який був знаним кобелю-
гою на весь Марсель, про мого першого. *(Нюхає і показує сморід).*

МІСІС БЕНКС. О так. Merde... Аж легше стало.

МАДАМ СОФРОНІ. Місіс Бенкс... *(Тисне руку клієнтці).*

МІСІС БЕНКС. Мадам Софроні... воно так... однак ви бачили
волосся тієї молоденької Янг, з тринадцятого будинку?

МАДАМ СОФРОНІ. Делли? О, так!

МІСІС БЕНКС. Так... її чоловік ще інколи запізнюється на робо-
ту, то мій містер Бенкс жартує – чи бува не заплутався молодик у
пишних кучерях дружини?

МАДАМ СОФРОНІ. Ой, скільки я її вмовляла продати ті куче-
рі...

МІСІС БЕНКС. *(Пристрасно).* Погано вмовляли.

МАДАМ СОФРОНІ. Кажу, не буде цього... я скоріше волоцюгу
поцілую...

*До кімнати входить Делла. Мадам Софроні шокована, клієнтка
єхидно сміється.*

МІСІС БЕНКС. О, красуне! *(Нетерпляче шукає допомоги у перу-
карки).*

МАДАМ СОФРОНІ. Делло.

МІСІС БЕНКС. Вже маєте пару доларів для різдвяної зачіски?

ДЕЛЛА. Вітаю, місіс Бенкс. Ви завжди такі уважні! *(Клієнтка роз-
плачується, демонстративно не бере решти, гордовито йде повз Дел-
лу).* Доброго ранку, мадам Софроні!

МАДАМ СОФРОНІ. Доброго ранку, місіс Янг. Невже...

ДЕЛЛА. Так. Чи не купите ви моє волосся?

*Місіс Бенкс комічно повертається задом, почувши пропозицію і
пантомімою за спиною Делли показує мадам Софроні, що страшенно
хоче саме це волосся.*

МАДАМ СОФРОНІ. Зніміть капелюшок, мон амі. Треба подиви-
тися, що за товар. У мене якраз є замовлення на шиньйон від місіс
Бенкс.

*Місіс Бенкс полегшено зітхає. Жінка оглянула волосся і задоволено
всміхнулася.*

ДЕЛЛА. Скільки я можу за нього отримати?

МАДАМ СОФРОНІ. Дам... *(Бачить нетерплячку обох клієнток).*
Двадцять доларів, голубонько.

ДЕЛЛА. Але мені потрібно... Добре, давайте двадцять... мерщій,
прошу.

МАДАМ СОФРОНІ. Місіс Янг, краще заплющіть очі. *(Заводить
за ширму під музичну вставку).*

ТЕД. Циц, Ірмо. Що ми за друзі, якщо не допоможемо Чарокі стати Сантою?

ІРМА. Ох, вам теж голову продуло? Які діти, які подарунки?

БОЛДІ. То що, Теде, Біллі?

БІЛЛІ. Можете на мене розраховувати.

ТЕД. Треба шукати...

ХОРОМ (чоловіки). ...дітей.

ІРМА. Дурисвіти... Де ви їх знайдете? Сиротинець пограбуєте?

ТЕД. Чарокі зробив для нас багато доброго...

БІЛЛІ. Облаштував парк...

БОЛДІ. І переконав саме у нас оселитися лікаря Макдауела з родиною...

ТЕД. І примусив спільним коштом купити візок каліці Сему. Пам'ятаю, бо лагодив.

ІРМА. Добре, добре... Настає неначе день святого Чарокі. (Усі зиркнули вороже). Я за прикрасами на горище.

Тед та Біллі завітали до подружжя Бенксів, чоловік розводить руками. Далі завітали до Делли та Джима, які показують на збільшений живіт Делли, котра з переляку починає глибоко дихати. Спробували втретє: Сопі та мадам Софроні шаріються від такого питання. Побачили ресторанчик, біля якого курив малий хлопець. Зраділи. Гукують матір. Тед та Біллі пояснюють його матері ситуацію пантомімою.

ШАРОН. Добре, панове! Наміри у вас неначе чесні. Я буду рада, коли ви ненадовго заберете Бобі. Тут завжди повно відвідувачів. Самі розумієте, яких...

ТЕД. ...аби напиться...

БІЛЛІ. ...і побитися.

ШАРОН. Бобі стільки гидоти понабирався від тих дорослих. Тож хай дитя побачить Різдво.

Тед і Біллі страшенно радіють.

ТЕД. Не сумнівайтеся, мем! Дякуємо, мем!

БІЛЛІ. Повернемо хлопця, як цінну бандероль!

ГОЛОС ВІДВІДУВАЧА. Де мої смажені курчата? Скільки чекати?

Шарон швидко йде. Похмурий хлопчик палив цигарку. Тед та Біллі до нього підійшли.

БІЛЛІ. Що ж, Бобі, ходімо з нами, мама дозволила. У нас тут новорічна ялинка є в одному місці... (друзі суворо дивляться) ...адреси якого я не розбавкаю, бо то таємниця. Туди приїде справжній Санта Клаус.

Джим вийшов із трансу та міцно обійняв свою дружину. А потім витяг зі своєї кишені пакунок і простягнув його Деллі.

ДЖИМ. Ніякі нові зачіски не змусять мене розлюбити тебе, дівчинко. Розгорни цей пакунок і ти зрозумієш, чому я спочатку так розгубився.

Делла розгорнула подарунок.

ДЕЛЛА. Господи, Джиммі...

ДЖИМ. Ти впізнаєш ці гребінці? Ти так їх хотіла, але у нас не було можливості купити... Черепахові, з гарною інкрустацією. Тепер вони твої, Делло. Ти рада?

Делла притисла гребінці до грудей.

ДЕЛЛА. У мене дуже швидко росте волосся, Джим... Ой, ти ж ще не бачив свого подарунку.

Простягла ланцюжок у руку коханому.

ДЕЛЛА. Правда, гарний? Я обнишпорила все місто, поки знайшла його. Тепер тобі не соромно буде дивитися, котра година, хоч сто разів на день. Дай-но мені свого годинника, хочу поглянути...

ДЖИМ. Делло, давай сховаємо наші подарунки до іншого часу. Вони занадто гарні, щоб ними користуватися одразу.

ДЕЛЛА. У чому річ, Джиме, тобі не подобається подарунок?

ДЖИМ. Усе прекрасно, люба, просто сьогодні я продав свого годинника...

ДЕЛЛА. ...щоб купити черепахові гребінці?

Сміються.

ДЖИМ. Ти щось казала про котлети? Я такий голодний.

ДЕЛЛА. Може, не дуже різдвяна страва, але я зроблю смачну підливку. Нам на двох вистачить.

ДЖИМ. На трьох, мій найкращий шеф-кухаре!

Обіймають одне одного. Цілує в чоло, гладить живіт дружини. Танцюють під спів менестреля.

МЕНЕСТРЕЛЬ.

*Давайте зробим паузи в словах,
Щоб пролунали і затихли знову,
Щоб краще відбивалось в головах
Змістовне ледь народженеє слово.
Давайте зробим паузи в словах.*

Сцена 3.

Перукарня мадам Софроні.

Заходить служниця Ірма. Заходить Чарокі.

МАДАМ СОФРОНІ. То ви тепер до нас надовго?

ЧАРОКІ. Думаю, так. Досить пригод. Я відчуваю, як домівка кличе.

МАДАМ СОФРОНІ. Завжди казала: пан Чарокі виб'ється у люди не олівцем, так лопатою!

ЧАРОКІ. Мадам, скажу відверто: олівцем умію краще, але це не так прибутково.

Жестом показує, що хоче підстригтися. Ідуть.

Забігайлівка «Жовта кирка». Тед, Болді, Біллі ведуть спокійну бесіду після робочого дня.

ТЕД. Хлопці, сьогодні таку тітку підвозив, думав, гаплик задньому колесу, фунтів триста.

БОЛДІ. Та годі тобі, Теде, як щось вигадасш!

ТЕД. Та я присягаюся, моя кобила Ненсі ледь дотягла до циркульні. А ще наче пташине кубло на голові мала... *(Показує руками, сміються).*

БІЛЛІ. Місіс «товстуха»?

ТЕД. Ага, каже мені: *(перекривлює)* «Не погубити б шпильки з шин'йону. Зазвичай візники не дбають по це, везуть, як дрова, а ви такий душка».

БОЛДІ. А ти їй що?

ТЕД. А я...

Забігає Ірма, перериває чоловіків і зиркає на кожного, голосно дихаючи. Щось хоче сказати.

ТЕД. Заради Бога, кажи вже, бачу, що зараз пика лусне, якщо не дати тобі слова. *(Чоловіки підморгують один одному, змовляючись по-кепкувати з пліткарки).*

ІРМА. Зараз... *(Відхекується).* Новина. Справжня. Дорогенькі. Мужчинчики. Просто здурієте...

БОЛДІ. Ближче до суті, Ірмо, даремно не відволікай.

ІРМА. Чарокі! Чарокі бачила!

БІЛЛІ. Чарокі? *(Чоловіки переглянулися).* Тааак. Усе зрозуміло, хлопці, знову меле своїм язиком, як наш п'ятий телеграфіст.

БОЛДІ. Неправдиві свідчення чи схожі на те передбачають покарання *(Хоче процитувати закон).*

ІРМА. Та дайте сказати. *(Обурено).* Я зустрілася сьогодні вранці у перукарні з нашим Чарокі.

ТЕД. Сім років про нього жодної звістки не було... Ти не помилилася?

БІЛЛІ. А ну кажи, жінко, що там наш друг.

ІРМА. Одягнений, як той султан. Смітить грішми направо й наліво. Кишені тріщать від готівки.

БОЛДІ. Звідки доходи?

ІРМА. Поїхав він ото на заробітки в столицю, а там придбав нікудишній шмат землі. Та скоро виявилася на тому шматку невеличка, і все ж таки... золота жила. О... Купив собі Чарокі хутряну шубу, червоні сани... І вгадайте, що він хоче тепер утнути?

БІЛЛІ. Ну, я б на його місці почав катати дівчат... *(Усі на нього зиркнули).*

ТЕД. Може, хоче відкрити тут, у нас, казино? *(Усі на нього з недовірою дивляться).*

БОЛДІ. Невже... притон... ой. *(Ірма капелюхом йому рота різко прикрила).*

ІРМА. *(Жестом до себе кличе).* Чарокі мені... *(причепурюється)* показав ті червоні сани, повністю набиті... іграшками, цукерками, коротше – різним непотребом. І що, ви думаєте, він буде робити з цим усім?

ТЕД. Це ще той мастак на вигадки!

ІРМА. Він хоче приїхати на санях в костюмі Санта Клауса з купою подарунків та влаштувати в Жовтій Кирці справжнє Різдво. *(Різко засміялися всі).*

БОЛДІ. З ялинкою й подарунками для дітей? Справжнє?

ІРМА. Так, справжнє. *(Всі перестають реготати).*

БІЛЛІ. От поїхав дах у чоловіка.

Запанувала на мить тиша. Ірма не розуміє, чому чоловікам не смішно.

ТЕД. І чому ти його не відмовила?

ІРМА. Я... просто, просто... подумала, що це такий... жарт. Тільки для своїх. *(Показує на себе).*

БОЛДІ. Чарокі ще той добряк...

ІРМА. Невже Чарокі сам не допетрав, що в цьому закладі ніяк не можна вітати дітей?

БІЛЛІ. Чарокі не було тут сім років, він не міг знати, що тут досі генделік. Він мріяв, що тут буде сімейне кафе.

ТЕД. Ні, він казав – клуб. Ех, бідолаха. І коли Чарокі збирається нас навідати?

ІРМА. Та перед Різдвом. Хоче, щоб ми прикрасили ялинку. Ще й мандарини купити збирається, дивак...

КОРАБЛІ. КОРАБЛІ?

*Поетичний мюзикл
за мотивами феєрії О. Гріна «Багряні вітрила»*

Дійові особи:

АСОЛЬ
ГРЕЙ
СТАРИЙ МОРЯК
ЖИТЕЛІ КАПЕРНИ

Сцена 1.

Пластичний етюд. Шум моря, крик чайок. Виходять по черзі десять акторів, сідають на підлогу. Асоль геться з паперовим човником. Іграшка тоне у морі. Старий моряк море заспокоює і повертає іграшку.

СТАРИЙ МОРЯК. Дитино, звідки ти? Чи далеко до селища?

АСОЛЬ. Берегом буде десь мило. Я живу там, у Каперні. Ви, мабуть, хочете пити?

СТАРИЙ МОРЯК. (П'є жадібно з простягнутої фляги). Дякую... І мати не боїться тебе одну відпускати?

АСОЛЬ. У мене тільки тато.

СТАРИЙ МОРЯК. О... то він рибалка?

АСОЛЬ. Ні, ми живемо з того, що тато робить моделі кораблів, а я відношу їх у місто до крамниці пана Фінгеля.

СТАРИЙ МОРЯК. Тоді зізнаюся: дивлячись у твої очі, бачу майбутнє.

АСОЛЬ. Я помру, як мама, від гарячки?

СТАРИЙ МОРЯК. Ні! У жодному разі! Твоя історія буде складною, як книжки без картинок. Але одного дня до гавані Каперни увійде корабель із багряними вітрилами.

АСОЛЬ. А хто буде капітан?

СТАРИЙ МОРЯК. Той, хто тобі судився. До побачення...

АСОЛЬ. ...із багряними... до побачення... Ой... (Дивується, що пішов).

АСОЛЬ. Фрегат!

БОБІ. Та кінчайте теревенити! Я не шмаркач. Нема ніяких Клаусів Сантосів. Це ви самі купуєте подарунки і пхаєте дітям під подушки. А потім кажете, що то Санта приїздив на санях.

ТЕД. Може й так. Але справжня ялинка, Бобі, новорічна ялинка – це ж круто. А іграшки, Бобі, там стільки всього, вибирай, що хочеш: навіть маленькі блискучі автівки...

БОБІ. До біса! Хочу рушницю, не іграшкову, а справжню, щоб стріляти в котів. Та хіба на вашій ялинці може бути справжня рушниця?

БІЛЛІ. Точно сказати не можу. Але хтозна, поїхали із нами, там сам побачиш.

ШАРОН. (Дістає з кишені фото похапцем). І чого це саме сьогодні треба було мені так розкиснути? Навіщо пусті спогади? Дива не станеться. Я вже не сподіваюся. (Очі вгору, як прохання). Ну, хіба що для Бобі.

ГОЛОС ВІДВІДУВАЧА. Хазяйко, подвійний сендвіч! (Співають не дуже в лад: «Jingle bells, Jingle bells, Jingle all the way...»).

Забігайлівка «Жовта Курка». Чарокі готується бути Сантою.

ЧАРОКІ. Як тільки зайдуть діти, запалить свічки на ялинці й увікніть цей... грамофон! Все має бути красиво! Не гірше за столичні свята. До речі, у ранковій газеті не треба галасу. Сам подбаю. Потім пограйте у хоровод чи хованки... Коли вони захопляться – то з'явиться Санта Клаус з торбою.

Ірма та Болді кивнули. Санта сховався. Заходять Біллі, Бобі та Тед.

ІРМА. А де... діти? Чому лише один?

ТЕД. Ірмо, цей хлопчак – єдина наша надія. Тільки це чудо нам довірили. А ми обійшли ледь не три десятки родин...

БОЛДІ. Так. Бо, бачте, усім страшно за своє дитятко – віддавати на Різдво до якихось дядьків-холостяків. Ну й алібі однакове – сімейне свято – таке-сяке.

ІРМА. Ну добре, що хоч один (Повертається до хлопця). А що це у нас за милий хлопчак? (Жінка узяла хлопця за щоку).

БОБІ. Відчепіться. Я вам не шмаркач, тітко. Ті самі пики, що і в маминій забігайлівці...

ІРМА. Який зухвалий хлопчисько.

ТЕД. Ми старалися як могли. Це все заради Чарокі.

БІЛЛІ. (До Бобі). Обережніше, малий, може, у мене й пика, але твереза.

БОЛДІ. І з оцими джентльменами замість того, щоб потягувати віскі біля каміну, ми притягнули за дві милі звідси для тебе ялинку.

ІРМА. Сподіваюсь, цей пройдисвіт вартий такого щастя на Різдво.

Вийшов Санта Клаус, який озирнувся і здивувався, що немає дітей, потім попрямував до Бобі. Подав йому руку в червоній рукавиці.

ЧАРОКІ. Вітаю зі святом, хлопчику. Можеш вибрати будь-який подарунок. Я чарівник. Маю навіть хімічний олівець, що не змивається з паперів. Малюнки виходять чудові! Нумо, привітайся із Сантою!

БОБІ. Немає ніяких Санта Клаусів. Дядьку, твоя борода не справжня. Мені не потрібні твої цяцьки, візник казав про рушницю. Хочу додому.

Тед кинувся на порятунок Чарокі й потис другу руку.

ТЕД. Ти вже пробач, Чарокі, у нас у «Жовтій Кирці» немає ні у кого дітей. Шинок як був, так і лишився.

БІЛІІ. Ми із Тедом чесно обійшли все навкруги, щоб привезти купу дітлахів, але знайшовся лише цей шибеник. А він, бачте, не вірить у Санта Клауса.

БОЛДІ. Так, Чарокі, нам шкода твоїх витрат. Ми хотіли як краще.

ЧАРОКІ. То не біда. Подумаєш, витрати... Ех, ну я й олень! Зовсім забув усе тутешнє. Навіщо люди сюди приходять?

БОЛДІ. Щоб ховатися від турбот за чаркою.

ЧАРОКІ. Так... Скільки я ескізів накидав колись з тих облич для «Хот ньюз»... Які діти...

Гості ніяково розійшлися. Чарокі зняв із себе бороду, шапку, сів біля хлопчика.

ЧАРОКІ. Де ти живеш, хлопче?

БОБІ. На Гранітній Стрілці. *(Витер рукавом носа).*

ЧАРОКІ. Зрозуміло.

БОБІ. Еге. Слухай, а я ж тебе знаю. *(Отямився неначе).*

ЧАРОКІ. Хіба ми зустрічалися, малий?

БОБІ. Не пам'ятаю, але світлину твою бачив сто разів.

ЧАРОКІ. Де?

БОБІ. Удома на скрині.

ЧАРОКІ. Як тебе звати?

БОБІ. Роберт Лемсден. Це світлина мами. Вона ховає її під подушку. Навіть бачив, як вона її цілує. Фе.

Чарокі занервувався. Бобі дістав цигарку, хоче палити.

ЧАРОКІ. Викинь цигарку.

Трохи повагавшись, Бобі кинув.

ЧАРОКІ. Викинь усю пачку.

Хлопець не одразу, однак виконав і цей наказ.

БОБІ. Слухай, а ти мені подобаєшся. Навіть не знаю, чого. Спробував би хто-небудь отак мною командувати!

ЧАРОКІ. Послухай, Бобе. Ти не брешеш, що твоя мама цілувала світлину... ну, ту, зі мною?

БОБІ. Та ні. Сам бачив.

ЧАРОКІ. Ти там щось казав про рушницю.

БОБІ. Казав. А що? У тебе є?

ЧАРОКІ. Завтра матимеш. Зі срібними наклейками. Як думаєш, що б мама хотіла на Різдво?

БОБІ. Та вона смішна, каже, якби Санта приніс пару мандаринів і того клятого «золотошукача», якому ніколи не таланило.

Чарокі розстібнув комір. Дістав з мішка мандарини. Потім годинника.

ЧАРОКІ. Пів на десяту. *(Хутко вдягає бороду, шапку).* Що ж, зробимо мамі сюрприз. Тобі не холодно? Сідай ближче, синку.

Виходить Шарон. До неї вбігає Бобі й показує у захваті рушницю. Заходь Санта Клаус. Шарон впізнає коханого, обіймаються. Входять всі мешканці містечка, отримують подарунки від Чарокі.

МЕНЕСТРЕЛЬ. *(Проходить авансценою, перебираючи струни, поступово всі гості розходяться. Співає.)*

Тож варто відчувати головне.

І не вважати себе винятковим.

І може у тій тиші промайне

Приємний дзвін щасливої підкови,

Покликання любити потайне...

Визирає Бобі з-за ялинки, підморгує Менестрелю, закриває книгу-декорацію.

Бачить батьків, які виходять з протилежних куліс на уклін, забираючи і його третім.

Завіса.

АКТОР 9.

Моя любове! Я перед тобою.
 Бери мене в свої блаженні сни.
 Лиш не зроби слухняною рабою,
 не ошукай і крил не обітни!
 Не допусти, щоб світ зійшовся клином,
 і не присни, для чого я живу.
 Даруй мені над шляхом тополиним
 важкого сонця древно булаву.
 Не дай мені заплутатись в дрібниціях,
 не розміняй на спотички доріг,
 бо кості перевернуться в гробниціях
 гірких і гордих прадідів моїх.
 І в них було кохання, як у мене,
 і від любові тьмарився їм світ.
 І їх жінки хапали за стремена,
 та що поробиш, – тільки до воріт.
 А там, а там... Жорстокий клеїт бою
 і дзвін мечів до третьої весни...
 Моя любове! Я перед тобою.
 Бери мене в свої блаженні сни.

АКТОР 7.

Я із надій будую човен,
 і вже немовби наяву
 з тобою, ніжний, срібномоуєн,
 по морю радості пливу.
 І гомонять навколо хвилі,
 з бортів човна змивають мох,
 і ми з тобою вже не в силі
 бути нещасливими удвох.
 І ти ясна, і я прозорий,
 і душі наші мов пісні,
 і світ великий, неозорий
 належить нам – тобі й мені.
 О море радості безкрає,
 чи я тебе перепливу?
 Якби того, що в мріях маю,
 хоч краплю мати наяву.

*Музична вставка наживо. Скрябін: «Люди-кораблі». Актори по-
 тупово запрошують одне одного й танцюють парами.*

АСОЛЬ. А мені батько казав, що жінка на кораблі – до нещастя.

Всі актори по черзі:

– Барк.
 – Бриг.
 – Баркентина.
 – Бригантина.
 – Каравелла.
 – Вельбот.
 – Шхуна.
 – Ялик.
 – Яхта.
АСОЛЬ. Вітрила, вітрила якого кольору?
 – Та які вітрила, то – Пароплав!
 – Кри-го-лам!
(Всі обертаються і завмирають).

АКТОР 1. Так, на зорі історії людство пришвартувалося... Ноевим ковчегом. І після кільканадцяти місяців непевності та тисняви між слонами та жирафами...

АКТОР 14. *(Заперечливо).* ...гієнами та тхорами...

АКТОР 1. *(Пафосно).* ...павами і лебедями!..

АКТОР 14. *(Ще схидніше).* ...мухами і жабами...

АКТОР 1. Так, серед дуже розмаїтого зоо саду отримало шанс на нове життя...

АКТОР 14. ...новий урожай солодкого винограду!..

АКТОР 1. ...і нову любов.

Музична вставка наживо. В. Висоцький: «Балада про любов». Акторів по черзі до співаків розгортає чайка.

Асоль. А вітрила... Ні, це ще не мій корабель...

АКТОР 3. Ти знаєш, що таке корали? Корал – колонія морських безхребетних тварин типу кнідарій, головним чином із класу Гідроїдні, що мають твердий зовнішній скелет. Скелети деяких видів добувають, щоб використати як ювелірні вироби.

АКТОР 4. Ага, отаких. *(Дістає намисто, актор 3 захоплено бере роздивляється).* То ще стародавні фінікійці навчилися їх добувати. Бо були знатними мореходами.

АКТОР 3. А ти знаєш...

АКТОР 4. Знаю історію про дивний корабель тих часів. У нього на борту був мужик один, Іона, який вирішив втопитися, аби не їхати на роботу в чуже місто. Шубовснув, а втопитися не зміг. Бо не час йому було ще. Ну, про що моя історія?

АКТОР 3. Мабуть про те, що інколи корисно пірнати у море не тільки за прикрасами...

АКТОР 4. Ага, і голову помити. Гляди, і нові сенси у ній забличать.

Декламування під метроном.

1. Вздовж всіх шикарних капищ,
2. вздовж усіх храмів і барів,
1. вздовж гонорових ристалищ,
2. вздовж великих базарів,
3. вздовж усіх горем гонимих,
вздовж помпезного Риму
для круговерті незримі

ХОРОМ. йдуть по землі пілігрими.

4. Каліки вони з горбами,
5. голодні і спрагли на воду.
6. Очі їх повні зірками,
7. а серце – сонцем і сходом.
8. За ними співають пустелі,
9. спалахують зорі і плачуть.
10. Зростають у гору скелі.

3. Птахи пілігримам крячуть,

1. що світ, такий, як і вчора,
так, залишається чорним.

АСОЛЬ. А може, підступна втома
змінити реальний колір?

2. Світ залишиться сніжним,
хоча перманентно брехливим,

АСОЛЬ. буде сумнівно ніжним
і незбагнено красивим.

1. То значить, не буде сенсу
від віри у себе і Бога?
То значить ,кричи і ремствуй,
на тебе чекає дорога...

АСОЛЬ. А може буянню бути
віри, надії, любові?
Тій, що зриває пута.

ХОРОМ. Тій, що житиме в слові.

Музична вставка. Арсен Мірзоян: «Пілігрим». Актори стають на ар'єрсцені однією хвилиною.

АКТОР 5. Книга одна, а от сенсів, як сузір'їв. Кораблів, щоправда, у ній малувато...

АКТОР 6. ...може, і малувато, проте невеликим човнам простих рибалок теж місце знайшлося. Наприклад, тому, що в Андрія був...

Музична вставка наживо. Пісня з репертуару групи «Наутилус Помпіліус» «С причала рыбачил апостол Андрей...». Усі сідають на авансцені.

АСОЛЬ. Тут вітрил ще нема... а якби й були, то, напевно, червоні... Мабуть, їх віддали тому, кого чекаю...

АКТОР 5. Усе ви тут перекрутили. Христос не міг Андрія дурнем назвати, і додому відправити. Навпаки, першим покликав на допомогу.

АКТОР 6. Згоден. І слово «корабель» у Біблії 22 рази трапляється. Словом, шукайте першоджерельності, панове... а тому рушаймо до...

АКТОР 7. ...Стародавньої Греції, колиски героїв. Що пам'ятає про неї світ?

АКТОР 8. Я пам'ятаю, як сусідка шубу привезла і мо' сто разів всім сказала: «У Греції – найкращі».

АКТОР 7. Шуба вицвіте чи моль з'їсть, а міфи і легенди, театр і Парфенон – ніколи.

АКТОР 8. Ну, не сусідкою єдиною... Якщо провести археологічні розкопки у пам'яті, то красивий міф про Ясона таки віднайдеться.

АКТОР 7. І корабель із мальованим оком на ймення Арго пружно розрізав Понту Евксинського хвилі...

АКТОР 8. Аж самому захотілося на Егейське море...

АКТОР 7. Я про Чорне...

АКТОР 8. А я про «сіртакі»!

Танець «Сіртакі» у дві лінії.

АСОЛЬ. Вітрила, скажіть, якого кольору?

АКТОР. Ну, звісно, як велося у греків – білого, чи ти не знаєш?

АКТОР 9. Наші прадіди теж не ликом шиті були, вміли міфи складати!

АКТОР 10. Мій не вмів, навіть неписьменний був.

АКТОР 9. Ну, для міфів неписьменність – не перешкода...

АКТОР 11. А мій прадід такий байкар, ну чистий міфотворець! Про те, як намагався у трюмі корабля до Канади емігрувати – маємо цілу родинну історію.

АКТОР 9. Круто... У далекі для України середні віки то все вкладалося у спільну мрію про Летючий корабель.

АКТОР 10. І в козаків втілювалося це в образ чайки – надшвидкого човна.

АКТОР 11. Ох і часи були, хоч бери та історичні фільми знімай...

АКТОР 10. Чернігів-продакшн. «Ладдя любові»...

АКТОР 11. Тобі аби поржати. А як там у поетів?

И гадают, и поют,
И несетя запах сладкий
От готовящихся блюд.
А в заплеваных тавернах
От заката до утра
Мечут ряд колод неверных
Завитые шулера.

Wellerman

Хорошо по докам порта
И слоняться, и лежать,
И с солдатами из форта
Ночью драки затевать.
Иль у знатных иностранок
Дерзко выклянчить два су,
Продавать им обезьянок
С медным обручем в носу.
А потом бледнеть от злости,
Амулет зажаты в полу,
Все проигрывая в кости
На затоптанном полу.
Но смолкает зов дурмана,
Пьяных слов бессвязный лет,
Только рупор капитана
Их к отплытью призовет.

Wellerman

Но в мире есть иные области,
Луной мучительной томимы.
Для высшей силы, высшей доблести
Они навек недостижимы.
Там волны с блесками и всплесками
Непрекращаемого танца,
И там летит скачками резкими
Корабль Летучего Голландца.
Ни риф, ни мель ему не встретятся,
Но, знак печали и несчастий,
Огни святого Эльма светятся,
Усеяв борт его и снасти.
Сам капитан, скользя над бездною,
За шляпу держится рукою.
Окровавленной, но железною
В штурвал вцепляется – другою.

АКТОР 7. Середньовічні упередження...

АКТОР 9. Забобони...

АКТОР 13. Ходімо на ярмарок, нехай не купимо нічого, то розважимося. Гутен морген. Чи не поворожите нам, фрау Шпільман?

АКТОР 12. Гутен морген. Тягніть пророцтво!

АКТОР 14. «Дурість і пиха – з одного міха».

АКТОР 13. «Дурні ростуть неполивані».

АКТОР 14. «Дурня розуму навчати, що мертвого лікувати».
(*Чухають потилиці, повертають пророцтва*).

Етюд про німецький ярмарок. Сенс дії у тому, що п'яниці, блазні, шахраї та ворожки сіють ворожнечу. Завмирають у спільній композиції.

ПО ЧЕРЗІ.

У світі повно дурисвітів,
То ж вирішив один поет
Їм присвятити свій куплет,
Щоб дурість людям ту розкрити.

І помістив на корабель
Всіх невинних фанфаронів,
Всіх – від селянства до баронів:
І модників з усіх земель,
І жадібних до грошенят
Тупих купців і казнокрадів,
І дурників, що завше раді
Багатих дурнів прославлять.

Пливе той корабель крізь час.
Себастьян Брандт лікує нас.

АСОЛЬ. Корабель якийсь дивний. На корабель і не схожий...

АКТОР 5. Література ще нам подарувала кораблі Гуллівера і Робінзона Крузо.

АКТОР 6. (*Виносить стос книжок*). Ну то й що? Усі у дитинстві прочитали і забули.

АКТОР 5. За всіх не розписуйся. І зовсім не для дітей Свіфт та Дефо працювали.

Актори розбирають книги і читають.

АКТОР 6. Та ну, ти серйозно?

АКТОР 5. Серйозніше не буває... я би сьогодні так поговорила з тим героєм:

Прокинься, порви очману, Гулівер,
Страшися любові пігмеїв тепер,

Обіймів липко-смердючих,
Слів і порад ліліпучих!
Мужайся, мій друже, не схиб і не спи,
Навколо вони – ліліпути-хорти
Чекають, щоб кинути пута,
Зробити тебе ліліпутом!

Усі закрили книги з шумом.

АКТОР 6. Так, повні версії книг про Гуллівера та Робінзона і сьогодні надихають філософів, поетів і музикантів...

АСОЛЬ. А вітрила якого кольору?

АКТОР 6. Якого?... Та бачив один тільки раз... і забув. От причепилася...

Вносить стос книг.

Музична вставка наживо. Пісня Піанобой «Лучшее...»

АКТОР 1. Піратська тема – моя улюблена. Трохи моторошна, але і цікава.

АКТОР 14. Гуглимо: «Моторошне про піратів»! О, є – «Летючий Голландець – найвідоміший піратський корабель...»

АКТОР 3. Не треба псувати людям уявлення.

АКТОР 4. Ну, добре, а от веселе щось про піратів є?

АКТОР 1. Класика – Роберт Льюїс Стівенсон: там ще «Еспаньола» була, корабель, що віз на «Острів скарбів».

АКТОР 14. А сучасне щось? Хтось пише зараз про них?

АКТОР 3. Пишуть. Куди вони подінуться від моря й піратів. Читаю вже третю книгу і не можу визначитися: автор – італієць чи англієць?

АКТОР 4. Ти про трилогію Капітана Блада? О, того джентельмена і пірата придумав у ХХ столітті Рафаель Сабатіні. За проживанням – англієць.

АКТОР 1. А темперамент у героя, того просоленого морем джентельмена, капітана Блада – точно як на Сицилії сонце!

АСОЛЬ. Так, я певна, якщо й полюбити, то тільки людину із сонячним серцем!

Танець «Тарантелла».

АКТОР 13. Асоль, ходи до нас, розкажемо казку!

Музично-хореографічний рефрен між віршами, встроюються на перкусію всі у шаховому порядку.

Wellerman

На полярних морях и на южных,
По изгибам зеленых зыбей,

Меж базальтовых скал и жемчужных
Шелестят паруса кораблей.
Быстрокрылых ведут капитаны,
Открыватели новых земель,
Для кого не страшны ураганы,
Кто изведаль мальстремы и мель.
Чья не пылью затерянных хартий
Солью моря пропитана грудь,
Кто иглой на разорванной карте
Отмечает свой дерзостный путь
И, взойдя на трепещущий мостик,
Вспоминает покинутый порт,
Отряхая ударами трости
Ключья пены с высоких ботфорт,
Или, бунт на борту обнаружив,
Из-за пояса рвет пистолет,
Так что сыпется золото с кружев,
С розоватых брабантских манжет.

Wellerman

Пусть безумствует море и хлещет,
Гребни волн поднялись в небеса,
Ни один пред грозой не трепещет,
Ни один не свернет паруса.
Разве трусам даны эти руки,
Этот острый, уверенный взгляд,
Что умеет на вражьи фелуки
Неожиданно бросить фрегат,
Меткой пулей, острой железной
Настигать исполинских китов
И приметить в ночи многозвездной
Охранительный свет маяков?

Wellerman

Только глянет сквозь утесы
Королевский старый форт,
Как веселье матросы
Поспешат в знакомый порт.
Там, хватив в таверне сидру,
Речь ведет болтливый дед,
Что сразит морскую гидру
Может черный арбалет.
Темнокожие мулатки

АСОЛЬ. *(Виривається).* Як добре, що я у вас не спитала про люблений колір... *(Викидає кораблик).*

Етюд «Насилля». Ображений залицяльник кличе товаришів, випивають і нападають на Асоля. Розпускають їй волосся, рвуть намисто і кидають її на підлогу.

Пісня наживо хором: «Вона пройшла, як каравелла». Асоля переживає весь спектр емоцій жертви насилля.

Був звичайний сірий київський вечір.

Я пішов блукати без розуміння.

Тільки трапились дивні речі –

Йде на зустріч дівча, як видіння.

І неначе ми знайомі знедавна.

Пам'ятаю, як було десь весілля.

І здається мені, звати Оксана

Те дівча, що неначе видіння.

ПР

Вона пройшла, як каравелла, по зелених валах,

І не торкнулася мого корабля.

Я озирнувся подивитись, як підстрелений той птах,

Чи озирнулася на мене вона.

Пам'ятаю, щось казав їй про вії,

Обплітав словами, як павутинням.

Тільки раптом вороги-сніговії

Вкрали дівчину, а може, видіння.

Я благав потому зоряне небо.

І на завтра був неначе з похмілля.

Я шукав її там, де не треба

Зірку-дівчину, а може, видіння.

ПР

Я живу тепер і тихо, і складно.

А як вечір – то прошу Провидіння

Витягати на те місце нещадно

Моє тіло в сподіванні видіння.

І якщо раптово трапиться диво

Там, де натовп і так схожі створіння,

Я скажу, що люблю не фальшиво

Може дівчину, а може, видіння.

ПР

АСОЛЬ. *(На грані відчаю).* Радієте? Сподіваєтеся? Навіщо? Усе навколо обман! Злі, насмішливі люди! Море наївних і химерних ма-

Wellerman

Как смерть, бледны его товарищи,

У всех одна и та же дума.

Так смотрят трупы на пожарище –

Невыразимо и угрюмо.

И если в час прозрачный, утренний

Пловцы в морях его встречали,

Их вечно мучил голос внутренний

Слепым предвестием печали.

Ватаге буйной и воинственной

Так много сложено историй,

Но всех страшней и всех таинственней

Для смелых пенителей моря

О том, что где-то есть окраина –

Туда, за тропик Козерога!

Где капитана с ликом Каина

Легла ужасная дорога.

АСОЛЬ. Страшна у вас казка...

АКТОР 14. Хто знає, що було головним для Жюль Верна і нашої блаженної?

АКТОР 10. Та, звісно – любов до моря, мандрівок і пригод.

АКТОР 14. І так, і ні. Любов до вітрил.

АКТОР 10. Точно! *(Сміються).*

АКТОР 14. *(Перебиває).* Але вони вірять в один попутний вітер – любов! *(Сміх сильніше).*

АСОЛЬ. Ви смійтеся. Я не ображатимуся. Асоля вже така уродилася, казав мій тато. Просто треба вміти терпляче чекати. І працювати чесно і багато. І радіти кожному сходу сонця, як подарунку... Не вірите? Любов – це компас... з ним і за горизонт не страшно помандрувати... Ну, не зараз, а тоді, коли твій корабель таки знайде тебе... І будуть красиво на реях і мачтах пульсувати вітрила...

АКТОР 10. Ти не ходила до школи, то слухай... Французькою – теж красиво звучить – aimer. Жюль Верн, можливо, полюбив би вірші Стефана Малларме. Адже море для обох – це стихія смертельно небезпечна, але й смертельно приваблива...

La chair est triste, hélas ! et j'ai lu tous les livres.

Fuir ! là-bas fuir ! Je sens que des oiseaux sont ivres

D'être parmi l'écume inconnue et les cieux!

Rien, ni les vieux jardins reflétés par les yeux

Ne retiendra ce coeur qui dans la mer se trempe

Ô nuits ! ni la clarté déserte de ma lampe.

АКТОР 8. Є кораблі не літературні, а музичні, але з лібрето рок-опери зійшла до нас їхня світла печаль. Два кораблі, «Юнона» і «Авось», – символи вічної і вірної любові – вже у гавані вашого серця.

Хореографічний етюд «Пасадобль», зміст дії – розказати про кохання і смерть чоловіка.

АКТОР 7.

Aquí te amo. En los oscuros pinos se desenreda el viento. Fosforece la luna sobre las aguas errantes. Andan días iguales persiguiéndose. Se descifre la niebla en danzantes figuras. Una gaviota de plata se descuelga del ocaso. A veces una vela. Altas, altas estrellas. O la cruz negra de un barco. Solo. A veces amanezco, y hasta mi alma está húmeda. Suenan, resuenan el mar lejano. Este es un puerto. Aquí te amo. Aquí te amo y en vano te oculta el horizonte.

АСОЛЬ. Синьоре, а які вітрила у ваших кораблів?

АКТОР 7. Хіба колір важливий? Міцні, такі, як і треба...

АКТОР 13.

Вы все, паладины Зеленого Храма,
Над пасмурным морем следившие румб,
Гонзальво и Кук, Лаперуз и де Гама,
Мечтатель и царь, генуэзец Колумб!

АСОЛЬ.

Ганнон Карфагенянин, князь Сенегамбий,
Синдбад-Мореход и могучий Улисс,
О ваших победах гремят в дифирамбе
Седые валы, набегаая на мыс!

АКТОР 10.

А вы, королевские псы, флибустьеры,
Хранившие золото в темном порту,
Скитальцы-арабы, искатели веры
И первые люди на первом плоту!

АКТОР 3.

И все, кто дерзает, кто хочет, кто ищет,
Кому опостытели страны отцов,
Кто дерзко хохочет, насмешливо свищет,
Внимая заветам седых мудрецов!

АКТОР 5.

Как странно, как сладко входит в ваши грезы.
Заветные ваши шептатъ имена
И вдруг догадаться, какие наркозы
Когда-то рождала для вас глубина!

АКТОР 6.

И кажется: в мире, как прежде, есть страны,
Куда не ступала людская нога,
Где в солнечных рощах живут великаны
И светят в прозрачной воде жемчуга.

АКТОР 1.

С деревьев стекают душистые смолы,
Узорные листья лепечут: «Скорей,
Здесь реют червонного золота пчелы,
Здесь розы краснее, чем пурпур царей!»

АКТОР 4.

И карлики с птицами спорят за гнезда,
И нежен у девушек профиль лица...
Как будто не все пересчитаны звезды,
Как будто наш мир не открыт до конца!

Вальс на 4 пари. Одна з дівчат відбиває в Асоль партнера, усі схвально ставляться.

АКТОР 6.

Пантоміма з корабликом, який робить з паперу під час читки вірша.

Мені ти приснилась давно,
ввійшла ти у думи мої.
Я море люблю, бо воно
нагадує очі твої.
Розкрив я до сонця вікно
й дивлюсь крізь проміння рої...
Я небо люблю, бо воно
нагадує очі твої.
І радісні квіти весни,
коли у садах солов'ї,
люблю я фіалки – вони
нагадують очі твої.
Мені ти приснилась давно,
ввійшла ти у думи мої.
Я море люблю, бо воно
нагадує очі твої.

АСОЛЬ. Ви майстер?

АКТОР 6. Ну, дивлячись у чому... *(Дарує кораблик).*

АСОЛЬ. Чи вмієте ви вправлятися зі справжнім кораблем?

АКТОР 6. Із такалажем жіночих сердець – так... *(Обіймає, як Казанова, вдруге торкається грубіше).*

МАКС. Який?

ЮЛЯ. Нудний... Ой, я хотіла сказати... ну дуже серйозний.

МАКС. Із дурепами, ой, я хотів сказати... ду-у-уже пустими дівчатами – завжди.

ЮЛЯ. Дивіться на нього. І чим же ти наповнений? Може у рюкзаку золоті злитки? Чи діаманти з мою голову?

МАКС. Там – книги. А з твою голову діамантів не буває... тільки капуста.

ЮЛЯ. *(Регоче).* Точно чокнутий. Хто сьогодні книжки читає?

МАКС. Як хто? Всі. Винахідники, вчені, програмісти, наприклад. Не віриш?

ЮЛЯ. Ні, звісно.

МАКС. *(Кричить у рюкзак).* Пане чарівнику! Терміново прошу допомоги! Тут одна ду... дуже наївна дівчина не вірить у країну Бу. Навіть у те, що книжки всім допомагають.

З'являється Чарівник.

ЧАРІВНИК. Максе, друже, не бачилися давненько! Так-так-так! Думав, уже й не згадаєш. Країна Бу шле палкі вітання!

ЮЛЯ. У мого тата карта на стіні. Нема там ніякої Бу.

ЧАРІВНИК. Бу – це скорочено від Букландії.

МАКС. Від англійської – букз. По нашому – Країни книжок.

ЮЛЯ. Не дурна, чую.

ЧАРІВНИК. Максе, ти з бібліотеки йшов чи книгарні? Сподіваюся, мені знайдеться над чим почаклувати?

МАКС. *(Хутко виймає книги з рюкзака).* Хотів бібліотеці подарувати свої книги, із яких я виріс. Тримайте, пане чарівнику! Тут і наші казки, й іноземні. Нехай моя... знайома побачить, що і до чого.

Чарівник чаклує і зникає, натомість з'являються Аліса й Кролик.

Сцена 2.

З'являються Аліса і Кролик, сперечаються і несуть шахівницю.

АЛІСА. *(Із ентузіазмом).* На дошці було є2 – є4!

КРОЛИК. *(Менторським тоном).* Ні, міс Алісо, Чеширській кіт не так походив!

АЛІСА. Пане Кролику, ви помиляєтеся, саме так, шах і мат герцогині за вісім ходів! *(Побачили підлітків і синхронно з Кроликом).* Ой! Гуд монінг, чілдрен!

КРОЛИК. *(Голосно співає фальцетом з переляку).*

У лісі, лісі темному, де ходить хитрий лис

Росла собі ялиночка і зайчик з нею ріс. *(Двічі).*

АЛІСА. Пане Кролику, у нас інша казка!!!!

рень... Але чомусь я, дурна і незграбна Асоль, вірю. Мабуть... із останніх сил...

Повертається до авансцени.

Музична заставка тривожна, майже на одній ноті.

1 актор, потім по черзі всі, побачили корабель.

АКТОР 1. Розбий мене, грім... галіот...

АКТОР 13. Точно! Тримачтовий галіот... *(У трубу дивиться).*
«Секрет».

АКТОР 3. Вони... р-р-рожеві...

АКТОР 4. Рубінові!

АКТОР 5. Винні, як міцний кагор!

АКТОР 6. Червоні. Наче кров!

АКТОР 7. Пурпурові...

АКТОР 8. Багряні вітрила!

Етюд. Озвучити «Con te partirò». Артур Грей виходить. Рятує Асоль від самогубства. Актори поступово на задньому плані формують корабель і розгортають вітрила. Асоль недовіжливо, але поволі включається у спілкування з Греєм. Вітрила піднімають вгору. Грей показує напрям і виводить Асоль через залу до спільної мрії.

Завіса.

РЮКЗАК ІЗ СЮРПРИЗОМ

Казка-мініатюра

Дійові особи:

МАКС – хлопець років 10
ЮЛЯ – дівчина років 10
ЧАРІВНИК КРАЇНИ БУ
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА
ВОВК
АЛІСА
КРОЛИК
БАБА ЯГА
ІВАН ЦАРЕНКО

МАНДРІВКИ В ОРИГІНАЛЬНІСТЬ: мініатюри для юнацького та дитячого театру

Частина друга

Сцена 1.

Їдуть двоє підлітків у ліфті, нудьгують.

ЮЛЯ. *(Подумки).* Ну ладно, я їду в гості до подруги, а куди цей ботанік зібрався?

МАКС. *(Подумки).* Так-так, видно: страшна дурепка. Точно їде до подружки лясати точити, кісточку всім перемивати. Одне слово: дурепка!

ЮЛЯ. *(Подумки).* Він, мабуть, думає: «Яка красива дівчина, от би познайомитися». А я така вся: «Із занудами не вожусь!»

МАКС. *(Подумки).* Скоріше на свіже повітря – так напарфумилася, не інакше, весь флакон вилила на голову. Думає, мабуть, що красуня, кінозірка.

Ліфт застрягає.

ЮЛЯ. Що це?

МАКС. Приїхали.

ЮЛЯ. Оце халепа. Я не хочу тут півжиття просидіти!

МАКС. Зателефонуєш до аварійки, чи мені набрати?

ЮЛЯ. У мене зараз батарея сяде.

МАКС. Доброго дня! Двоє людей... *(До Юлі, прикривши рукою телефон: Як там тебе?)* ...Юлія та Максим застрягли в ліфті. Пишіть: вулиця Шевченка, 35, другий під'їзд. Чекаємо.

ЮЛЯ. Ти завжди такий?

ЧАРІВНИК. (З'являється заклопотаний, але радісний). Країна Букландія завжди поруч! Якщо, звісно, вірити у неї! Ти зможеш силою своєї фантазії оживляти будь-яких героїв. Тримай. Це тобі напам'ять.

ЮЛЯ. Що це?

ЧАРІВНИК. Читацький квиток. А мені час летіти до неписемних дітей та викладати англійську, французьку, німецьку, грецьку та ще 250 мов.

МАКС. Щоб книги оживлювати?

ЧАРІВНИК. Звичайно, тільки читачі зможуть бути чарівниками, як я. Це ж так просто – оживлювати героїв улюблених книг! До нових зустрічей!!!

ЮЛЯ і МАКС. До побачення!!!!

ЮЛЯ. Ой, як швидко час сплинув! І ліфт, на жаль, вже полагодили.

МАКС. Дзвони.

ЮЛЯ. Куди?

МАКС. Та подружці. Кажі, що ти не прийдеш. Ходімо, я тобі де-що покажу, про винахідників. Не пошкодуєш!

Завіса.

КРОЛИК. Невже? Тут повно дітей, і я не книжковий, а живий!!!! У голові все шкереберть!!!!

РАЗОМ. ААА!

МАКС. Міс Алісо, пане Кролику, заспокойтеся! Вас оживив на моє прохання Чарівник крани Бу!

РАЗОМ. Фух!

ЮЛЯ. А я думала, він так, для порядності паличкою помахав...

АЛІСА. Дякуємо, містере Макс! Ми про це навіть мріяти забули!

КРОЛИК. Я навіть соліднішим став! Як... як наш тато, англійський казкар Льюїс Керол!

ЮЛЯ. Вперше чую, щоб кролики розмовляли, і відразу – про письменників!

АЛІСА. Він про будь-що може світську розмову вести!

ЮЛЯ. Мені б так! А то неначе води в рота наберу, коли гарного хлопця бачу.

КРОЛИК. Це тому, що мало... вибачте... міс... читаєте.

ЮЛЯ. Та про що там читати... нудотааааа!

АЛІСА. Ха, ну, хоча б про те, що ми, англійці, першими винайшли швацьку машинку й тепер ти маєш красивий одяг відносно задешево й швидко пошитим.

МАКС. Чи про сірники, які теж родом з Англії.

КРОЛИК. Газована вода, що стріляє до носа!

АЛІСА. І пілосос – теж англієць!

МАКС. І навіть холодильник!

ЮЛЯ. Невже? Ціка-а-венько... А що, усі винаходи тільки англійці зробили?

МАКС. Звісно, ні, але треба іншу книжку відкрити, щоб переконатися. Дякую, друзі, за зустріч!

АЛІСА. Ми ще трошки погуляємо оживленими, бо стільки у вашому світі хочеться побачити, вивчити, запам'ятати!!!

КРОЛИК. Це, здається, бібліотека? Гайда до книжок про відомих шахістів, треба де-що перевірити...

МАКС. Не дуже баряться, зустрінемося на цьому ж місці!

Сцена 3.

Вовк і Червона Шапочка як добрі приятелі виходять, сміються, продовжують переживати щойно переглянутий фільм. Ніяковіють перед підлітками й штовхають одне одного: ти починай, ні, ти.

ВОВК. Червона Шапочко, я тебе з'їм!

ЧШ. Не їж мене, Вовчику, я тобі пісеньку заспіваю.

ВОВК. Зовсім забрехалися, Шапко, це не з нашої казки слова... Шарль Перо написав про бабусю, мисливців і... ммм... о! Піріжки.

ЧШ. Точно... Нашу книжку так давно з полиці не брали, що ми з тобою геть забули, як воно – оживати...

ВОВК. О, хлопець знайомий! Максиміліане, бонжур!

МАКС. Привіт, друзі! Це я попросив Чарівника вас оживити. Ну, щоб не тільки у моїй уяві ви були, а по-справжньому!

ЧШ. Дякуємо! Це дуже добре! Ми, поки летіли з казкового світу, встигли у кіно зазирнути з Вовком, не будь ми справжні французи!

ЮЛЯ. А чого це французи люблять кіно більше за всіх?

ВОВК. Максе, мадемуазель що, читати не вміє?

МАКС. Не певен, я її тільки десять хвилин знаю.

ЧШ. Ясно. Слухай, красуне, уважно. Франція – батьківщина балету.

ВОВК. Французи винайшли туалетне мило.

ЧШ. Ми придумали велосипед.

ВОВК. У Франції ростуть найсмердючіші й водночас найдорожчі гриби в світі – трюфелі, ми придумали їх їсти.

ЧШ. Заміжжя в білій сукні прийшло до вас теж із Франції.

МАКС. Ближче до діла, Юля все ще не розуміє.

ВОВК. І все це ніщо у порівнянні із нашим головним винаходом – кіно!!! Тому всі фільми у світі – то онуки перших французьких стрічок!

ЮЛЯ. А звідки ви все це знаєте?

ЧШ. Так це у всіх енциклопедіях: чорним по білому... Так що читати дуже корисно, любя. Багато про різні країни дізнатися можна. А то жоден принц не погляне у твій бік. Кажу тобі, як казкова дівчина – дівчині!

ЮЛЯ. Не треба мені книжок ваших і ніякого принца!.. Мабуть.

МАКС. Друзі, я поки книжку не закриватиму, встигнете ще там насидітися, хоч на велосипедах поганяйте трохи! Гадаю, півгодинки вам вистачить?!

Сцена 4.

Макс дістає третю книжку. Відкриває і починає зворотній відлік.

МАКС. П'ять, чотири, три, два, один – ось вони!

ЯГА. Космоліт «Ступа-2022» здійснив посадку на планеті Земля, в Україні, у місті Чернігові. Вітаю з успішним завершенням польоту! Іване Царенко, як самопочуття?

ІВАН ЦАРЕНКО. Ягуню Лісовиківно, все в нормі! Ви – чудовий капітан космольоту!

ЯГА. Політаєш, парубче, як я, три тисячі років, сам асом станеш! Ну, що тут у нас?

ІВАН ЦАРЕНКО. Ягуню, здається, що ми маємо щось не те казати...

ЯГА. Та бачу, діти сидять і стоять, і чекають щось на кшталт «Ходи сюди, добрий чоловіче, я тобі баньку витоплю, а сама потім тебе з'їм на вечерю!». Не дочекаються!!! Що, я даремно університет закінчувала? Даремно три тисячі книжок прочитала???

ІВАН ЦАРЕНКО. А я що, тварина, щоб мене їсти? Я, між іншим, усі загадки на міжгалактичному турнірі повідгадував!

МАКС. Любі наші герої, не переймайтеся! Ви сюди потрапили живі й здорові зовсім не для того, щоб переказувати старі казки. Їх кожен малюк причитати може.

ЯГА. А, Максе, привіт! Здогадуюся, чарівник країни Бу оживив нас для цієї дівчини.

ЮЛЯ. Добрий день. Яго Лісовиківно, ніколи б не подумала, що ви така... сучасна. Ступою, тобто космольотом керуєте!

ЯГА. Ну, без доброго чоловіка-штурмана мені не впоратися...

МАКС. А як ви ступу модернізували? Коли я казку читав, там все по-старому було...

ІВАН ЦАРЕНКО. Та ми не могли по-іншому. Українці – дуже винахідливий народ. Не вірите? Гасова лампа – справжня українка – раз!

ЯГА. Трамвай та Поштовий індекс – це два і три!

ІВАН ЦАРЕНКО. Кінескоп – вже чотири!

ЯГА. А п'ять і шість – вертоліт і навіть ракетний двигун! Нам залишилося тільки пристосувати розрахунки пана Корольова до своїх потреб!

МАКС. Круто!!! Це – по-нашому!

ЮЛЯ. А ви справді Царенко, чи тільки за паспортом прізвище таке?

ІВАН ЦАРЕНКО. З Рюриковичів ми. Не сумнівайся... Не підкажеш, де у бібліотеці тут розділ «Аеродинаміка»?

ЮЛЯ. Вибачте... Але я обов'язково дізнаюся... Ви ж принц... І поглянули на мене.

ІВАН ЦАРЕНКО. (Постукав по плечу Юлю). Я б тобі радив ось сюди поглянути (Повертає до Макса).

МАКС. Я, я не закриватиму книжку, допоки ви тут у бібліотеці читатимете.

ЯГА. Так-так, я встигнути ще хочу окрім книжок з аеродинаміки і модні журнали погортати. Справжня жінка має бути всебічно розвинутою...

ЮЛЯ. (Кричить вслід Язі і Царенку). Пані, і мені щось новеньке принесіть почитати! (До Макса). Оце так зустрічі... Голова обертом...

Так само, як і ноги!
Вона пропорції не порохувала!

БЕТСІ. Так, всі вони: і міс Циркуль, ой, міс Лоуренс, і сусід Роббі Коен, і учитель графіки... і навіть подруга Еммі вважають мене нездарою. Коала мовчить. Сопе й мовчить. І кумедно лізе кудись у хащу своєї фантазії. Але одного разу коала вирішила припинити терпіти й просто ні до кого не озвалася.

МАСКИ. *(Мама, тато, брати, бабуся).*

Бетсі, копирсайся швидше, ми запізнюємося до школи!

Сонько, відчини, вбиральня не приватно твоя!

Бет, я знову розачарований твоїм темпом!

Доню, скільки можна нас дратувати. *(Стривожено).* Доню?

Вона нездужає, їдьте. Міс Лоуренс, я зателефоную. Гарного дня. *(Усі йдуть у справах).*

Гей, вони поїхали... Чаю хочеш?... Можемо... трохи помалювати на моїх шпалерах. Я хочу, щоб ти створила мені куточок у стилі... аніме.

БЕТСІ. Моя бабуся Матильда раніше була бухгалтером. Хорошим, але таких багато в нашій Австралії та й у світі не мало. З дитинства вона мріяла про дизайнерську агенцію, та батьки підняли на глум. Тепер про шпалери. Це була найкраща бабусина ідея. Ми витягнули на горіще купу речей, відкрили вікна, увімкнули гучно музику і взяли кожна у руки відерце фарби й пензлики.

(Пластика у стилі рок-ен-рол).

Я відчула, що моя коала задоволена й вчиться дивитися на світ по-іншому. Я твердо вирішила її виховувати. Ні, доглядачкою звірів у зоо я не буду. Не вгадали... А от мріяти – це круто. Особливо, коли в тебе є однодумець. Нехай поки що тільки один.

Сцена 5.

*Індія. Радж знімає маску,
усі інші стоять спинами до глядача.*

РАДЖ. Я її побачив уранці. І тільки вірш Рабіндраната Тагора бив у скроню набатом. Красива і надзвичайна. Її сарі було кольору моря. Її очі – безодня. Це треба записати.

МАСКИ. Чув, Радж Шапаруні запав на першу модницю й красуню – Лірі.

Син рікши думає про стосунки з донькою власника ринку...

Ну, школа у нас демократична.

Але Лірі знає собі ціну.

Коли оголосить – комусь стане непереливки...

КУЛЯ, ЯКА БУЛА ТРОХИ ПІРАМІДОЮ

Соціальна драматична мініатюра

Дійові особи:

ВАСИЛЬ ДУНЯ

ДЖОН СМІТ

СИМОНЕТА РІНАЛЬДО

БЕТСІ МАКФРАЙ

РАДЖ ШАПАРУНІ

ТАО НУМБАІ

Сцена 1.

*Актори у масках граються земною кулею.
Василь знімає маску, бере кулю, йде на авансцену.*

ВАСИЛЬ. Досить. Далі без мене... Життя не вдалося. Залишається хіба що втопитися. Батько поїхав на заробітки і п'ять років, як у річку шубовснув. Мама не дозволяє це казати... Але він нас... кинув. І – головний спадок. Прізвище – ну, гидшого годі вигадати...

МАСКИ. *(Хором).* Ду-ня!

(По рядку) Розпустила Дуня коси,

А за нею всі матроси!

Розпустила Дуня нюні

І ридає біля клуні!

ВАСИЛЬ. Це я, Василь Дуня, з пелюшок чую... А у школі додалося новеньке.

МАСКИ. Дуня, а Дуня, скажи: якої ти орієнтації?

Та що тут питати – звісно,

(Хором): блакитної!

ВАСИЛЬ. *(Намагається вдарити, промахується).* І я вдарив. Вдарив так, щоб заюшилися... щоб зуби повибивати, до кісток щоб пройшло... Так... Бо навкруги – самі пики.

МАСКИ. Дуня! Дуня! Дуня!

ВАСИЛЬ. Тільки у тебе людське обличчя, Пірате... Дивився? А ти не дивися... Кажеш, що я дурний? Сам дурень. Ніхто мене не чує. І не розуміє. А я розумію ліс. Люблю його фотографувати, мрію зняти реліктові дерева... І ти засуджуєш...

Усі дивляться, як отому покидьку дошкулити. Досіпатися. Довести...

Так. Мабуть, з мене досить... от завтра і зроблю це. І ніхто не помітить, що Дуня – «злився». Не скавчи, Пірате... Тоскно і без того.

Ну, хіба що... кілька слів у блог напишу про це. Попрощаюся. Все одно ніхто з однокласників не читає англійською, то і не знатимуть... У мене у підписниках самі іноземці...

Сцена 2.

Америка. Джон знімає маску, всі інші стоять спинами до глядача.

ДЖОН. От причепилася. *(Імітує жіночий голос).* Я проведу тебе? Допомога не потрібна? А чи довго нові окуляри виготовити? *(Своїм голосом).* Тобі це реально треба? А, пішла ти!.. Ну чого вона лізе і лізе... Так, я погано бачу. Але це не привід нагадувати мені двадцять чотири на сім, що я каліка. Така руда й миршава... І лізе зі своїм жалем. Не треба мене жалити!!! Я все одно того Бекера притисну! Зарікаюся...

Ну... якщо по чесноку, то не треба було Руду Поллі посилати. Вона... єдина, хто підняв мої розбиті окуляри з підлоги. Всі інші сміялися, коли Бекер одним рухом збив їх з мого носа і я, як кріт, навпомацки, намагався зрозуміти, де я і хто?

МАСКИ.

Джон Сміт, а, Джон Сміт!

Покажи, де Техас.

Джон, не затримуй клас,

Сміт, де у таблиці пльомбум?

Джон, визнач, у якому слові Майк зробив помилку.

ДЖОН. Ви всі – одна велика помилка!!! Моя мрія – щоб ви щезли! Бачити вас не можу, як і Техас, який вічно губиться на карті... І клятий пльомбум, і дабл «оу» на дошці у майклових реченнях...

Навіщо Поллі пленталася за мною й скиглила: поїхали на вікенд у зоосад? А бачив блакитного голуба? А бачив?

Стоп. Його реально можна побачити. *(Телефонує).* Поллі, кажеш, той голуб, у біса, реально синій? Їдьмо.

Сцена 3.

Бразилія. Симонета знімає маску, всі інші стоять спинами до глядача.

СИМОНЕТА. *(Телефоном).* Тату, я сьогодні зі школи раніше... Забереш? Чому-чому... Бо мене не взяли. Тому що... спідниця не налізла... Так, у всіх дівчат однакові, бо ми – група підтримки, маємо бути у жовто-гарячих... А я і не їм... Майже... Так мірки знімали півроку назад!!! Чао...

Ну от. І він також. Усі про це... Тільки про це...

МАСКИ.

Жирпомпаса Симонета

З'їла в школі три котлети,

З'їла дев'ять поросят

І тринадцять гусенят.

Проковтнула божевільню,

Ринок, баню, суд цивільний.

Жиром умивається –

Симона називається!

СИМОНЕТА. Як постійний дощ за вікном. Як пісок у капцях. Як писк гальм. Ну що мені тепер, під колеса кинутися?

Телефон викликає.

Так, тату. Уже вийшла. Як завжди, на алеї. Купив?!!!! Я тебе обожаю! Що дають сьогодні? Мого улюбленого! А склад акторів? Супер!

Маски лагідно обіймають.

Мамочко! Я знаю, ти там, на небі, хотіла, щоб я була танцівницею. І обов'язково перемогла. Ти танцювала самбу в самому Ріо. А я після твоєї смерті тільки те й роблю, що їм. Вибач мені. Правда, Шекспіра можна любити й товстухою. Правда, мамо?

Сцена 4.

Австралія. Бетсі знімає маску, усі інші стоять спинами до глядача.

МАСКИ.

Бетсі Макфрай, знову оцінка – тільки «І».

Макфрай, ти знущася, я втретє питаю, як формулюється теорема синусів?

Бетсі, ти чуєш питання?

Вона тупа, як кут, який обрахувати не може!

ХОРОМ. Сторони трикутника пропорційні синусам протилежних кутів!

БЕТСІ. І я кажу – протилежні... у мене інтереси. Я – коала. Мала й притиснута в кут коала. У малюнках – трохи вивільняюся. Але навіть у школі мистецтв та клята математика наздоганяє й у спину тисає своїми сухими кістками пальців.

МАСКИ. Бетсі Макфрай!

При таких знаннях ти ніколи не створиш нормального малюнка з перспективою.

А руки! Подивіться, як вона малює руки!

Здаюся!..
Гнилий рот дядька Нельсона!!!
Сміх.

Хлопче, я знаю фонд, який може оплатити тобі квитки. Це правда
можливо. Дивись – так і з'ясуєш, хто ти й куди йдеш.

Маски радісно грають у м'яч – земну кулю.

Завіса.

РАДЖ. Тамую подих. Іде. Привіт. Ти минулого тижня погодилася
зі мною пообідати на великій перерві. Не пам'ятаєш? Нічого. Можна
завтра. Не зголоднієш до завтра? Дотепно... Ну тоді... післязавтра...
(Проходить, він у спину). Може...

Вона знала, що мене можна, як гілку, відхилити на своєму шляху.
А я буду вдячний лише за те, що торкнулася. Але навіть гілка має жи-
ві соки у своїх жилах.

МАСКИ.

Ти теж це отримав?

Та вся школа його листи отримала.

Навіть директор і старий сторож Енерсон, який збочений на еро-
тиці.

*(Читають, знуцаючись. Радж у певному місці не витримує, падає
і корчиться у болях).*

Роповідають, нібито колись,
Як золотом на камені чудеснім
З'явився перший твір, боги небесні
Навшпинячки до моря подались
Із демонами вкупі,
й зазирали
З цікавістю в глибінь (і не здригнули
Божественні повіки).
Мовчазні,
Схиливши голови, вони стояли
І голос океану наслухали,
Заплющившись, неначе у півсні.
І потім у глибінь вони пірнули,
І вічну тайну
сколихнули,
Запінили весь обшир океану –
І після довгих
і тяжких зусиль
Богиня Лакшмі, вийшовши із хвиль,

*(Маска-хлопець із накладними грудями, хитаючи стегнами вихо-
дить. Інша маска за ним крадеться і лопає груди – повітряні кульки
наприкінці вірша).*

Красу їм появила незрівнянну.

РАДЖ. Вона просто знищила мій світ. Рабіндраната Тагора я не
звинувачую ні у чому – поет як поет, але читати його не ризикую. Бо
саме тоді, коли тисячний раз пробурмотів рядки, захотілося спалити
себе. Нічого іншого після ганьби у соцмережах не лізло у голову. Зу-

пинило те, що смерть якась жіноча виходить, як вдова за чоловіком побивається.

Ми ніколи більше не розмовляли. Але у тих рядках, які вона сплюндрувала, я вловив головне – нехай не золотом, але на камені життя можна і самому дещо написати.

Сцена 6.

*Танзанія. Тао знімає маску,
всі інші стоять спинами до глядача.*

МАСКИ.

Дивіться, йде!

Демон! Білий чорт!

Щоб ти здохла, корова через тебе не доїться!

Навіщо батьки не залишили тебе у притулку для покидьків?

ТАО. Жодна біла людина не знає, що то за прикрість бути альбіносом серед людей чорної Африки. Особливо у Танзанії. Виживати з таким діагнозом – це не просто бути іншим. Чи бути білою вороною, як у вас кажуть. Це все дитинство бути предметом для полювання.

МАСКА.

Місцевий підпільний бізнес – засоби від СНІДу.

Тисяча доларів за настоянку на сухій шкірі альбіноса.

П'ять тисяч – засіб для потенції, на основі... *(Рота закрити долонею).*

ТАО. Дітей-альбіносів віками просто вбивали. Перша судова справа із реальним вироком була у дві тисячі дев'ятому. Двох дегенератів повісили. Але СНІД в Африці надто масова проблема, як і тенета магії, шаманства, людської глупоти й жорстокості. Тому в моїй рідній Танзанії часто можна побачити альбіносів без пальців.

МАСКА.

Держава будує для вас інтернати і бере під охорону.

Нема чого жалітися, ви не жебракуєте й не голодні там.

Вам, білим покидькам, навіть освіта та медицина надається за гроші меценатів.

ТАО. Але за десять доларів охоронець може зробити вигляд, що заснув... І тоді вночі прийдуть вони.

МАСКИ. *(Хором).* Мисливці за білими руками.

Пантоміма боротьби з масками.

ТАО. Дякувати Богу, мої батьки, простий перукар та швачка, зібрали кошти, і коли мені було десять, залишили цю країну. Спочатку нашим притулком став сусідній Мозамбік, бідний і постійно потерпаючий від тероризму. І згодом нарешті омріяна й цивілізована – Пів-

денно-Африканська республіка. Я побачила тут океанські безкрайні пляжі з білим піском, пишні виноградники й головне – Мис Доброї Надії. Саме там одного вечора прийшло почуття свободи і захищеності. Разом з ним – бажання шукати своє місце у цьому світі.

Сцена 7.

Україна.

ВАСИЛЬ.

О, чорт, замість того, щоб, як нормальна людина, втопитися, я банально заснув. І чомусь страшенно хочеться глянути... *(Відкриває ноут).* Невже комусь у світі мої заяви цікаві? Хм, п'ять коментів.

ДЖОН. Друже, колись я думав так само. Але зробивши мале зусилля й довірившись іншій людині, знайшов шлях від приниженості до самого себе. Останні десять років я знаю: орнітологія – моє покликання і сенс. Біль відійде, і світлі крила мрії винесуть до майбутнього. А сині птахи таки є. Дикі.

СИМОНЕТА. Дорогий Василю. Трагедії мають змінювати світ. Як театральний критик певна, що твоє життя варте того, щоб поставити в ньому не одну виставу, а декілька – прекрасних і сильних. Автором сценарію будеш саме ти.

ЕЛІЗАБЕТ. Хлопче, посміхнися. Усі генії мають пройти шлях випробувань. У чомусь ти обов'язково геніальний. Це кажу тобі я, Елізабет Макфрай, художник анімаційного кіно. Хоча окрім Матильди ніхто в це не вірив. Тому варто дослухатися до самого себе й почати нове життя.

РАДЖ. Гей, жодна погана днина не варта доброго плову чи піцци! Чи що там у тебе на батьківщині можна переїсти? У Делі є п'ятизірковий готель... Там я вже дослужився до шефкухаря. Смак до життя – це головне наше покликання.

ТАО. Працюю коректором у дитячому журналі. Одночасно волонтерю у Червоному хресті. Як і всі, хто у мережі відгукнувся на твій біль, я розповіла свою історію, щоб переконати: пережити можна цю несправедливість. Будь великим, як піраміда Хеопса, і щедрим на відпускання образ. Чекаю в гості. Якщо хочеш, поговорю з шефом, і ти зможеш стати моїм помічником тут, на самому півдні Чорного континенту, під час літніх канікул. Будемо доглядати хворих на СНІД дітей, від яких відмовилися батьки.

МАСКИ БЕЗ МАСОК.

Тао Нумбаї, поглянь, який у мене жираф!

Тао, я проковтнув кісточку – дерево в пузі не виросте?

Тао, відгадай загадку – жовта печера й погано пахне?

ВЕДМЕДИК ПЕТРИК ТА ЙОГО МРІЯ

Інтерактивна драматизована ігротека

Дійові особи:

ВЕДМЕЖА ПЕТРИК
ТАТО ВЕДМІДЬ
Вчителі Петрика:
БДЖОЛА МАЙЯ
МЕДУЗА
ЛЕБІДЬ
ЯЩІР

Тато Ведмідь читає газету, Бджола Майя, закохана у нього, лоскоче його квіткою.

БДЖОЛА МАЙЯ. *(Грайливо, настирливо, потім ображено).* Бзсссс! Бзсссс! Бзсссс!

ТАТО ВЕДМІДЬ. *(Підхоплюється, поцілував ручку Майї, як вибачення).* Уже весна минула, Усі ведмеді прокинулися, і тільки мій Петрик – ледащо – спить. Ось так. *(Показує з почухуванням за вухами, плямканням, дриганням ногою).*

МАЙЯ. Але ведмедів будити не можна.

ТАТО. Так... Вони тоді на злих перетворюються.

МАЙЯ. Дозвольте представити – Михайло Потапович Топтиженко.

ТАТО. Вчитель мови в лісовій школі.

МАЙЯ. І скажу по секрету... батько най-най... найнебезпечнішого, ой! Ведмедика у світі!

ТАТО. О, і колеги тут як тут!

МАЙЯ. Уся лісова школа – як на долоні!

Витанцювують три нових вчителі як лебеді з балету Чайковського.

ТАТО. Пані Маййо, ви чарівна бджілка й добра вчителька праці, але жалите у саме серце... Вітаю, колеги!

МЕДУЗА. Вітаю, пане Михайле! А що це ви на педагогічну нараду не прийшли? До речі, з мого предмету, морезнавства, у вашого Петрика таке собі дохле чотири...

ТАТО. Так він...

ЕТЮД ПРО ТЕАТР

*Мініатюра
про сутність і призначення театрального мистецтва*

Дійові особи:

Сім АКТОРІВ

Пластична експозиція.

АКТОР 1. Сьогодні без риторики. Нам, молодим, визначати, що таке театр?

АКТОР 2. Театр – як дерево – росте й віддає зелену сутність свого існування всім нам.

Етюд.

АКТОР 1. Згода! Якщо дерево – то яке?

АКТОР 3. Тис.

АКТОР 4. Евкالیпт.

АКТОР 5. Акація.

АКТОР 6. Тополя.

АКТОР 7. Рододендрон.

АКТОР 1. Ні, так хтось вирішить, що театр – це колекція міцних дерев'яних маріонеток, пустих ляльок, виготовлених із порід цінної та не дуже деревини!!!

АКТОР 2. Ви не маєте рації! З дерев роблять папір. На оспіваній філософами табулі расі – чистій дощці – пишуть слова. Слова є намисто драми.

Етюд пластичний «Друкарня».

АКТОР 1. Ниткою драми є музика.

АКТОР 2. Ха, кажете, музика? Ота нудна і правильна – до, ре, мі, фа, соль? Да мене зараз знудить від вашого пафосу.

АКТОР 1. Якби вони всі: «до», і «ре», і навіть «соль» змогли тобі відповісти – вони б показали, що для театру значить музика.

АКТОР 2. Ноти – мертві вигадки композиторів.

АКТОР 1. Ноти, може, і вигадки. Але ми зараз у театрі. Чому б не вигадати історію про силу музики?

Музична заставка, де актори 3, 4, 5, 6, 7 грають етюд-пантоміму про те, як музика танго перетворює скандальну бабку на радісну.

Танго. Скандальна стара прибиральниця перетворюється на пристрасну даму.

АКТОР 2. Почуйте мене, хоч на хвилину давайте припустимо, що театр – це все ж таки слова.

АКТОР 1. Так, адже ми зараз думку одягаємо в слово. Чиї драматичні розсипи думок ти готовий зіграти? Хто твої улюблені слово-творці?

АКТОР 3. Вільям Шекспір.

АКТОР 4. Микола Куліш.

АКТОР 5. Мольєр.

АКТОР 6. Чехов.

АКТОР 7. Українка.

ВСІ ХОРОМ. Леся.

АКТОР 3. Тут і дерево заволає – ми жодного разу не грали саме цих авторів!!!

АКТОР 4. Ми ще їх не грали, але на дереві світового театру вони вже принесли свої плоди.

АКТОР 5. Чи смачні, як пізнати?

АКТОР 6. Немає іншого способу – грати.

АКТОР 7. Згода, тільки грати так, щоб жодна краплина мистецтва не пропала марно. Не розплескалася у пісок суєти суєт. Грати так, щоб слова оживали.

АКТОР 1. Творчо!

АКТОР 2. Емоційно!!

АКТОР 1. Аскетично.

АКТОР 2. Тендітно...

ВСІ. Радісно!!!

Етюд про дерево.

АКТОР 1. Сьогодні без риторики. Нам, молодим, під силу дати відповідь на непросте, але життєве питання – що це за диво – театр?

АКТОР 2. Театр – як дерево – росте і віддає зелену сутність свого існування.

АКТОР 3. Трепет.

АКТОР 4. Енергію.

АКТОР 5. Аромат.

АКТОР 6. Тіло велике й сильне.

АКТОР 7. Руки – віти.

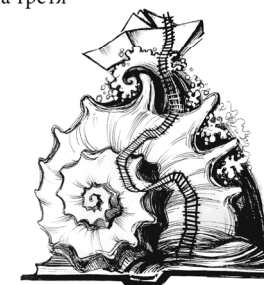
ХОРОМ. Всім нам.

Завіса.

МАНДРИКИ: драматизовані інтерактивні сценарії свят для малечі

Частина третя

ОСТРІВ СКАРБІВ

Драматизована ігротека з елементами сканворду та квесту

Дійові особи:

ПАПУГА КАРУДО
СКЕЛЕТ КАПІТАНА ФЛІНТА
РУСАЛКА СУСАННА
ПІРАТ СІЛЬВЕР
ПІРАТКА МОНІКА
ПІРАТКА ПЕНЕЛОПА

ПАПУГА. *(З'являється на сцені стрімко, пританцьовує під пісню «Ямайка», вітається).* Круто жити не заборонити! Сам собі хазяїн! Де хочу, літаю, де не хочу... теж літаю. Так і живу на... цьому... проклятому безлюдному острові! А ви всі мені просто наснилися!

СКЕЛЕТ. Привіт, Карудо!

ПАПУГА. Ура-а-а-а! *(Зустрічно біжать обійматися і розминаються).* Ріднесенький! *(Ще раз не вдалося обійнятися).* Ти прокинувся! *(Обіймашки нарешті правильні, скелет підіймає Папугу).* Значить... Постав мене. *(Поставив).* Будь-ласочка.

СКЕЛЕТ. Я прокинувся, бо кості старого капітана Флінта чують: хтось хоче викрасти наші скарби.

РУСАЛКА СУСАННА. Флінте, та ти зовсім закостенів! Кому тут красти? Тільки мавпи навкруги... які мучать мій хвостик.

СКЕЛЕТ. Тобі, Сусанно, – тисячу чортів на хвіст, бо хоча ти місцева, але баба... *(Русалка гнівно ставить руки в боки, наступає).* Вибачте... жінка. Зуб даю! *(Дійсно, Сусанна отримує в руку зуб, підозріло розглядає, пробує на укус, плює, гидливо викидає).* Не сьогодні-завтра нагрянуть непрохані гості! Тим більше, що одноокий Джо... *(Рукою кличе русалку та папугу для таємних перемовин).* Тссс! *(Згрупповуються всі разом).* Бачив мою карту...

ПАПУГА. Так, схоже, капітан Флінт не жарти каже! Я чую на березі шум.

РУСАЛКА СУСАННА. Ой, матусенько Медузо, татечку Нептун! Ховаймося!

Утрюх накриваються простиралом.

Вихід піратів. Марширують гротескно, оглядають місцевість, зображають утому.

МЕДУЗА. Він мені і каже: Медузо Коралівно, я ведмідь бурий, а не білий, у вашому солоному морі жити не збираюся!

ТАТО. Ех...

ЛЕБІДЬ. А з мого предмету, повітрялогії, і того гірші оцінки...

ТАТО. Та помилосердствуйте, у нього і крил нема, Лебеде Принцовичу...

КОРОЛЬ ЯЩІРОК. То ви, колего, може й моїм предметом готові знехтувати?

ТАТО. Та що ви, Ящере Плазуновичу, як можна???? *(Знущуючись).* А що саме ви викладаєте? Забув зненацька...

КОРОЛЬ ЯЩІРОК. А... *(Задихається від образи).* Я здогадувався, що це в нього... родинне! Як можна не поважати геологію й всі науки про землю!!!

Музична заставка.

ХОРОМ. О!

МАЙЯ. Медведик...

ЛЕБІДЬ. ...Петрик...

ЯЩІР. ...Вже...

МЕДУЗА. Прокинувся!!! *(Перемістилися).*

Музична заставка. З мультфільму «Петрик Пятчкін».

(Вчителі знімають окуляри й вдивляються синхронно у Петрика, тримаючи окуляри на витягнутих руках).

ПЕТРИК. *(Іде із протилежного боку зали).* Сто тридцять вісім *(За руку вітає дитину),* сто тридцять дев'ять *(Іншу вітає),* сто сорок *(Ще раз вітає)! О!!!* Сорока сказала, що модно вітатися сто сорок разів! Тату, зроби вигляд, що мене не знаєш, і тоді сто сорок – красиве число залишитися...

ТАТО ВЕДМІДЬ. Пет-ри-ку!!! Скільки можна!!!! Поки ти спав цілісіньку зиму, звірята та школярі вивчили й морезнавство...

МЕДУЗА. З Медузою Коралівною!

ТАТО. І повітрялогію...

ЛЕБІДЬ. З Лебедем Принцовичем!

ТАТО. І працелюбність!..

МАЙЯ. З Майєю Вуликівною!

ТАТО. І навіть геологію...

ХОРОМ. *(Перебивають).* З Ящіром Плазуновичем!

ЯЩІР. ...простим королем Ящірок... так, зі мною... чи самотужки...

ТАТО. А ти замість того, щоб навчатися – гав рахуєш, чи то пак – сорок слухаєш!

ПЕТРИК. Ха, кому треба твої науки!!! Ладно, не вмирайте. Трохи вчителі потрібні. Вони можуть навчити, як варити смаколики...

ВЧИТЕЛІ ПО ЧЕРЗІ. Оголошуємо урок виготовлення шоколаду! Запрошуються всі охочі! Піднялися з місць! Повторюйте за нами!!!

Шоколата.

ПЕТРИК. Такий смачний урок! Але більше ніякі науки мені не потрібні. Головне – бути модним. Ось, тату, дивися, які в мене шорти!

МАЙЯ. *(Торкається).* І звідки це диво?

ПЕТРИК. Це – бегемотикова мама подарувала. Бо її Мотя не влазить більше в них.

МАЙЯ. Так, він великий.

ТАТО. Проте знань багато у нього самого влазить. Всі книжки читає... як швидкісний пароплав!

ПЕТРИК. Ну то й що, проживу я й без ваших книжок. Я мрію не про пароплави, а про показ мод у Парижі. Хочу живих дизайнерів побачити. Тих, хто круті штани вміють шити. От купи мені французький квиток і... тільки ти мене й бачив!

ТАТО. Прекрасно! Мрієш про квиток? А будь-який вислів про Париж знаєш? Може знаєш річку якусь французьку? Чи письменника? Адьо! Пішки чеши до Парижу!

Петрик засмучується.

МАЙЯ. *(Всіх колег на раду кличе, перешіптуються і, посперечавшись, погоджуються. Протягує книжку Петрикові).* Петрику! Є вихід!

ЛЕБІДЬ. Ось, тримай – це енциклопедія. Вона містить знання з усіх наших уроків.

МЕДУЗА. Коли Петрик, чи то пак, пан Пьер прочитає з неї речення...

ЯЩІР. ...тоді і про квиток до Парижу поговориш з татом!

ПЕТРИК. І прочитаю! Ех! Маййо Вуликівно, у всіх тато як тато, а мені вчитель дістався, от горе... Що від мене ці вчителі хочуть? Мабуть, ребуси якісь???? І хто б мені допоміг правильні літери назбирати? І той, як його... девіз про Париж розгадати...

ЛЕБІДЬ. Друзі, давайте допоможемо Петрику! Треба об'єднатися у шість команд, виконати від кожного героя завдання й скласти для Петрика девіз зі словом Париж!

Хід імпровізованої частини

Глядачів організувати у шість команд. Кожен персонаж проводить по дві активності та передає свою команду по годинниковій стрілці іншому персонажу. Мета – зібрати літери і потім скласти речення для Ведмедика Петрика. На порозі школи необхідно вдягнути

капітанам бейджі, вивчити кричалку, пояснити правила гри загальної.

ТАТО. Їхали ведмеді на велосипеді! Всі медалі забирали, слабаків перемагали!

1) Гра «Вітер дме на...» (підбір якостей чи ситуацій, коли необхідно помінятися всім місцями).

2) Домальовки: по черзі всі учасники команди мають створити портрет свого героя.

ПЕТРИК. Ведмежата дуже модні – до Парижу їхать згодні!

3) Гра «Острівки» (на вибування учасників).

4) Гра «Світлофор» (на проходження з місця на місце за певних кольорових обмежень).

МЕДУЗА. Ми веселії медузи, нас бояться карапузи!

5) Гра «Тунель» (на швидкість пролазити у тунелі).

6) Гра «Склади мене» (на обруч наклеїти паперові деталі, щоб вийшла медуза).

ЛЕБІДЬ. Гуси-лебеді на старті перемоги тільки варті!

7) Естафета «Попелюшка» (у туфлі на високому підборі).

8) Гра «Літає-не літає».

ЯЩІР. Ми не любим теревені, бо ми ящірки зелені!

9) Гра «Картопля» (передача м'яча).

10) Гра «Йшла собака по бульвару».

МАЙЯ. Смугасті і круті, роботящі бджоляки!

11) Естафети (Нагодуй ведмедів)

12) Вгадай, хто «вжалив» у спину.

Таким чином шість команд рухаються по колу в ігровеці й збирають у аніматорів за виконані завдання букви свого слова.

ФІНАЛ

ПЕТРИК. Друзі, то давайте складемо, що вийшло у нас врешті-решт!

Герої, допомагайте своїм командам!

По черзі герої (дійові особи) викрикують слова-розгадки:

Петрику, бажаєм знання знайти! Парижу привіт!

Фанфари.

Призи.

СКЕЛЕТ. Складемо девіз – речення з ваших літер!

РУСАЛКА. Ура, ми зараз навчимося читати!

Капітани зможуть біля карти обміняти слова на підказку дороги до свого командного скарбу!

ПІРАТКА. Тільки домовимося, коли ви скарб знайдете, принесете сюди, ми перевіримо, хто що отримав! Зустрінемося біля карти. Уперед, до своїх героїв, і шукаймо разом з командою!

Методична порада – для збирання літер на локаціях обирати слова чи словосполучення з дев'яти слів, стільки ігрових завдань мають виконати діти. Наприклад, перша команда буде збирати слово «Перемагає», друга – «негаразди» і третя – словосполучення «добра воля»).

Фото на пам'ять.

Прощання з дітьми.

СІЛЬВЕР. Все, баста! Прийшли. *(Усі витирають піт, обмахуються від спеки).* Начебто тут!

ПІРАТКА МОНІКА. Сільвере, ти добре подивись навкруги. Око ж усього одне лишилось. Та й пам'ять... підмочив уже, хе-хе... старий п'янчуга... *(Сміються з Пенелопою).*

СІЛЬВЕР. *(Замахується на Моніку, Пенелопа захищає подругу).* Ах ти, курка обципана! Мене, самого Джо Сільвера, повчати надумала!

ПЕНЕЛОПА. Не повчати, а перевіряти. Дивимося уважно: дерево – є, гори – на місці.

СІЛЬВЕР. Ой-йой! Стоп. Усе пропало. Нема, як його... скелета!!!

МОНІКА. *(Підбігають до місця, куди вказав Сільвер).* Точно! Ми його тут лишили після того, як ти насмерть побився з капітаном Флінтом.

ПЕНЕЛОПА. Щось ви плутаєте. Скелети не бігають по островах! *(Місцеві герої вистрибують з-під укриття з наростаючим криком).*

РУСАЛКА. Йо-хо-хо!

ПАПУГА. А в нас – ще й як бігають!

СКЕЛЕТ. Вітаннячка-вітання на обіди та снідання! *(Пірати синхронно втрачають свідомість).* Я завжди говорив, що жінки на борту *(Хором із Русалкою та Папугою)* – до нещастя!

МОНІКА. Хей, Пенелопо, досить лежати, здається, нас ображають!

ПЕНЕЛОПА. Так, Моніко, досить прохолоджуватись! *(Встає, шаблю наголо й наче генерал командує).* Пірати! Давайте покажемо цим кісткам-брязкальцям урок ввічливості!

Пірати оточують Скелета, Русалку й Папугу з повітряними шаблями й обходять під музику, ніби беруть у полон.

РУСАЛКА. Цікаво! Просто бойовик! Хоч дізнаюся, як ото пики товкти.

МОНІКА. Дивна дівця, вирядилася, неначе на бал.

ПЕНЕЛОПА. Це вона хоче нашого пірата причарувати своєю лускою. *(Сміються).*

ХОРОМ. Ми розумниці-піратки, чужаки покажуть п'ятки.

МОНІКА. Ну, а хвіст якщо отам?

ПЕНЕЛОПА. Вмить відрубам! Без вагань!!!

ПАПУГА. Усе, я крила натовив! *(Всі опустили шаблі, жест нерозуміння, руки в сторони).* Сили не рівні? *(Пірати роблять жест нападу – всі підіймають руки вгору).* Хазяїне, як на мене, настав час... ділитись.

СКЕЛЕТ. Отже, панове пірати. Будемо говорити чітко й ясно, лопни моя селезінко!

СІЛЬВЕР. Говори, та якомога коротше, мені пістри потрібні, а не твій язик, тьху! І язика то у нього немає... кістлявий!

СКЕЛЕТ. Дякую, що нагадав! (*Гладить ребра*). Ви, як і я, любите золото. (*Показує пальцями*). Але от біда – чарівна карта їх показує... (*Всі стали до нього на низький крок*), але не віддає. (*Розчаровано відсахнулись*).

СІЛЬВЕР. (*Крок уперед*). Порвати!!!

ПЕНЕЛОПА. (*Крутить руками млин і вгору розводить різко руки*). Підірвати!!!

МОНІКА. (*Руками зображає полум'я*). Підсма-а-ажити....

ХОРОМ. Провчити її!

ПАПУГА. І як ви без неї скарб знайдете???

ВСІ. (*Нависають над Папугою*). Як? Як? ЯК?

РУСАЛКА. Тільки за допомоги тих, хто читати вміє! І вивчив усі літери Букваря. (*У всіх героїв видих безнадії*).

МОНІКА. (*Здогадалась, піднеслась корпусом уперед*). Може... нам дітей взяти в долю?

ВСІ ХОРОМ. Клас!

ПЕНЕЛОПА. Друзі, допоможете нам? Ми безграмотні!..

СІЛЬВЕР. А скарбом ми поділимось.

СКЕЛЕТ. (*Радий, потирає руки*). Зараз перевіримо, що карта нам скаже... (*Папуга та Русалка радяться з картою на банері, потім хором*). Вона згодна!

ПАПУГА. Карта зможе розкрити секрет і показати, де заховано скарб... Тільки якщо дітки виконають дев'ять завдань і здобудуть літери для піратів!

РУСАЛКА. Не гаймо часу, друзі, формуємо три команди! І гайда картою до скарбів!

Хід імпровізаційної частини

1. Заздалегіть до дійства заховати на території три пакети з цукерками.
2. Формуємо три команди (оптимально гру проводити з одним класом, команди по вісім–десять дітей).
3. Провести вибори капітанів.
4. Назва та девіз учать покомандно й по черзі перевіряють, як хороше скандування.
5. Розвести дітей на локації, відстань метрів 10–15 одна від одної. Кожен актор-провідник зіграє в дев'ять ігор, а актор-резидент в три гри по три рази.

6. Оголосити правила: гравці на локаціях здобувають за кожну виконану командно гру певну літеру. Наприкінці мають скласти пароль для здобуття скарбу.

7. Скарб шукають з провідниками за принципом «тепло-холодно».

Зміст ігротеки

1) **Корабельні загадки:** діти пролазять у текстильний тунель; щоб звільнитися з тунелю, потрібно відгадати загадку.

2) **«Вигуляй акулу»:** у великий мішок у вигляді акули залазить дитина, їй допомагає ще одна тримати мішок. Так вони стрибають до мітки, потім міняються і рухаються в зворотньому напрямку; опісля акулу вигулює інша пара.

3) **Естафета «Запали смолоскип»:** формуємо дві команди; завдання – вдягнути кожному по черзі на руку довгу рукавичку – «факел», добігти до ведучого, доторкнутись рукавичкою долоні ведучого та повернутись назад.

4) **Морська показуха:** ведучий загадує дитині назву тварини і просить продемонструвати пластично рух морського жителя, інші діти мають здогадатися, яку тварину показують.

5) **«Острівці»:** розкласти на підлозі картонні заготовки (острови), ведучий вмикає музику й поки вона грає, діти танцюють. Як тільки музика стихає, потрібно стати принаймні частиною ноги на острів; після кожного раунду один острів зникає; завдання – усім вміститись на останньому острові.

6) **«Риба-цифра-чобіт»:** аніматор на сантиметрі у формі риби навмання підбирає число – це буде кількість разів, які дитина має підстрибнути на одній нозі в великих черевиках.

7) **«Майстри мушлі»:** діти мають із мушель викласти ім'я свого героя-поводиря; якщо лишається час – інших героїв також.

8) **«Піратський художник»:** діти мають з допомогою кольорової крейди намалювати свого героя-поводиря.

9) **Частомовка «Наш відважний екіпаж».** Завдання – повторити рухи й слова за ведучим.

*Наш відважний екіпаж
Вдало робить абордаж
Раз – пірат
Два – мушкет
Три – великий пістолет
А чотири – це папуга
Утікаємо щодуху!*

ПАПУГА. Друзі! Всі пройшли дев'ять зупинок? Молодці! Час повернутися до карти та дізнатись, чи віддасть вона нам скарб?

КОВБОЇ У 300

Вистава-ігротека

Дійові особи:

КОВБОЙ ВУДІ
КОВБОЙКА ДЖЕСІ
ЖИРАФА
ВОВК
ПАПУГА
КИЦЯ
ТИГР
МАВПА
ВЕДМЕДИЦЯ
КІНЬ ПРЖЕВАЛЬСЬКОГО
ПАННА ІВАННА – директорка зоосаду

Сцена 1.

Під музику 1 з'являється Директорка зоосаду, приміряється до приміщення з рулеткою, щось пише у блокнотику, радісно закриває його. Задзвонив дзвоник – і, тим часом, діловою ходою виходять двоє звірів із протилежних дверей. Кивають одне одному. Усі інші звірі виходять по одному, зупиняються в картинній позі й після паузи-самопрезентації кріплять по черзі відбитки своїх лап-копит, щоб вийшла рамка навколо напису «ЗООСАД».

ДИРЕКТОРКА ЗООСАДУ. Доброго ранку всім чотирилапим! (Всі швиденько стають, окрім Жирафи, яка замріяно нюхає квітку і починає її жувати).

ЗВІРІ ХОРОМ. Доброго ранку, панно Іванно!

ДИРЕКТОРКА ЗООСАДУ. Розпочинаємо зарядку! Спеціально для Жирафи повторюю: зарядку роз-по-чи-на-є-мо! (Жирафа завмирає. Оглядається в сторони, кидає квітку й підбігає у шеренгу, фальстартово кидається виконувати біг на місці). Вправу «лапи вгору, хвіст пістолетом» – почи-най!

Танець.

ДИРЕКТОРКА ЗООСАДУ. Молодці! Всі тепер у гарній формі. (Дивиться на годинник). За розкладом у нашому зоосаду – сніданок. До годівниць: на старт, увага, руш!

ВУДІ. Ні, однакових снів не буває. Тут і Жирафи розмовляють.

ПАПУГА. Так-так, гості дороженькі, розводите теревеньки? Зараз як дзьобну, мало не здається!

ВУДІ. Таке яскраве, і битися?

ПАПУГА. А хіба ти, ковбоє, не знаєш, хто я?

ДЖЕСІ. Світлофор якийсь. Здається, поліцейські тебе розмалювали!

ЖИРАФА. Та хіба я б дружила з таким... Це (Кланяється) – сам король африканських птахів! Найкрасивіший птах!

ВУДІ. Все-все. Зрозуміло. Еліта, аристократія. А ти хто?

ЖИРАФА. Ви що, книжок не читаєте? Я – красуня. Теж з Африки.

ДЖЕСІ. Не звірі, а ходячий салон краси...

ПАПУГА. Дзьоба мого скуштувати хочете??

ВУДІ. (Перелякано). Панове, ну навіщо псувати стосунки. І день сьогодні гарний такий... Ось (Дістають букет) – це вам...

ДЖЕСІ. Краще підкажіть, де такі копати у вас можна, і щоб це була клітка дружньої тварини...

ЖИРАФА. (Переглянувшись з Папугою). Попроцюєте – підкажемо. Вам треба на точність, тільки навпомацки розгадати, що у наших торбинках сховано.

ПАПУГА. Ось вам по торбі. Будете по одному предмету видавати дітям, а вони під музику називатимуть.

ЖИРАФА. Молодці, прудкі й веселі у вас помічники. Тепер можна і показати, де живе Киця.

ПАПУГА. Перейдіть горбок, як сороконіжка ходить – там і побачите будиночок.

КОВБОЇ. Дякуємо. Діти, хто допоможе сороконіжку створити?

Музика для переходу «Ламбада».

Сцена 5.

Завдання від Киці і Коня.

КИЦЯ. (Втішає сумного Коня). Та не переймайся ти так! Ми обов'язково спитаємо у панни Іванни, якої ти породи. Може вона запропонує тобі в нас оселитися. Тим паче – хазяї так поведуться з тобою, як із меблями. А ти – кінь-призер! Ну ж бо, веселіше!

КІНЬ. Дякую, кицюню, ти справжній друг. Хоча ніколи в Америці не була. І в перегонах нічого не тямив.

КИЦЯ. Твоя правда, я кішка європейська сіра звичайна. Але маю надзвичайний нюх! Кажуть, що коні теж вміють на нюх все добре розрізнявати. Особливо – породисті.

КІНЬ. За кого ти нас маєш? Ми вовка чуємо за милю, а людину – за дві.

Під музику 1 всі у протилежні боки вибігають.

Сцена 2.

Музична заставка кантрі.

Ковбої вистрибують «чехардою» один через одного.

Синхронно імітують гру на банджо. Сміються над конем, який «не так» грав на удаваному інструменті. Кінь ображається.

КОВБОЙ ВУДІ. Усе, приїхали. Джесі, це тобі точно – не Техас! Тут на сто миль – жодного ковбоя!

КОВБОЙКА ДЖЕСІ. Так, тільки пити хочеться... І як на зло, жодної молочної корови поруч!

КОВБОЙ ВУДІ. Тут тобі не ферма, а зоосад! Потерпи. *(Дає флягу, Джесі п'є, той лоскоче, вона фиркає, дає копняка Вуді, потім примирюються).*

КОВБОЙКА ДЖЕСІ. Вуді, ставлю долар, ми будемо найкращі! Тут ніхто не знає, що таке справжнє родео! Головний приз, можна вважати, вже у нас у кишені!

Радісно ляпають по колінах і в долоні. Кінь знову збивається і вони над ним сміються. Він задумує провчити ковбоїв, генерує ідею, швидко тікає. Тим часом Вуді намагається знайти долар у Джесі, та боїться лоскотки, врешті-решт всі бачать порожні кишені. В обох також розпач, що коня нема.

КОВБОЙ ВУДІ. Здається, ми у халепу потрапили... Приз у кишені... приз у кишені. Яке родео і який приз без коня?

КОВБОЙКА ДЖЕСІ. Ну... Так... А давай ми тебе вдягнемо як коня? А що, порода така маленька, припустимо... поні...

КОВБОЙ ВУДІ. Поні? Я тобі зараз покажу... і коня, і поні, і... *(Замахується на неї).*

КОВБОЙКА ДЖЕСІ. Вуді, стій! Слід прочитати запрошення. Наш Булзай, мабуть, просто хоче нас випередити!

КОВБОЙ ВУДІ. Кінь сказав, що приз буде цінніший за золото...

КОВБОЙКА ДЖЕСІ. ...за діаманти...

КОВБОЙ ВУДІ. ...і за вічно... безкоштовний інтернет!

КОВБОЙКА ДЖЕСІ. Саме тому ми прибули сюди взяти участь у перегонах!

КОВБОЙ ВУДІ. Ось у мене і адреса є! Тільки де тут намальовано схованку цього дивного призу?

КОВБОЙКА ДЖЕСІ. Ти що, читати не вмієш? Україна, Чернігівська область, Менський зоопарк.

КОВБОЙ ВУДІ. Так він здоровенний! Де саме приз, не написано?

КОВБОЙКА ДЖЕСІ. Три кроки від клітки... Вовка!

КОВБОЙ ВУДІ. Ого, як ти класно читаєш! Я свій буквар колись проміняв на нашого коня. Тому навчався на самісінькі... двійки. Хоч ти і дівчинка, але... будеш капітаном команди! Веди, капітане Джесі, до перемоги! *(Марширують під музику 3).*

Сцена 3.

Зустріч з Вовком.

ДЖЕСІ. О! Літери якісь!

ВУДІ. Зо-о-сад! Рахуємо кроки – один, два, три.

ВОВК. Сніданок подали!

ДЖЕСІ. Справжній Вовк. І не в клітці. Мамочко! Ря-туй-те! *(Фоном потім скиглить на репліці вовка).*

ВОВК. Знову жіноча істерика. Як набридло. У нас директор зоосаду – вчитель! Здобула освіту в Чернігівському університеті Шевченка. Вона усіх звірів по-людськи навчила говорити.

ВУДІ. Класно. Замовкни вже. *(До Джесі).* Тоді, Вовче, підкажи, де у вас призи за родео дають, туди наш кінь подався, мабуть?

ДЖЕСІ. От дурень... Дивися, як перемовини вести треба. Вовче, а ти класний. Шуба модна. Чи не підкажеш, де твоя клітка раніше була? Ми там пошукаємо.

ВОВК. Я той, про кого написали в казках про Червону шапочку і трьох поросят, і навіть сімох козенят. Мене на таке не купите, паняночко. Не скажу. Хіба... за виконане бажання.

КОВБОЙ РАЗОМ. Згода!

ВОВК. У нашому зоосаду кажуть, що я справжній статист. Знаю всіх звірів, та порахувати їх складно. Допоможете всі назви звірів прочитати – тоді покажу, куди ваш кінь подався.

Проводять гру «АНАГРАМИ».

ВОВК. Які розумники! Добре попрацювали! Тепер я відвідувачів зоосаду буду відводити до правильних вольєрів і нічого не переплутаю. А йти вам тридцять три кроки правою ногою ось туди!

Сцена 4.

Зустріч з Панугою і Жирафою.

КОВБОЙ. Дякуємо, вовче! Хто нам допоможе? Як ходити правими ногами – навчимо. Три добровольці від залу, ходіть до нас. *(Стрибки-ми йдуть, голосно рахують. Виходять з різних боків Пануга і Жирафа).* Ось тут будемо шукати приз.

ЖИРАФА. Е ні, зачекайте! Тут ростуть мої улюблені трави – спориш, кашка, пирій. Ану геть, самозванці, від смачної клумби!

ДЖЕСІ. Ущипни мене, чи не сплю?

ТИГР.

Щоб зуби здорові
Були за добу,
Збирай при дорозі
Цілющу траву...

ВЕДМЕДИЦЯ.

Одужав ведмедик.
Для хворих зубів
В городі своїм
Шавлію посадив.

ТИГР. Шавлія – це добре, але коли вже там обід, я так зголоднів...
(Ковбої у цей час знову листа розгортають, читають, сваряться). О,
їжа сама прийшла до мене.

ДЖЕСІ. Тигре, ми не дуже схожі на банани чи апельсини.

ВЕДМЕДИЦЯ. Проте на шашлик – для мене – дуже схожі!

КОВБОЇ. Ведмедіку, Тигре, ми – тільки ковбої – і точно не їстівні!

ВЕДМЕДИЦЯ. Діти, перевіримо це? Не чую!

ТИГР. Друзі, давайте пограємо в гру з такою назвою: «Їстівне – неїстівне»!

ВЕДМЕДИЦЯ. Якщо бачите на картинці їстівне – плескаєте у долоні. Якщо ні – сидите тихенько. Домовилися? Добре!

ТИГР. А ви, ковбої, поки ставайте до дітей, побачимо, їсти вас чи щось інше робити.

Далі по черзі загадують по чотири рядки. Ведмідь, Тигр і Ковбої картинку показують і жестами у дітей питають.

ВЕДМЕДИЦЯ.

Риба й креветки,
М'ятні таблетки,
Білі шкарпетки,
Свіжі газетки.

ТИГР.

Торт і пампушка,
Пишна подушка,
З лісу малинка,
З книжки картинка.

ВЕДМЕДИЦЯ.

Паперовий вертоліт,
Васька, мій пухнастий кіт,
Шоколадний Дід Мороз,
Очерет і верболос.

КИЦЯ. А якщо із зав'язаними очима?

КІНЬ. Та запросто! Давай доведу!

КИЦЯ. Може, нюх у тебе й добрий, але почуття ритму...

КІНЬ. Доведу, що й смак породистий!

КИЦЯ. Мені потрібні помічники! Зараз ми загадаємо Коню Булзаю загадки ритмічні. Чи впорається – перевіримо.

(Вгадують ритм).

КИЦЯ. Усім дякуємо, молодці! Булзаю, ти і справді дуже розумної породи кінь...

ВУДІ. Це – вона. Привіт, родино котячих!

ДЖЕСІ. Чи не підкажете, де ви спите?

КИЦЯ. (Коню) Ховайся! Хм, оце гості. Де ви бачили тварину, яка чужинцям отак і покаже свою домівку?

ДИРЕКТОРКА. Проходила неподалік, чую, хтось у нас чужинців згадував?

КИЦЯ. Пані Директоре, допоможіть розібратися – гості у нас, чи пограбування?

ДИРЕКТОРКА. Залюбки. Признавайтесь: хто, куди, звідки?

ВУДІ. Ми – спортсмени.

ДЖЕСІ. Теє, як його... Ції... туристи. Так, саме проїздом, на хвилинку.

ДИРЕКТОР. Зрозуміло. Авантюристи! І чомусь ви на ковбоїв дуже схожі. Тільки які ж ковбої без коня? Та дарма. Екскурсію бажаєте? Кицюню, проведи їм.

КИЦЯ. Обов'язково. Тільки скажіть, панно Іванно, а чи не потрібні коні нам у зоосад?

ДИРЕКТОРКА. Рідкісних порід – так, дуже потрібні.

КОВБОЇ РАЗОМ. Які коні????

КИЦЯ. (Відволікає). Коні в яблуках бувають, і з довгими гривами, робочі та спортивні, арабські та голландські. І взагалі... Мені дуже потрібно... причепурити свої вушка. Панове туристи, перепрошую – далі гуляємо самостійно.

ВУДІ. Кицюню, годі. Так, ми шукаємо американського коня. Свого. Великого і сильного. Який у перегонах може виграти. Адже вони ось-ось відбудуться...

ДЖЕСІ. Ми вже втомилися його шукати. Бо ніякого призу без нього не здобудемо, і навіть... (Схлипує)... на зворотній квиток не заробимо...

КИЦЯ. Так, туристи, добре, будемо вас вчити, як із тваринами поводитися. Підкажу, куди Булзай поскакав, якщо... самі скакати навчитесь... у мішках з перепонами (Між кеглями).

ВУДІ. Аплодисменти всім!!! Класно впоралися з помічниками.

ДЖЕСІ. То, може, підкажеш – наш Булзай за цією адресою помандрував?

КИЦЯ. Та у вашому листі все чітко намальовано. О, треба йти, де живе наша подруга – Ведмедиця! До неї тільки із заплученими очима і доберетесь, така вже казкова стежина, по іншому – заблукаєте.

Музика, ковбої навмання рухаються.

КИЦЯ. *(Телефонує).* Жирафо, жирафо, попередь Тигра і Ведмедицю, та виходь на допомогу. Так, двоє, так, ті самі, що хочуть приз. Зрозуміло, що випробувати треба.

Сцена 6.

Танцювальна вправа від Жирафи.

ЖИРАФА. А, старі знайомі! Оце хотіла спитати: чого це ковбої розгулюють зоосадам без краваток? Який сором. Уже дуже скоро мені Директорка привезе нареченого – то буде справжній джентльмен.

Коли б заманулось раптово жирафу
пошити краватку, то, певне, кравці
повинні були б залізати на шафу,
тримаючи метр у руці,
щоб шию обмірять жирафу.

Була б та краватка, як десять краваток,
а може, – як двадцять, а може, – як сто.
І, певне, носити краватку жирафа
крім нього не зміг би ніхто.

ВУДІ. Панно Жирафо, ми не джентльмени... Ми – ковбої!! Підкажіть, де ваш вольєр, а ми обов'язково виправимось.

ДЖЕСІ. Станемо чемними й красиво вдягненими. Нам би тільки на ваше житло подивитися...

ЖИРАФА. Підкажу, так і бути, тільки після того, як допоможете плями порахувати на мой шубці.

КОВБОЇ. Діти, допоможете?

Анімашка «Пятнашки».

ЖИРАФА. А в листа з адресою глянути можна? *(Розглядає).* Так вам не до мене, а до Мавпи треба! Це просто – переплисти річечку.

КОВБОЇ. Дякуємо. Ми готові.

Музика, імітують плавання.

Сцена 7.

Мавпа, що любить загадки-пантоміму.

МАВПА. Ого, які смішні нові звірі у зоосаду! Без хвостів! Без копит, без волохатих шуб! Луснути зі сміху можна. А ходять як криво. *(Передражнює).*

ВУДІ. Мавпочко, привіт!

ДЖЕСІ. Ми не звірі, а ковбої, шукачі пригод!

МАВПА. Я пригоди люблю.

ВУДІ. Ми тут у тебе трішки приз пошукаємо, ти не проти?

МАВПА. Приз? Смачний? Цікавий? Що, самі не знаєте? Тоді – ні. Пограйтеся зі мною і моїми друзями, тоді шукайте.

КОВБОЇ. Ми згодні, у що грати будемо?

МАВПА. Граємо в зоологічного крокодила! Обирайте собі по три помічники. Я вам на вушко загадую назву звіра, а діти показують, ви маєте вгадати. *(Дітей поміняти два рази).*

ВУДІ. Класно погралися. Покажуй, де твоя клітка, приз вже знайти кортить.

МАВПА. Дайте у листа вашого глянути. *(Розглядає).* Мабуть, вам не моя квартира потрібна, а наших модних лікарів.

ДЖЕСІ. І хто це??

МАВПА. До хатинки Ведмедиці і Тигра тільки кривою стежкою дійти можна. По камінчиках. Вперед! *(Аркуші розкладає їм для стрибків).*

Сцена 8.

Ведмедиця і Тигр читають реп.

ВЕДМЕДИЦЯ.

Веселий Ведмедик

У нашім ліску

За літо з'їдав

Десять бочок медку.

ТИГР.

Та стали в пухнастого

Зуби боліти.

Не радують більше

ні бджоли, ні квіти.

ВЕДМЕДИЦЯ.

Не всидить на місці,

Не їсть і не п'є...

Тут приятель, Тигрик,

Пораду дає:

СКРИНЬКА СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Інтерактивне свято для 3–4-х -класників

Дійові особи:

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ – єпископ

АНТИПКО – чортеня

АНТИПКО.

Привіт, день чорний, гутен таг!

Вітаю вас на різний смак.

Мене звуть чорт Антипко,

Племінник злomu дідьку.

До вас примчав із пекла,

у вас – зима, в нас – тепло.

І голод дав копитам раду:

я з'їв цукерки й мармеладу.

І залишилися тільки нові

для діток прутики вербові.

Це замість солодоштів вам,

Всім ледарям і байдакам!

Чого ви тут зібралися? Святкувати? А ви знаєте, що Святого Миколая не існує? Це батьки вас «розводять», щоб змусити вчитися, прибирати за собою і бути слухняними. А я, Антипко, закликаю бешкетувати, усім показувати язика, смикати дівчат за коси. А ще я вкрав якусь шкатулку. Може, там гроші, давайте їх витратимо на пітарди? А?

СВ. МИКОЛАЙ. Ехе-хе! Антипко, як тобі не соромно? Те, що ти робиш – це, по-перше, – наклеп, ось я – живий і здоровий. По-друге – крадіжка у моєму рідному місті карається. Так-так – відрубанням руки!

АТИПКО. Ой! Мені вона потрібна ще... Нікого я не намовляв. Он вони самі не слухняні, язики показують, уроки не вчать, друзям не допомагають. Хіба такі діти свята заслуговують? Тим більше – подарунків?

СВ. МИКОЛАЙ. Антипко-Антипко, давай поб'ємося об заклад: я тобі доведу, що це добрі діти!

АНТИПКО. А давай! Я тобі, Миколаю, доведу, що злі вони. Тоді всі подарунки мені? Кажі, що робити?

ТИГР.

Борщ, сметана, вінегрет,

Драний дідовий кашкет,

Револьвери і набої,

Ці смішні малі ковбої!!!

ВЕДМЕДИЦЯ. Добре! Якщо діти вирішили, що вас їсти не можна, йдіть собі. Вихід там, біля хатинки Папуги.

ДЖЕСІ. Дякуємо, Ведмедику! Ти такий милий!

ВУДІ. Нам саме і треба до позначки біля його хатинки! *(Тицяють у акруш, переглядаються змовницьки).*

ТИГР. Що? Куди? Чи не передумати мені?

КОВБОЇ. Пане Тигре, ні-ні, то ми про своє, ковбойське. А вас вже до їдальні кличуть...

Сцена 9.

Папуга і музичні інструменти.

ПАПУГА.

Пара-ра – дівтора

Перед вами – Ара-ра!

Ара – це папуга!

Сльшишиш, ты, па-адруга?

Ліс тропічний

Рідний дім.

Потанцюймо, нумо, в нім!

ВУДІ. Це точно він, Папуга, знає...

ДЖЕСІ. Ви, Папуго, наша остання надія.

ПАПУГА. Ой, лихо вам. Перелякали. Безголові якісь відвідувачі. Зараз вгадаю – ви – ковбої, не інакше. Я «Вершника без голови» нещодавно прочитав. Прикольна книжка. Як про вас. Чим можу допомогти?

ВУДІ. У листі зазначено, що призи за родео тут у вас десь заховані.

ДЖЕСІ. Допоможи, а ми тебе у долю візьмемо.

ПАПУГА. Ні-ні, мені це не цікаво. Хоча... Давайте так: зіграєте зі мною – допоможу.

КОВБОЇ. Згода!

Грають у РІ-РЕ-РА (групи дітей мають співати відомий мотив без слів, визначеними наперед складами).

ПАПУГА. Молодці!

ВУДІ. Ура, нам так сподобалося, що ми тобі, Папуго, хочемо подарувати танець

ДЖЕСІ. Знаємо, що ти страшенно любиш танцювати.

ПАПУГА. Дякую. Оголошую ковбойську дискотеку. Де мої чотирилапі танцюристи? Нумо, навчимо всіх крутим танцям!

Анімашка «На ранчо».

Сцена10.

ДИРЕКТОРКА. Як добре ви танцюєте! Всім весело, всі стали друзями! Тільки час вже нашим ковбоям повідомити правду.

ВУДІ. Щось мені ця вчителька, чи то пак, директорка, не подобається.

ДЖЕСІ. Може, хоче нас оштрафувати, що без квитків гуляли зоо-садом?

ДИРЕКТОРКА. Наївні ковбої! Змушена вам сказати, що мої звірі вже давно вибороли приз, і скористалися ним.

КОВБОЇ. Отакої!!! *(Образилися).*

ДИРЕКТОРКА. А інакше, як би звірі навчилися говорити?

ВУДІ. Уявлення не маємо, панно Іванно. Скажіть, як?

ДЖЕСІ. А до чого тут говоріння звірів і наш, чи то вже – ваш приз?

ДИРЕКТОРКА. Гей, друзі, виходьте мерщій, розкриємо нашу таємницю! *(Усі виходять, стають хто парами, хто розсідається на підлозі).*

КІНЬ. Я вас трохи того... перехитрив. Ніяке родео в Україні не проводять.

ДЖЕСІ. А... так ось ти який!

ВУДІ. Він говорить!!! Ущипни мене тричі!!! Наш Кінь – говорить!

КІНЬ. Тут дуже люблять змагання з кількості прочитаних книжок!

ВУДІ. Ось, що тебе, грамотію, сюди завело.

КІНЬ. Так, і, головне, – мене поважають, бо я тут читати навчився!

ДИРЕКТОРКА. Пани ковбої, а чи знаєте, якої породи ваш читаючий кінь?

КІНЬ. Та де там їм, неукам! Я в енциклопедії вишукав – Кінь Самого Пржевальського! *(Дає цолобани по лобах ковбоям).* Насправді, я зі спорту вирішив піти. Мрію бібліотекарем стати!

ВУДІ. Ого, це й нам, Джесі, професію змінювати доведеться.

ДЖЕСІ. А що, я можу... перекладачем бути! *(Всі регочуть).* Ну, трохи підучитися, і спробую!

ДИРЕКТОРКА. Друзі, не засмучуйтеся. Для початку можна й у нас дечому навчитися, і навіть... попрацювати екскурсоводами. Згода?

ВУДІ. Згода! Може, і буквар дасте погортати...

ДИРЕКТОРКА. І не тільки!

ПАПУГА.

Скільки книг у цій книгарні!

Вони різні, дуже гарні.

ТИГР.

Галасливі і тихенькі,

І великі, і маленькі.

ВЕДМЕДИЦЯ.

Про скарби і про піратів,

Про ведмедів і приматів!

ДИРЕКТОРКА.

Є про принца і принцесу,

І про марсіан адресу!

КИЦЯ.

І про музику чудову,

І про чарівну корову.

ВУДІ.

Книжка може навіть звіра

Перевиховати так,

ДЖЕСІ.

Що він сам в себе повірить,

Стане навіть розмовлять.

КІНЬ.

І, кажу вам по секрету,

Якщо маєш ти кебету,

Починай читати, друже,

Станеш добрим, станеш мужнім,

І розумним, і кмітливим...

(Всі прикладають пальці до вуст).

Зупиняю мовну зливу.

ДИРЕКТОРКА. Друзі, нехай книжки допомагають радіти життю і гадувати про розумного коня Булзая, заблукалих ковбоїв і добрих звірів із нашого...

ХОРОМ. Зоосаду!

Завіса.

Розв'язка.

АНТИПКО. Миколаю, бачу, що я даремно тут старався. Діти все одно тебе більше поважають, ніж мене.

СВ. МИКОЛАЙ. Здається, Антипку, час настав тобі роги скинути та перестати всім свято псувати.

АНТИПКО. *(Знімає роги).* Спробую. Так навіть веселіше. Ніхто пальцями не тикає й не чекає гидких викрутасів від мене.

СВ. МИКОЛАЙ. Що ж, друзі, дякую, що допомогли Антипка на путь добрий наставити. Навіть на людину схожий став. Тримай – сьогодні всі, хто добрішають, дарунки мають. *(Дає цукерку).* До нових зустрічей!

Завіса.

СВ. МИКОЛАЙ. Ну, для початку поверни мою шкатулку. *(Антипко вагається, але повертає).* Вона не проста, мудра. Містить бувальщини, які трапилися колись зі мною. Якщо діти всі історії прочитають...

АНТИПКО. І виконають правильно всі завдання, то подарунки *(До дітей)* навпіл?

СВ. МИКОЛАЙ. Якщо ти їм допоможеш, то...

АНТИПКО. Ти й мені... того... подаруночка даси???

СВ. МИКОЛАЙ. Вперед! За добрі справи – добрі й винагороди!

Діти тягнуть сувої зі скриньки. Св. Миколай і Антипко по черзі читають і демонструють активність.

Сувій 1. Якось Святий Миколай почув, що один чоловік, батько трьох доньок, погрожує вигнати їх на голодну смерть. Святитель замислився про дівоче горе, та тієї ж ночі таємно підкинув їм у вікно **три мішечки із золотом.** Так дівчата отримали посаг і незабаром вийшли заміж завдяки допомозі Миколая.

Діти об'єднуються у дві команди. Протистояння імпровізується між Антипком і Миколаєм; чорт вважає, що діти не впораються і т. д.

Підкинь монетку: всім роздають по справжній монетці, команди стають навпроти, за сигналом необхідно підкинути і зловити монету. Перемогла команда, де монетки менше разів падали на підлогу.

Монетку у віконце. *(Гра на точність, необхідно закинути монетки в обручі).*

Монетки закотилися в ліс. *(Анімашка «Ялинки-пеньочки»).*

Сувій 2. Одного разу Святий Миколай помандрував морем до Святої Землі. Коли ще сідали всі на корабель, Миколай побачив, що хтось сірий та рогатий нишком продерся сходишками. Тільки вийшли у відкрите море – насунулася страшна буря. Усі стали Святого Миколая просити допомогти. Святитель помолився, і чорт, не витримавши добра, зістрибнув з корабля, а хвилі вгамувалися.

Гра-конвеєр: діти двох команд отримують по мотузці, яку тримають у руках. На кінці – втулка-корабель, який треба відправити на інший берег. Хто стоїть останнім – знімає втулку і повертається наперед. Перемогла та команда, у якій швидше втулка знову опиниться у першого учасника.

Сувій 3. Іншим разом, коли Миколай мандрував на кораблі, трапилася біда – один хлопець-матрос впав зі щогли та розбився. Святий вилікував його на радість всім присутнім.

Вікторина про здоров'я:

1. Який номер служби «Швидкої допомоги»? (103).
2. Після чого проводять демеркурізацію? (Після розливу ртуті).
3. Різке нервово напруження організму, що призводить до негативних наслідків (Стрес).
4. Він визначає межі пляжу (Буй).
5. Що таке зіткнення автомобілів? (ДТП).
6. Цією хворобою можуть заразити людину собаки, коти, дикі тварини (Сказ).
7. Чума ХХІ століття (СНІД).
8. Якого кольору автомобілі пожежно-рятувальної служби? (Червоного).
9. Скільки часу в день дитині можна проводити перед монітором? (15–20 хв.).
10. Він утворюється у наших помешканнях, у ньому існують мільйони бактерій, може провокувати алергію (Пил).
11. Який найпростіший спосіб збагатити кімнату киснем? (Провітрювання).
12. Найкращий відпочинок для мозку (Сон).
13. Хвороба зубів (Карієс).
14. Наука про здоровий спосіб життя (Гігієна).
15. Ліки, що знешкоджують бактерії (Антибіотики).
16. Як викликати аварійну службу газу? (104).

Сувій 4. Святий Миколай дуже не любив усіяких чаклунів, відьом, ворожитів, магів. Він обходив своє місто Мири, ламаючи ідолів. Особливо його засмучували камені, на яких злі люди вбивали тваринок. Камені такі він викидав геть.

Оживи і покажи тваринку: потрібно виймати написане на папері завдання з реквізиту-руки.

Гра «Крокодил» (вибрати, щоб показували пантомімою 6 рідкісних тварин).

Сувій 5. Якось Святого Миколая запросили на урочисте підписання важливого документа, що був красивою молитвою. Але один чоловік, Арій, почав кричати, що молитва складена неправильно. Миколай спересердя вдарив його по щоці і сам потім добровільно відсидів за це у в'язниці визначений час.

Гра з цифрами: діти чують цифру – утворюють відповідну фігуру.

- 2 – зірка
- 3 – коліна

4 – під руки

5 – коло

Сувій 6. Ця історія трапилася, коли Миколаю повідомили, що цар несправедливо засудив на смерть трьох вірних слуг. У день смертної кари Святитель сміливо підійшов до ката й перехопив меч, а всім людям розповів правду.

Порятуй друга від покарання: Діти по командах беруться за руки і утворюють два кола, кожна команда отримує обруч. Необхідно його передати по колу, не відпускаючи рук.

Сувій 7. Були такі часи, коли місто Мири голодувало. Миколай наспився одному іноземному купцеві та попросив його приплисти з мішками жита. Коли купець прокинувся і побачив, що вже має гроші в руках, швидко виконав прохання Святого Миколая. Так місто було врятоване і нагодоване житнім хлібом.

Естафета – на ложці перенести цукерку/або в рукавицях.

Сувій 8. Усі діти полюбили Миколая. Від нього пішла традиція під подушки ховати подарунки. Вони дістаються дітям за добрі справи. А злим дітям під подушку батьки мають право покласти різки. Щоб нагадати – у старі часи зло виганяли з дитини, лупцюючи.

СВ. МИКОЛАЙ. А у нас ще є традиція: залишати під ялинкою подарунки. А ви вже прикрасили свої ялинки?

АНТИПКО. Які ялинки? Я думав, що це непотріб якийсь...

СВ. МИКОЛАЙ. Дурненький Антипко: ялинка – символ вічності. Треба мерщій зібрати. Куди ж подарунки складати будемо?

АНТИПКО. От про це я не подумав... Давайте зберемо...

Гра «Збери ялинку»: діти складають ялинку з частин за номерами.

Сувій 9. Наш рідний Київ пам'ятає про те, як Миколай врятував хлопчика з Дніпра. Батьки молилися Миколі, і Святий знайшов дитя та поклав на хори у Софійському соборі, – там, де співали хористи.

Музика на честь Миколи Угодника – вгадай за звучанням музичний інструмент або **Анімашка «Танці-зігріванці».**

Вручення подарунків, і прощання.

СВ. МИКОЛАЙ. (Музична заставка «диво»). Ось і розв'язали ми мотузку! Це означає, що насправді діти у нас і добрі, і мудрі. Тепер подарунки – ваші. (Музика на роздачу дарунків).

мості людини, яка має наркотичну залежність. П'єса вражає актуальністю (адже нині серед підлітків та молоді тема наркотиків дуже кричуща та болісна) та відсутністю ноток агітки, плакату. Натомість ми маємо справу з алюзіями на біблійні образи та мотиви й одночасно достатньо різку лексику, що відбиває всю оксиморонність проблеми наркотичної несвободи.

П'єса «Мандарини» – це лірична комедія, написана за мотивами творів О. Генрі. Назва твору є дуже символічною. Герої дарують одне одному мандарини. І ці фрукти символізують добро, співчуття, людяність. І молодята, і безхатько, і успішний золотошукач прагнуть сімейного затишку та дива. Трішки дива в театральних і метатеатральних координатах знаходять всі герої п'єси Марини Каранди.

У казці-мініатюрі «Рюкзак із сюрпризом» звучить невтішна у своїй актуальності проблема: сучасні діти і підлітки перестали читати книжки. Світ гаджетів заповнив весь їхній час. Тож авторка п'єси завдяки хлопчику Максиму і Чарівнику з Букландії оживила найпопулярніших казкових героїв для того, щоб десятирічна Юля та багато інших дітей знову зацікавилися книжкою. Надто влучно в сюжеті згадано деякі винаходи країн, із яких походять казкові герої. І дуже приємно, що згадано й українські технічні винаходи. Молоде покоління мусить знати, насамперед, історію своєї країни та пишатися нею!

В «Етюді про театр» звучить висока нота саморефлексії про мистецтво, яке насичує не одне покоління. І справді, намистом драми є слова, а її ниткою – музика. Скільки поколінь виховано на творах Вільяма Шекспіра і Мольєра. А гостре слово Миколи Куліша та Лесі Українки й донині будять в нас українську гідність та свідомість.

Загалом, читаючи п'єси Марини Каранди, отримуєш естетичне задоволення, відчуваєш глибинний катарсис, щиро співчуваєш героям, і з легким сумом доходиш до фіналу. Адже історію закінчено. Проте вона житиме ще довго на сцені. Я в це вірю і щиро зичу авторці мнoгa лiтa в драматургії та в театральному вирі.

*Христина Костенко,
філолог, авторка п'яти збірок поезії та прози,
випускниця Драматургічно-сценарної майстерні Неди Нежданoї
і Олександра Вітра за сприяння Центру Леся Курбаса
та Київського театру-студії «МІСТ»,
випускниця школи письменницької майстерності і комунікацій Риба».*

З ІСТОРІЇ СЦЕНІЧНОГО ЖИТТЯ П'ЄС

«Букініст» (режисер Мирослава Витриховська).

Прем'єра – квітень 2015 р. та відновлення у квітні–травні 2016 р. Відзнаки на Всеукраїнському театральному фестивалі «Норов» за кращу драматичну інтерпретацію прози (Марина Каранда), кращий жіночий дует (Дарина Цибульська та Олена Телелюй), кращу сценографію та краще музичне рішення (Анатолій Новак).

«Потьмарення» (режисер Євген Бондар).

Прем'єра – вересень 2020 р. Відзнаки на Всеукраїнському театральному фестивалі «Під маскою легенд» у номінаціях краща молодіжна вистава (режисер Євген Бондар), краща головна роль (Олександр Білогура та Ярослав Мальцев), краща чоловіча роль другого плану (Кирило Савчук), краща сценографія (Світлана Ненаженко та Анатолій Новак).

«Мандарини» (режисер Євген Бондар).

Прем'єра – лютий 2021 р. Відзнака на Міжнародному театральному фестивалі «Театр.нет», липень 2021 р. – диплом лауреата 1 ступеня.

ВІДГУКИ

Відень і надія

Вишукана, елегантна «штучка» (від нім. Stück – п'єса), проникнута повагою до класичної драматургії та щирою любов'ю до друкованого слова. Чари старого Відня, кав'ярня, музика, флірт... То є тло, на якому ретроспективно висвічуються три нових локації (Зальцбург, Кременець та невідоме містечко у США), три літературні джерела (оповідання С. Цвейга, М. Булгакова і Р. Бредбері) та три сюжети, наскрізним «персонажем» котрих виступає книга. У першій історії книга стає духовним рятувником, що вириває героя з пазурів депресії. У другій – книга – учитель, вмістилище знань – допомагає молодому лікареві рятувати життя пацієнтів. Тільки в третій історії могутність і мудрість книг виявляється марною перед величчю справжньої любові. Усі три історії закомпоновані в щемливу розповідь про Менделя-букініста, який жив лише книгами та зради книг і поплатився життям за свою пристрасть. Затягнута серпанком легкої ностальгії, п'єса спонукає читача (глядача) до роздумів: а чи переживе книга стрімкий наступ дигіталізованого сьогодення чи згине в небуття, як фотографічний салон Франца Бергера? Автор дає нам надію, показавши, як сучасність грайливо підморгує з останніх сторінок тексту згадкою про нещодавню Нобелівську лауреатку з літератури Е. Елінек. А отже, книга жива, як вічно живий і театр, допоки з нами такі подвижники, як Мендель-букініст чи автор цієї п'єси Марина Каранда.

Оксана Штоль,
кандидат філософських наук,
засновник і модератор Книжкового клубу «Валіза»,
місто Ульм, Німеччина.

Студенти як інтерпретатори класики

П'єса Марини Каранди «Мандарини» – це драматургічний твір художнього керівника студентського театру «EX LIBRIS». Це немов нові історії з життя давно відомих героїв новел О. Генрі «Фараон і хорал», «Дари волхвів» і «Ялинка з сюрпризом». З волі пані Марини потрапивши в незвичайні ситуації, персонажі починають жити спільним органічним життям, попри те, що взяті з різних творів американського автора. Вони, долаючи певні вади, визволяються від своїх сумнівів. І що є найціннішим у їхніх перемогах – це негучність і безпосередність. Такими перед глядачами постають закохані молодята Делла та Джим, з їхньою самопожертвою одне для одного. Таким же є золотошукач-

добродійник Чарокі. І навіть безхатко Сопі не позбавлений людського співчуття й почуття прекрасного... У цій п'єсі, крім введеної ролі Співака-оповідача (Менестреля), є ще один предмет (реквізит), що метафорично поєднує всіх дійових осіб. Це мандарини – яскраві фрукти, які нагадують гарячі сонечка. Такими ж є й добрі вчинки та серця героїв «Мандаринів».

Заслугує схвалення й те, що Марина Каранда, звертаючись до подій давно минулих днів і в іншому суспільстві, осучаснює їх засобами молодіжного театру, наближаючи до нашого глядача. Тим самим показуючи, що високі людські цінності істотні для всіх часів.

Віталій Гольцов,
заслужений артист України,
головний режисер Чернігівського театру ляльок
імені Олександра Довженка

Короткі п'єси з довгим післямаком

Письменник ставить собі за мету створити світ героїв так, щоб спонукати читача співпереживати. Мета драматурга значно відрізняється – це конструювання подій, які за короткий, сценічно обмежений час, спонукають глядача стати іншим. І Марина Каранда успішно досягнула цієї мети у своїх творах для молодіжного театру.

У п'єсах «Букініст» та «Кораблі. Кораблі?» авторка збірки зробила акцент на інтелектуальних скарбах людства – книжках, які можуть рухати саму фабуну й понад те – ставати символами пошуків людяності. Герої Стефана Цвейга, Рея Бредбері, Михайла Булгакова та О. Гріна переходять кордони прози і стають драматичними персонажами, вступають у двобій за сучасного глядача. І виграють. П'єса «Букініст» вражає глибиною характерів героїв, грайливо збуджує уяву читача товариством, яке проводить час у кафе «Глюк». Невимовно-тужливим катарсисом сповнена доля героя, букініста Якоба Менделя, завдяки йому твір і має саме таку назву. П'єса «Кораблі. Кораблі?» провокує нас зробити ревізію своєму читацькому досвіду, адже Асоль здійснить мандрівку в часі і просторі, зустрівшись із добрим десятком літературних кораблів, прокладаючи нам шлях від Ноевого ковчега до корабля дурнів Себастьяна Брандта, від вітрильників Гулівера, Робінзона до того самого «Секрету», вітрила якого є символом мрії та віри.

П'єса «Потьмарення» вражає синтезом реалізму, постмодернізму і невідомих «ізмів». Тут панує світ наркоманів (блудних синів) та поліції (митарів). Світ галюцинацій і наукових відкриттів, у якому є місце й любові, і зраді, і пошуку себе. Двійництво головного героя сприймаємо і як драматичний хід, і як ілюстрацію до розшарування свідо-